Yarım AY

15 Krş. • 1 Şubat 1937 • №: 48

sokup
sleyen
lünce,
ertaraf
ici ve

yüzler

önce
„ kre-
verir.
hafaza
kul-
ksınız.
rsiniz.

NEYİ YAPMALI? NEYİ YAPMAMALI?...

Hayatımızda bizi müteessir ve mustarip eden hadiselere iki zaviyeden bakılabilir :

Biri : bu felâketleri başkalarının hareketlerine atfederek, ondan başkalarını mesul tutmak; yani kendi felâketimizin sebebini hariçte aramak. Bu, zaiflerin ve zavallıların tefsir tarzıdır.

Diğeri de: felâketlerimizin sebebini kendimizde aramaktır; bu da akıllıların görüşüdür.

Bu umumî kaideyi hayatın her safhasında, herkes hakkında tatbik edebilirsiniz : İflâs etmiş, yahut hayatta mağlûp olmuş bir adama rasgelirsiniz. Talihsizliğinden, lâyık olduğu yardımı görmediğinden şikâyet eder. Bunun gibi öyle milletlere tesadüf olunur ki, felâketlerini ecnebilere atfederler.

Şüphesiz hepimiz, hayatımızda başkalarının yanlış hareketlerinden zarar görmüşüzdür. Fakat netice itibarile bu da gene bizim hatamızdır. Bütün felâket ve ıstırablarımızın hakikî sebeblerini tahlil edersek, hepsini nefsimizde birikmiş buluruz.

Bir adamı, ancak kendisi mağlûp edebilir. «Ben iştirak etmedikçe, hiç kimse, hiçbir kuvvet beni mahvedemez; veya benim yardımım olmadıkça hiçbir kuvvet beni kurtaramaz!». Bu kanaatı kafasına kuvvetle yerleştirmeyen kimseler için, hayatta kurtuluş yoktur.

***

Hayatta muvaffak olmak, mesut olmak dörtte üç kendi elimizdedir. İrademize hâkim ve sahip olmak, istemediğimiz şeyi yapacak kadar nefsimize hâkim olabilmek bizi kurtarmağa kâfidir. Çünkü canımızın yapmak istemediği şeyi yapabilmek, irade kudretinin en kuvvetli tecellisidir. İstemediğimiz şeyi yapmak, çıkması güç bir yokuşa tırmanmağa benzer. Herkes düz yolu tercih eder. İstediğimiz şeyi yapmak kolay görünür ve tercih edilir. Halbuki hayatta muvaffak olabilmek için, hep yapmasını istemediğimiz şeyleri yapmağa mecbursunuz.

Zaten seciye, itiyatlardan ibarettir. Kendimizi şekillerle mücadeleye alıştırır, nefsimizin arzu etmediği şeyleri yapmağı itiyat edinirsek, eskiden müşkül ve zevksiz görünen şeyler kolay ve zevkli görünmeğe başlar.

Bizi mutazarrır eden fenalıklar üç sınıfa ayrılabilir: 1— Bedenî ıstıraplar, 2— fikrî bozukluklar, 3—Ahlâkî zaaflar.

Büyük bir kat'iyetle iddia edilebilir ki: "Yapmak istemediğiniz şeyi yapınız!„ kaidesine riayet edildiği takdirde bedenî ıstırapların çoğuna mahal kalmaz. Şüphesiz, ancak ilâçla tedavi edilebilen hastalıklardan bahsetmiyoruz. Fakat vücudumuzu mustarip eden bu hastalıklar, evvelce yapması bize müşkül görünen bazı hareketleri yapmadığımız için gelmiştir. Ta çocukluktan başlıyarak hastalandığımız zamana kadar vücudumuza itina etsek, hergün muntazam beden hareketleri yapsak, vucut zaaflarımız zail olur, maruz kaldığımız hastalıkların çoğundan kurtuluruz. Zaten doktorlar bile bize, hastalığımız esnasında hep yapmak istemediğimiz şeyleri yaptırırlar. Meselâ perhiz yaptırır, hintyağı içirtir, sevmediğimiz şeyleri yedirirler. Halbuki gençlikte, bize müşkül görünen; bize ağır gelen beden hareketlerini yapmış olsaydık, şimdi bu tazyike ve bu mahrumiyete mahal kalmazdı.

Fazla şişmanlıyanlar, sıhhatlerinden şikâyet edenler, hep hayatta bu basit kaideye riayet edemiyecek kadar iradelerine hâkim olamıyanlardır. Bir bayan tanırım, hamur işi yemeklere müptelâdır. Her sofrada pilâv, börek, hamurlu tatlılardan biri bulunur. Bu itiyat onu şişman yaptı. Fakat unlu şeyleri yemekten kendini alamadığı, yani yapmasını istemediğimiz şeyi yapamadığı için, yerinden kalkamıyacak hale geldi. O yürüyemedikçe yağlar ziyadeleşti, yağlar ziyadeleştikçe semen arttı. Bugün artık yerinden kalkamıyacak bir haldedir. Umumiyet itibarile mide rahatsızlıkları, başağrıları, asabî buhranlar hep yapmak istemediğimiz şeyi yapmadığımızdan doğar.

Sonra dimağen zaaf hissedenler de, bu basit kaideye riayet etmiyenlerdir. Bunlar, okumanın ve terbiyenin kıymetini takdir ederler. Fakat kâfi derecede tahsil görmediklerinden, ve okumağa vakıtları olmadığından şikâyet ederler. Halbuki bu mazeret sadece bir taallûlden ibarettir. Okumak ona güç geliyor, Güç gelen şeyi yapmak zevksiz olduğu için, o da okuyamıyor; fakat bu kusurunu hissediyor. O vakit kendi kendini bu mazeretle avutuyor. Halbuki bunlar hergün yapmak istemedikleri şeyi yapsalar, yani hergün muntazaman okusalar, düşünseler, hulâsa dimağlarını harekete getirseler, maksatlarına ererlerdi.

Ahlâk ve seciye noktasında bu nazariye, daha kuvvetle doğrudur. İnsanları felâkete sürükleyen bir yol vardır: Kolay yol, istediğini yapmak.

İnsanları saadete götüren bir yol vardır:

Müşkülü tercih etmek: yapmak istemediğini yapmak.

İnsanlar herşeyin kolay tarafını ararlar, bu gayet tabiidir. Fakat bu, tekâmüle manidir. Terakki ve tekâmül her müşkülü yenerek gayeye varmaktadır. Önünüze dikilen kayaya yaslanmakla değil, onu aşarak geçmekle sizden uzak olan gayelere varabilirsiniz Arzusuzluk, terakki yolunda önünüze dikilen en fena engeldir. Bunu yenmek uzak kedeflere varmak için şarttır.

— İstanbul sokaklarının berbatlığından bahseden gazetecilere bu şehrin valisi ; "Gelecek sene daha berbat olacaklar, çünkü paramız yoktur!„ demiş.

— İlâhi! Verdiğimiz yol vergileri ne oluyor?..

— Bu yumurcak ne diye böyle cıyak cıyak bağırıyor? Okuduğumdan birşeyler anlıyamıyorum?..

— Babam haylaz haylaz evde oturacağına.. gidip çalışsın bize yiyecek getirsin diye bağırıyor.

— Tebrik ederim üstad!. Bu gördüğüm galiba, cihan sulhünü temin edecek, dağ, bayır dinlemiyen yeni bir top değil mi?..

— Hayır, İstanbulun Bizanstan kalma kaldırımları üzerinde fazla sarsmadan gezecek bir araba!

— Üstadım!... Size bir bayan portresi yaptırmak istiyorum, vaktiniz müsait mi?

— Alay mı ediyorsunuz? Ressamların hiç müşteri yüzü gördükleri var mı?. Refikanızın mı?..

— Hayır... Metresimin!.

— Pek tabii!..

Berber — Bu akşam Çocuk Esirgeme Kurumunun balosuna gidiyorsunuz değil mi bay?.. Bu balo mevsimin en parlak ve en eğlenceli balosudur, bütün kibar, şık, güzel bayanları hep orada göreceksiniz!

Müşteri — Öyle öyle..

Aman şu saçıma, sakalıma iyi bir çeki düzen ver.

MEHMET AKİF ÖLDÜ

Büyük şair Mehmet Akif de, her fani gibi öldü.

Bir müddet evvel Mısıra giderek Camiyülezher medresesinde edebiyat ve Türkçe müderrisliği yapan Akif, şifasız bir hastalığa tutulmuş ve tedavi edilememişti. Bu yaz, sanki hayatının son devrelerini yaşadığını hisseden büyük şair, vatanına dönmek arzusunu göstermiş ve İstanbula dönmüştür.

Son günlerde artık koca Akif çok zayıf ve bitkin hale gelmişti. Adeta dakkadan dakkaya sönmekte idi.

Nihayet Türk milletine: "İstiklâl marşı, Çanakkale Müdafaası„ gibi yüksek eserler miras bırakarak Allahın rahmetine kavuştu.

***

Akif, Fatih müderrislerinden İpekli Mehmet Tahir Efendinin oğludur. 1873 te İstanbulda doğdu. Anası Buharalıdır, halis Türk kadınıdır. İlkin babasından okudu, yine babasının sevkile medrese tahsili gördü. Mükemmel surette arapca ve farsca öğrendi. Fakat asrî tahsili de ihmal etmedi. İstanbul idadisine devam etti. Oradan çıktıktan sonra Baytar mektebine girdi, birincilikle diploma aldı. Kimyada, hikmette, nebatatta, hayvanatta, teşrihte, fiziyolojide bütün arkadaşlarına tefevvuk etmişti.

Tahsilini bitirdikten sonra Suriyede, Rumelide ve Anadoluda dolaştı, bir yandan da şiirlerini neşre başladı.

Balkan Harbi sırasında teşekkül eden Müdafaai Milliye heyetinin Neşriyat şubesinde çalıştı. Mütareke sırasında Anadoluya geçti. Bütün Millî Cidal devamınca orada kaldı ve birinci Millet Meclisine Burdur meb'usu olarak âza seçildi. Bu esnada İstiklâl marşı için açılan müsabakada, onun hazırladığı manzume birinciliği kazanarak bestelendi.

Akif, Arap şairlerinden İbnülfarabiyi, Türklerden Fuzuliyi, İranlılardan Sadiyi, Fransızlardan Lâmartini, sever-

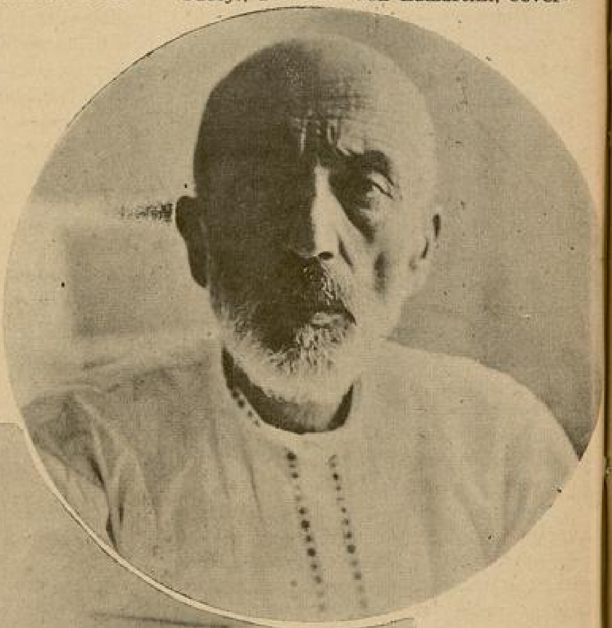

Son günlerde artık koca Akif çok zayıf ve bitkin hale gelmişti. Adeta dakkadan dakkaya sönmekte idi.

İstiklâl marşı, Akifin kullandığı temiz ve duygulu lisanın en heyecanlı bir mahsulüdür.

di. Bunlardan gizli veya açık müteessir olmuştur, denilebilir. Fakat şurası muhakkaktır ki Akif, Türk namını aruz veznile herkesten ve her büyük şairden daha selis bir dereceye yükseltmiştir.

Türkçe onun kaleminde en sade, ve bununla beraber en beliğ bir şiir dili olmuştur.

İstiklâl marşı, Akifin kullandığı temiz ve duygulu lisanın en heyecanlı bir mahsulüdür. «Hakkın Sesleri» ve

yedi ciltlik «Safahat» Akiften bize kalan nefis armağanlardır.

Akifin Türk edebiyat tarihinde şüphesiz hususî bir mevkii vardır, ve onun ölümile muhakkak büyük bir kıymet kaybetmiş oluyoruz.

* * *

Akifin ölüm haberi, herkese İstiklâl marşının İstiklâl Harbinde, yüreklerimizdeki imanı nasıl kuvvetlendirdiğini hatırlattı. İstiklâl marşı, İstiklâl Harbinin manevî cephesinde yapılmış büyük ve muzaffer bir taarruzdu. O zaman, Millî mücadelenin mutlaka zaferle neticeleneceğine inanmış olanlar, yani sağlam iman sahipleri bile, İstiklâl marşından yeni bir manevî kuvvet almışlardı.

Sakarya meydan muharebesine tekaddüm eden Kütahya - Altıntaş - Eskişehir muharebelerinin ümitsiz gibi görünen günlerinde, İstiklâl marşının mısralarını, kıt'alarını şerhederek yazarken Akifin çelik sözleri, herkesin imanını bir kat daha arttırmıştı.

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakkın...
Kimbilir, belki yarın.. Belki yarından da yakın.

Kıt'ası bilhassa, o zaman ne canlı, kuvvetliydi. Şair Mehmet Akif, yürekleri çelikleştiren İstiklâl marşını yaratmak suretile İstiklâl Harbinin manevî cephesinde dövüşen kahramanlardan biri olmuştur.

Şiir ve edebiyatla daha fazla meşgul olduğum zamanlarda, onun Safahatı hakkında bazı tenkitler yapılmıştır. Bu münakkidler: "Mehmet Akif şair değil; nâzımdır" derlerdi. Onun hakkındaki bu iddianın ikinci kısmı doğru, birinci kısmı yanlıştı. Aruz vezni, Akifin elinde, her şekle giren sihirli bir oyuncak olmuştur. Hani, lâstik top, tabak gibi bazı aletleri havaya fırlatarak hiç düşürmeden bin marifet yapan hünerbazlar vardır, işte merhum Akif te aruz veznile ve kelimelerle böyle harikalı oyunlar yapan bir san'atkârdı. Fakat onun yalnız nazım tarafı değil; şair tarafı da çok kuvvetliydi. Kartal köyünü anlatan parçası nazımlığının büyük kuvvetini gösterirse,

Vurulup tertemiz alnından uzanmış yatıyor;
Bir hilâl uğruna Yarab ne güneşler batıyor!

beytile başlıyan ve Çanakkale şehitlerini tebcil eden parçası da, şairliğinin yüksek kudretini isbat eder.

Mehmet Akifin en büyük meziyeti, her mısraını inanarak yazmış olmasındadır. Onun içindir ki, meselâ İstiklâl marşı, hiçbir babayiğit tarafından benzeri yazılamıyan, alev gibi bir şiirdir.

«Mehmet Akif, şair değildir» diyenlerin karşısında Çanakkale şehitlerile İstiklâl marşı, ölmez bir âbide gibi yükselmektedir.

Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin, tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Diyen şair, bir müddet vatancüda yaşadıktan sonra, nihayet en büyük emeline kavuşmuş, son nefesini vatanında vermiş, vatanının toprağına gömülmüştür.

Mehmet Akif öldü; fakat İstiklâl marşı şairi, yarattığı ölmez İstiklâl marşı gibi ebedî bir hayata mazhar olarak yaşıyacaktır.

* * *

Akifi gömdüğümüz günün sabahı idi. Tramvayda, önümdeki sırada, iki Üniversiteli genç kız Cumhuriyet gazetesini okuyorlardı.

Birisi başını kaldırdı ve arkadaşına:

— A, bak!.. dedi, Akif ölmüş..

Öteki hayretle cevap verdi:

— Sağ mıydı?..

— Bilmem, sağmış ki öldü...

Düşündüm.. Bu genç kızlar ki en aşağı on bir uzun yılı, öğrenmek uğrunda harcamışlardı. Ve kimbilir kaç defa Akifin şiirlerini, belki de mecbur kalarak okumuşlar; ve yine eminim ki bu genç kızlar, kimbilir kaç defa, gözleri yaşararak İstiklâl marşının derin manası ve vakur ahengile titremişlerdi.

Fakat bu ne alâkasızlıktı bilmem ki!..

Yedi ay evvel yurda hasta olarak döndüğünü bile duymamışlardı. Ve nihayet, ölüp ölmediğinin bile farkında değildiler..

Düşündüm. Bu muammayı o saatte halletmek mümkün olmadı.

* * *

Beyazıt camisi önünde bekliyorduk. Nihayet Belediyenin ölüm kadar soğuk fakat süslü otomobili geldi. Çıplak tahtaları bir vefasızlık şahidi gibi sırıtan mühmel bir tabutu, Akifin cenazesi diye musallaya götürdük.

Namaz kılınmış ve cenaze harekete hazırlanmıştı. Çelenklere göz gezdirdim. Edebiyat Fakültesininki gözüme ilişti. Aradım: Diğer fakülteler galiba göndermemişlerdi!

Cenaze, kendisini seven birkkç yüz gencin elleri üstünde hareket etti. Onu, son vazifesine koşan bir gençlik kütlesinin hararetli kadirşinaslığından da mahrum etmek istiyen inat ve ısrar, nihayet mağlûp olmuş ve mezarlığa otomobille göndertmemişti.

Bu hazin merasim içinde gözlerim, resmî şahsiyetlerin siyah silindirlerini beyhude araştırdı. Şairin ebedî hürmetkârı olan birkaç kıymetli edebiyatcıdan, birkaç yüz genç üniversiteliden maada kimse bulamadım.

Ve işte.. Ancak o dakikada birkaç saat evvelki acıklı tesadüfün manasını, iki üniversiteli genç kızın ihmal ve lâkaydisini anladım.

* * *

Çanakkale şehitlerine en büyük âbideyi kendi san'at dehasile diken, ve Türk gençliğine İstiklâl marşını yaratan büyük şair Akifi, dün böyle gömdük!

Akif, bize başka hiçbir şey verememiş te olsaydı, bu iki eser ona karşı beslenmesi iktiza eden hürmetin izharı için yine kâfi bir vesile olurdu. O, ki bizde aruzu en ziyade tabiileştiren san'atkâr, temiz türkçeyi en evvel ve en emniyetle kullanan nâzım olmuştu.

Hangi kisveye bürünürse bürünsün, çok kıymetli bir şairdi.

Ona yobaz ve softa demişlerdi.. Din ki bir akidedir, ondan şiiri ayırmak lâzım değil mi?

Milletinin şehitlerine:

«*Gömelim gel seni tarihe!.. desem sığmazsın*»

Diyen Akifi nasıl unutabilirdik?

... Amma olmadı.. Akif, yurdunda, fakat sağlığı gibi hastalığına da lâkayt ve alâkasız kalan bir muhitte, gözlerini yumdu.

Ne garip? Biz, ki böyle büyük kabiliyetlere müstağni kalacak halde değiliz.. Belki birkaç zaman sonra edebiyat denilen kitabı büsbütün kapamak ve kilitlemek ıstırarında kalacağız.

Çünkü geride bulunanlar, bize şimdilik, şiir namı altında bir sürü gürültüden başka birşey vermiyorlar.

Yalnız, bilmem bu çorak muhitte daha iyisi yetişecek mi?

Biz san'atkârlarımıza müreffeh bir hayatı, değil!.. bir «öldükten sonra yaşayış» bile vadedemiyoruz. Bu şerait içinde bugünkünden daha fazlasını beklemek yersiz bir nikbinlik olmaz mı?..

Bir defa daha söylendiği gibi, hiçbir yerde ölüm, bizim memlekette olduğu kadar korkunç değildir. Soğumuş vücudün karatoprağa bırakıldığı ânda nisyan da hatıraları örtüyor.. ve böylece nice büyük insan, adsız kalabalığın her ferdi gibi, mazinin unutkanlığına gömülüp gidiyor..

Bilmem zaman ne vakit ruhları bu kadar törpüledi?..

Ne başkasının ölümüne ağlıyabiliyoruz, ne de dostların sevinci bizi güldürebiliyor. Öyle bir kayidsizlik var ki iliklerimize kadar işlemiş!. Herşeyin karşısında dudaklarımız "adam sen de!.." diye bükülüyor.

Baki, zamanı için:

Kadrini sengi musallada bilip ey Baki,
Durup el bağlıyanlar karşında yâran saf!

Demiş ti.. Devir ilerledi. Şimdi sengi musallada bile henüz anlıyamıyoruz. Ne yazık!

ARTIK
Gezebilecek

Eve yeni taşınmışlardı. Eşyalar yerleşiyordu. Yılmaz, koşarak içeri girdi, annesine yaklaştı:

— Anne!

— Ne var yavrum?

Çocuk, heyecan içindeydi:

— Ben, bir arkadaş buldum.

Annenin kaşları çatıldı:

— Nasıl buldun? Nerede?

— Sokakta...

Sesini yavaşlatarak anlatmağa başlamıştı:

— Yarım saat evvel, karışık evde oturmaktan canım sıkıldı. Sokağa çıkayım, biraz dolaşayım dedim. Daha köşeyi dönünce şaşırdım. Kavga vardı. Bir sürü çocuk toplanmış, aralarında yüzünü görmediğim biri duruyordu. Yavaş yavaş oraya gittim. Kalabalığa sokularak, ortadaki çocuğa baktım. İlkönce saçlarını gördüm. Altın gibi parlıyordu. Gözlerinin rengi gözyaşlarından belli değildi ama, yüzü sapsarıydı. Sonra, elinde bir baston olduğunu, ona dayandığını gördüm.

Yazan :

CAHİT UÇUK

Çocuklar, iki taraf olmuşlardı. O kadar çok bağırıyorlardı ki, niçin kavga ettiklerini anlıyamadım. Yalnız, orta yerdeki küçük kıza çok acıdım.

Birdenbire başını kaldırarak, yaşlı gözlerle yüzüme baktı. Yalvarıyordu sanki... Hiç düşünmeden kalabalığı yardım. Kızın yanına yaklaştım. Çocuklar şaşırmışlar, küçük kız sevinmişti.

— Gel, dedim. Gidelim.

Gürültü birdenbire dindi. Kavga durmuştu. Ben, küçük kızın kolundan tuttum, onların yanından ayrıldık. Ayağının birinde kocaman bir pabuç vardı. O bacağı, öbür bacağından çok kısa. Onun için bastonuna dayanarak yürüyordu. Ona, yeni taşındığımızı; ilk okulun son sınıfında olduğumu; ve adımı söyledim.

Gözleri yaşlı olduğu halde güldü:

— Buna çok sevindim, dedi. Sen gelip beni kurtarmasaydın çocuklar kavga edeceklerdi.

Sordum, anlattı:

— Onlar, bilye oynıyorlardı. Ben, hiç oynamam. Oradan geçerek bakkala gidecektim. Bastonum bir taş üzerinde kaydı. Yere yuvarlandım. Bastonum bir tarafa fırlamıştı. Çocukların bazıları kahkahayla gülmeğe başladılar. Benimle alay ettiler. Gülmeyenler, gülenlere kızdı, atışmağa başladılar. Sen gelmesen dövüşeceklerdi.

Yılmaz, annesinin gözbebeklerine bakıyordu:

— İşte, bu kızla arkadaş oldum.

Anne, çocuğunun yanık renkli, olgun manalı, ince yüzüne duygu ve his kaynayan, gözlerine dalmıştı:

— Onunla oyun oynıyamayacaksın, koşmıyacak, gezemiyecek, yalnız oturacaksın.

Yılmaz, bütün göğsünü şişiren, büyük bir soluk aldı:

... Onun babasile konuştum; o artık gezebilecek....

— O, çok sevindi. Hiçbir çocuk onunla oynamıyormuş. Yalnız gezemiyormuş. Birgün deniz kenarına kadar gitmiş, çocuklar: "topal! topal!„ diye bağırmışlar. Onun için bir daha hiçbir yere gidemiyormuş artık... Ben, şimdi ona hikâye okuyacağım. Evlerinin bahçesi çok güzel. Ağaçlar var, dallar eriklerle dolu. Fakat o hiç ağaca çıkamıyor, dallara da kolları yetişmiyormuş. Anne, kitaplarım nerede?

Anne, eşya yığınları arasına, sağa sola baktı. Oğlunun masal, hikâye kitaplarını bularak! verdi.

Çocuk, kitaplarını bir koltuğuna sıkıştırdı. Sonra parmaklarının ucunda yükselerek bir kolunu annesinin boynuna doladı. Onu öptü:

— Arkadaşımı sen de sevdin değil mi anne?

Genç kadın, çocuğunu bağrına bastı:

— Sevdim çocuğum dedi.

Küçük, annesinin yanından ayrılarak ok gibi, açık kapıdan dışarı fırladı.

***

Eve taşınalı bir seneyi geçmişti. Yılmaz, annesine hergün arkadaşından bahsediyor, onun konuşmalarını, fikirlerini, acılarını, tahassürlerini anlatıyordu.

— Biliyor musun anne? En çok niye üzülüyor, gezemediği, yalnız başına, bizim gibi okula gidemediği için.. Hep düşünüyorum, ayağının iyi olmak çaresi yok mu? diye.

Genç kadın, küçük oğlunu dinlerken, içi sızlıyor, onun vaktinden evvel olgunlaştığını, dertleri kavrayabildiğini düşünerek üzülüyordu.

— Büyüdükçe, kuvvetlendikçe ayağı iyileşir yavrum.

— Sahi mi diyorsun anne?

— Elbet çocuğum. Benim tanıdığım böyle bir çocuk vardı. Büyüyünce iyileşti. Ayağı geçti, yürüdü...

— Çok sevindim anne...

***

Bir akşam üstü, Yılmaz, soluk soluğa eve geldi. Annesinin oturduğu odaya, koşarak girdi:

— Müjde anne... Artık yalnız gezebilecek...

— Ben sana dememiş miydim?

Çocuk, başını kaldırarak annesine baktı. Gözlerinde, büyük bir acının, donukluğu vardı:

— Öyle değil anne... Onun, babasile konuştum. Doktorlar, geçmiyeceğini ve hep evde oturursa hasta olacağını, güneşlerde, kırlarda dolaşmasını, gezmesini, kuvvetlenmesini söylemişler. Artık gezebilecek... Çünkü, bir çift koltuk değneği aldılar...

ÜÇ MEKTUP

Yazan:
Muazzez Tahsin Berkand

Kardeşim Cevat:

Mektubuma nereden ve nasıl başlayacağımı cidden bilmiyorum. Yazacağım şey o kadar mühim, senden soracağım şeyin sorulması o kadar güç ki...

Fakat ne olursa olsun, bu akşam sana yazmağa, bu güç şeyi senden sormağa karar verdim.

Hatırlıyor musun? Geçen sene bankadan izin alıp tatilimi İstanbulda geçirdiğim sırada, bir gün sana uğramıştım. Sen o zaman bugün çalıştığın yerde değildin, şirketten henüz ayrılmamıştın.

İşte o gün seninle tatlı tatlı konuşurken kapı açılmış, ince sarışın bir bayan içeriye girmişti. Ben ilkin onu bir müşteri sanmıştım, arkadaşın olduğunu bana söyledin:

— Arkadaşım bayan Nebile.

— En samimî dostum Hilmi.

Senden ayrılınca içimde, bilmiyorum neden, çok kuvvetli bir şüphe doğdu:

— Cevat'la Nebile arasında mutlaka birşey var.

Bu şüphe neden doğmuştu? Şimdi de düşününce ne senin, ne de onun hallerinizde böyle bir düşünceyi doğuracak bir sebep bulamıyorum; ancak insan duygularına hâkim olamıyor.

Hatırlıyor musun? İzmire geldikten sonra sana gönderdiğim mektupta da bunu ima etmek istemiştim. Bu mektuba senden halâ bir cevap gelmedi.

Bütün bunları sana bu gün niçin yazıyorum? Asıl söylemek istediğim şeyi biraz daha geciktirmek için mi?

Ben Nebileyi bir deli gibi seviyorum, onunla evlenmek istiyorum.

Şaşırarak gözlerini açma yavrum. En mühim itirafı, denize atılıyormuşum gibi, bir hamlede yaptıktan sonra şimdi artık sana tafsilât verebilirim.

Bundan altı ay evvel Nebile annesile İstanbuldan İzmire gelmiş. Bir gün kendisine sokakta rasladım, bana bir iş aradığını söyledi. Hemen onu bizim direktöre takdim ettim. İşte altı aydanberi onunla sabahtan akşama kadar beraber çalışıyoruz. Daha ilk günden onun temiz ve kibar tavırları, vazifesini bilmesi herkesin gözüne çarpmıştı. Çok geçmeden bankada aylığı arttı ve seçme memurların arasına girdi.

İlk iki ay, aramızdaki vaziyet arkadaşlığı geçmedi; fakat dört aydanberi biribirimizi seviyoruz.

Bugün yine bankadan sonra buluştuk; ilk defa olarak bana, şimdiye kadar benden başka bir erkeği sevmediğine yemin etti; buna o dakika bir çılgın gibi sevindim. Fakat kafamın içinde titreyen bu sözler, bilmeden ve anlamadan, bende uyumuş olan o yılanı birdenbire tekrar uyandırdı.

Acaba Cevatla Nebile biribirlerini sevmişler miydi?

İşte karşına, hayatımın en mühim kararını vermeden evvel.. bu yılanın keskin ve öldürücü zehrini göğsümden uzaklaştırmanı sana yalvarmağa geldim.

Onunla aranızda hiç birşey yoktu ve olmadı değil mi? Değil mi söyle Cevat? Bilsen, bu acı içimde nasıl bir ok gibi saplandı kaldı.. Canımı nasıl acıtıyor bilsen...

Nebileden Cevada

Cevat,

Sana yazarken içimde büyük bir korku var. Bana öyle geliyor ki saadetimi veya felâketimi sen ellerin arasında tutuyorsun bugün.

Hatırlıyor musun? Geçen sene bir gün arkadaşın Hilmi size gelmişti ve sen bizi biribirimize tanıtmıştın.

İşte bugün biz onunla beraberiz ve Hilmiyle sevişiyoruz şimdi. Fakat bu öyle seninle olduğu gibi alelâde bir flört değil... İkimiz de ölümlere kadar biribirimize bağlandık.

Korkuyorum Cevat.. Hilminin içinde bir şüphe var. Bunu gözlerinde okuyorum... Senden ne zaman bahsetse, çok sevdiğim bu gözler kararıyor, soluyor. Bana birşey sorar, benden bir cevap ister diye aylar var telâş içinde bekliyorum; sormuyor, birşey söylemiyor Cevat; ve o susarken ben bağırmak isteyen saadetimin de sustuğunu duyuyorum.

Hayatımı biliyorsun Cevat, bütün ömrümü nasıl anneme vakfettiğimi, ona rahat günler hazırlamak için, yarım kalan tahsilime rağmen, girdiğim müesseselerdeki âmirlerimi memnun etmek için ne kadar çok çalıştığımı senden iyi kim bilir.

Aramızdaki masum denecek kadar alelâde flörtten üstün olan dostluğumuz ve arkadaşlığımız, hayatlarımızda biribirimizden gizli birşey bırakmamıştı. Birgün sana yalnız ve sevgisiz geçen ömrümü anlatmıştım. Sen ilkin buna inanmak istememiştin:

— Senin gibi güzel bir kız yirmi iki yaşına kadar kimseyi sevmez olur mu?

Lüzumsuz tevazu gösterecek değilim Cevat; evet, çirkin değilim, hatta belki de güzel denecek kadar yüzüm ve vücudum mütenasiptir, fakat sana o zaman da söylediğim gibi, yemin ediyorum ki etrafımdaki erkeklerin bana yakınlaşması, şimdiye kadar benim kalbimde sıcak bir duygu yaratamadı; hatta, darılma bana, sen bile, çok istediğin halde benim kalbime yaklaşamadın. Halbuki seni cidden beğenir ve takdir ederim.

Hilmiyi sevdim. Niçin? Buna cevap veremiyeceğim. Şimdiye kadar etrafımda dolaşan erkeklerden o daha mı güzel? Daha mı zengin? Daha mı iyi? Bu suallere de cevap bulamıyorum. Onu Hilmi olduğu için seviyorum işte ve onu kaybetmekten ne kadar korkuyorum bilsen.

Dün onunla bankadan sonra yine buluştuk. Yine güzel İzmirin Yeşil köşelerinde beraber gezdik. İlk defa olarak biribirimize en tatlı sözleri söyledik.

Ben, bu itirafımla onun mes'ut olacağını sanıyordum; gözlerinde yanan saadet kıvılcımı birdenbire söndü ve bana:

— Haydi dönelim; çok işim var. Bu akşam Cevada da yazmak istiyorum, benden birşey istemişti, bir türlü ona cevap veremedim.

Birdenbire içimin sıcak bir demirle dağlandığını duydum ve anladım... Neyi ve nasıl anladığımı bilmiyorum, fakat bu mektupta onun sana benden bahsedeceğini, içimde gizli bir ses bana fısıldadı.

(Arkası 31 inci sayfada)

KADIN MEFKÜRELERİNİN

TETKİK ve TAHLİLİ

Yirminci Asır, Her Fikrin Bir Mefkûre Olarak Müdafaa Edildiği Bir Asırdır. Milliyet, Faşizm, Sosyalizm, Demokrası Son Asrın Mefkûreleridir.

Yazan: **SEMAVÎ NAZAN**

Kadınların memleketle, hayatla, fikir âlemile münasebette olmadığını iddia ederler. Bu iddiayı her memleket için ayni kuvvetle abul edemediğimden, yalnız bizim memleket kadınlarını tetkik etmek, bizim kadınların mefkûrelerini bulmak istedim. Kadınlar her yerde biribirine benzediği için, bunların bir tanesini tahlil ile umumîliğe yakın bir neticeye varacağımı zannediyorum.

Bizde kadınlar niçin fuhşe düşerler?. Bu henüz ilmî bir surette konuşulmuş bir mesele değildir. Ben, ilmî vesikalara, tetkiklere ve tecrübelere istinat etmiyorum. Burada yalnız, sadece rastgeldiğim bir kadından aldığım his ve fikirleri, bir de ailede tanıdığım bir kadını yazacağım. Bu iki kadın, bana kadın mefkûrelerinin ne olduğunu öğrettiler.

Harap ve sefil bir yuvada, otlar arasında büyümüş bir çiçek kadar güzel, ve bu güzelliğini para ile satan bir kadın bana hayatını böyle anlattı:

„Günahlarını itiraf, hatta benim gibi fuhşun en son basamağına inenler için bile, güçtür. Fakat ben hepsini söyleyeceğim. Okulu henüz terkedip hayata çıktığım zaman çok samimî, saf bir çocuktum. Biricik mefkûrem evlenmekti. Çocukluktan sıyrılıp genç kızlık hislerinin ruhumu ihtizaza getirdiği ilk zamanlarda güzel olmak, güzel görünmek, rastgeldiğim her erkek ve her insan üstünde çekici bir tesir yapmak kalbimi gıdıklıyan en tatlı emeldi. Babam boyanmama izin vermezdi. Gizlice hizmetçileri kandırarak pudra, kırmız aldırır; komşulardan çehreye güzellik veren kadın sırlarını öğrenmeğe çalışırdım. Hayatımın en büyük meşguliyetini ve zevkini bu teşkil ederdi. Güzel bir elbise, güzel bir boya, güzel bir saç tuvaleti için saatlarca ayna karşısında durur, saatlarca bozar düzer, saatlarca yorulur, harap olurdum. Fakat aynanın karşısında, meşhur bir sinema yıldızı gibi yüzümde her hatta bir güzellik, vücudumda her azaya bir tenasüb verebildiğim zaman duyduğum zevki, ancak muzaffer bir komutan duyabilirdi.

Güzel olmak, güzel görünmek için her işkenceye katlanırdım. Birgün cildi şeffaf gösterecek bir pomat verdiler, bunu sürmek için evvelâ yüzü iyice yıkamak, sonra yanakların üzerinde yarım saat sıcak su kompresleri, yarım saat soğuk su kompresleri tutmak, sonra da bu pomadı sürmek lâzımdı. Pomadı sürdükten sonra sıcak bir havluyu yüzüme örterek, bir saat mütemadiyen havluyu ısındırıp değiştirmek icabediyordu. Bütün bu işkencelere hergün saatlarca katlanır, hiç şikayet etmezdim. Bunlar beni bircik gayeme götüren vasıtalardı. Sokakta uzun boylu, kaleş, zeki bir gencin mütehassır bir bakışı, benim bütün bu işkencelerimin mükâfatıydı..

Ayaklarımı küçük göstermek için daima bir numara küçük ıskarpin giyer, her adım bana dehşetli bir ıstıraba mal olduğu halde hiç ses çıkarmazdım.. Güzellik için yaptığım fedakârlıklar anlatılamaz !.. Bunu erkekler hiçbir zaman takdir ve tahmin edemezler. Güzel olan bir kadın daha çabuk evlenir. Güzellik ayni zamanda beni ikinci gayeme götüren bir yoldu. Ve bu yoldan çabuk hedefime vardım. Ben mutavassıt bir ailenin kızıydım. Kocam, çirkin olmakla beraber zengin ve yüksek bir mevkie sahib bir adamdı. Evlendikten sonra gene en büyük emelim güzel görünmek ve kendimi sevdirmekti.

Bunda çok muvaffak oldum. Kocam beni çıldırasiye seviyor, benim için hiç bir fedakârlığı esirgemiyordu. Ben onu seviyor muydum?.. İlk zamanları evet. Daha henüz üzerimdeki saffat ve samimiyet devam ediyordu. Her kadının kocasını sevmesi lâzım diyebiliyor, kendimi verdiğim bu adama kalbimi de vermeğe çalışıyordum. Fakat o, akşamları eve yorgun argın gelir, benim saatlerce emek sarfederek meydana getirdiğim güzel elbiselerime, güzel tuvaletlerime hiç te âşina olmayan bir nazarla yaklaşır, dudaklarımdan öperdi.. Bekler, bekler, saatlarca beklerdim.. Benim için hiçbir şey söylemezdi.,. Ruhum ince bir azabla burkuluyordu. Ben haftalarca terziden terziye koşarak meydena getirdiğim bu şaheser elbiseyi, ayna karşısında saatlarca emek sarfederek işkencelere katlanarak meydana getirdiğim güzelliğimi.. kendi erkeğime bile arzedemedikten sonra, güzelliğimin, letafetimin, ne kıymeti, ne faidesi vardı... Sevmek, sevilmek ruhumun ihtiyacıydı. Fakat niçin sevildiğimi bilmek şartile... Bu, gururumu yükselten, bir kadını fetheden en yüksek bir nokta idi... Kocam bana hiçbir zaman sevgisini tahlil etmezdi. Sadece beni seviyordu. Ben bu kuru aşktan hiçbir şey anlamıyordum. Yolun üstüne çıkan erkekler, elbisemdeki en ince kıvrıma kadar görüyorlar, gözlerimdeki manayı, pembe tenim üstünde taze bir goncaya benzeyen genç kadın teravetini onlar; ne ince, ne tatlı bir dille.. sanki şiir okur gibi bana okuyorlardı. O zaman niçin sevildiğimi anlıyor, kalbimde sevmek, ve sevilmek için derin bir ateş kaynadığını duyuyordum. Kocamla aramızdaki rabıta gittikçe makineli bir şekil alıyordu. Bu susuz hayat içerisinde kendimi, çölde yanıyor zannediyordum. Aşk, sevmek, sevilmek benim için tek gaye olmuştu. Kocamın, bir makina gibi hergün tekerrür eden ayni hareketleri, beni ondan da.. insanlığımdan da nefret ettiriyordu. Sıcak odamda, yumuşak yastıkların üzerinde elimde ayna kendimi tetkik ettiğim zaman, bu aşkı daha kuvvetle duydyordum. Bütün bunlara rağmen kocama ihanet etmiyordum. Evi bozmaktan korkuyordum. Buradaki refah ve maddî huzur beni buraya çok bağlamıştı. Sergüzeşte atılarak sefalete düşmekten korkuyordum. Fakat hayat daima ayni şekilde devam etmiyor. Kocamı memuriyetinden azlettiler. Elimizdekini de yedik. Korktuğum sefalet yavaş yavaş başgösteriyordu. Ve ben bu hayata niçin katlanmıştım. Güzelliğimi, gençliğimi, aşkımı ödemeyen bu adam için senelerdenberi

yaptığım fedakârlık güme gitmişti. Bütün bunlara mukabil bana bir maddî rahat temin ediyordu. Şimdi ondan da mahrumdum. Bugüne kadar sükûta katlanan bütün bu azap, yavaş yavaş şikâyet ve isyan şeklinde tezahür etti. Her akşam bir hiçten kavga ediyor, günlerce barışmıyordum. Hayatımız artık bir ıstırap oldu. Önümde genç, güzel, bir çiçek gibi süslü kadınları gördükçe.. sararan solan gençliğime, hayatıma ağlıyordum.

Bu çok sürmedi. Kalbimdeki bütün ihtiras birden kaynadı. Gençliğim, güzelliğim, aşkım, hepsi birden beni hayata çağırdılar.

Bu yeni girdiğim hayatta para, aşk, zevk, eğlence, neşe herşey vardı? Kalbim bir süzgeç gibi dolup boşalıyordu.

Etrafımda güzelliğime, vücudumun ahengine, neşeme kurban olan âşıklar çoğaldıkça, ba kaynıyan membaın ne feyizli, ne hararetli olduğunu duyuyorum.

— Şimdi varacağınız noktaya geldiniz mi?

Genç kadın düşündü. Kimbilir belki bu suali hiç kendine sormamıştı :

— Hangi nokta? dedi.

— Ne arıyordunuz, nereye varmak istiyordunuz? Güzellik mi, gençlik mi, aşk mı, para mı?..

— Bunların hepsini istiyordum.. Zaman zaman bunların hepsinin geçici olduğunu, birgün bu harap kulübede, kimbilir hangi sefilin kolları arasında can vereceğimi de bilmiyordum. Fakat ben, buraya gelmek için yola çıkmadım. Beni hayat getirdi...

Hayat, her insanın elinde sahibinin kabiliyetine, zekâsına, muhitine, ve cemiyetine göre başka şekil alır. Başka cereyan alan hayat, insanları idare ettiği müddetçe, elbette yolumuz ölçülmemiş bir yoldan bir mezbeleye çıkar. İnsanları insan yapan kuvvet: hayatı insanlar tarafından idare eden, hayata tabiî seyrini çizen kuvvettir... Bu kadın, buraya nereden ve niçin geldiğini biliyordu. Çünkü elinde mefkûre diye oynadığı oyuncaklar, yalnız birer vasıta, birer hayat vasıtasıydı. O, bunu tahlilden âcizdi...

Kadın mefkûrelerini, düşmüş bir kadının elindeki kırık dökük oyuncaklara tahsis etmek istemedim. Biraz daha ileri: sıcak ve samimî bir yuvanın bir köşesinde hayatını kocasına ve çocuklarına tahsis eden; fazilete daha yakın bir kadına kadar, götürmek bu tetkik ve tahlilin kıymetini arttırmak için elzemdi...

Bu kadın da bana hayatı başka bir perdeden aksettirdi.. Ve ben bu netice karşısında biraz hüsran duydum.

Yeni hayatımda bol bol para, aşk, eğlence, neş'e.. herşey, herşey vardı.

“Bizim gibi kadınların gençlikte en büyük gayeleri evlenmek evlilikten sonra da çocuklarıdır„ dedi.

Bu klişe, ne güzel cümle, ne kıymetli bir düşünüştü. Fakat ben kat'î hükümler üzerinde durmak istemiyordum. İşin ruhuna, künhüne varmak, yuvaya kendini fazilet namına hapseden bu munis kadının hislerine, fikirlerine kadar yükselmek istiyordum. Hayatını kısaca dinlemek istedim.

“Hayatta ben, hiçbir kadının mesut olduğuna inanmam.

Bizim hayatımız bir fedakârlıktan ibarettir, gayesine varmış acaba hangi kadın var?.. Ben hayata yeni girerken güzel değildim, fakat bir erkeği işgal edebilecek kadar cazibdim. Bununla beraber güzel görünmek, karşımdakilere kendimi güzel göstermek, belki sizce bir zaaftır, fakat bence bir ihtiyaçtı. Bence güzellik ruhun harice aksidir. Kimse kendini bu nimetten mahrum etmek istemez. Bundan başka bir kadının evlenebilmesi için elindeki en büyük serveti güzelliği, gençliği ve parasıdır. Ben paradan mahrumdum. Göze batacak kadar güzel değildim. Gençtim ve henüz kaynıyan kalbimin,bütün kuvvetile aşka ve sevilmeğe ihtiyacım vardı. Bütün gecelerim ve günlerim bir hayal arkasında çok çekici, çok sehhar, insanı bayıltan bir hayal arkasında koşardı. Onunla yatar, onunla kalkardım. Ne yapsam, o görür, yanımdan ayrılmazdı. Bu benim müstakbel kocamdı. Onu hayalim de öyle süsler, öyle prestişe değer bir heykel haline getirirdim ki.. sonra gerçekten çıkan talibler buna benzemezdi; hayal inkisarına uğrardım. Ne kadar seneler ben bu hayal ile yaşadım.. Bu hayal ile beraber ne yemyeşil çayırlarda gezdim, taze gül kokulu bahçelerde seviştim. Ne süslü, yeşil çardaklar altında sabahladım. Bu, aylarca:, senelerce beklediğim hayal nihayet geldi. Fakat hakikat hayalime uymadı. Ben onu da sevdim. Aynı hızla, aynı sıcaklık, aynı şiddetle sevdim. Çünkü kalbimde hayal haline, mefkûre haline gelmiş bir ihtiyaç vardı. O, ne şekilde olursa olsun.. kalbimin onu kavramak ve onun elinde erimek ihtiyacı vardı. İşte ben kendimi gözleri kapalı olarak bu hayale teslim ettim. Gözlerimi açtığım zaman bahçeler kurumuş, çardak sararmış, çayırlar solmuştu. Bu hayal ile hakikatın çarpışmasından elime bir çocuk kaldı. Ve ben, kanatları kırılmış bir kuş gibi yuvamda kendimi ona ve çocuğuma hasrettim. Benim yaptığım fedakârlığa karşı, o bana ne veriyordu?. Para.. işte bütün hayatımızın ilk ve son rabıtası... Gün gün benden uzaklaşıyordu. Başka kadınlarla yaşadığını biliyordum. Aşk onun nazarında çok maddî birşeydi. Her kadın onun için koklanacak bir çiçek mahiyetinde idi... Şüphesiz artık beni yüzlerce defa koklamaktan usanmıştı. Biraz taze çiçek, taze koku.. biraz hayatta hareket, koşmak ve kovalamak onun gayesiydi...

Ya ben?.. Benim aşka ihtiyacım yok muydu?.. Fakat ben niçin sevdiğimi

(Arkası 29 uncu sayfada)

Yazan: MÜKERREM KÂMİL SU

Sus Uyanmasın

№ 1

Duvarları, tavanı gök mavisi küçük bir yatak odası..

Tül cibinliği indirilmiş minik bir çocuk karyolası..

Yerdeki ince ipek halıya, uzak göklerden süzülür gibi, nereden geldiği belli olmıyan mavi bir ışık iniyor.

Bu mavi oda; küçük Çiğdemin yatak odasıdır.

Kapı yavaşca aralandı.

İçeriye kurşunili bir kadın süzüldü. Ayaklarının ucuna basarak ilerleyor. Çocuğun uyanmaması için yavaş, çok yavaş yürüyor.

Beyaz karyolanın, beyaz tülleri aralandı.

Kuştüyü yastıklara kumral bukleleri serpilmiş; güzel, belki dünyanın en güzel kızı uyuyor burada.

Yuvarlak yüzlü,

Belirsiz çukur çeneli,

Kaşları azıcık çatık,

Ağzı küçük, pek küçük.. bir karanfil yaprağının incecik kıvrımı gibi..

Güzel, minik eli göğsünün üstünde..

Uyuyor.

Öyle güzel uyuyor ki..

Ah bu çocuk uykusu. Korkunç rüyaların sığmayacağı, gündelik acıların bozmıyacağı durgun çocuk uykusu..

Kurşunili kadın eğildi.

İçinden kopan, kanının, sütünün yarattığı bu güzel şeye.. varlığını gözlerine takarak baktı. Şimdi, şu dakikada dünyada iki şey vardı:

Beyaz ipekler, tüller arasında uyuyan kız.

Yavrusuna doyamadan, kanamadan, ayrılamadan bakan iki güzel göz.

Kara üzüm gibi, siyah elmas gibi parlayan iki derin göz...

Genç kadının bir siyah gül kadar biçimli başı burkuldu.

Boynu büküldü.

Dizleri kıvrıldı.

Oracığa, küçük karyolanın ayak ucuna çöküverdi.

Gözlerinde toplanan bulutlar boşandı.

Bir gözyaşı yağmuru..

Ayrılık yollarına çıkacak bir annenin gözyaşları, hıçkıran göğüsü..

Arkada bir gölge belirdi.

Geniş omuzlu, pardesüsünün büyük yakasını çenesine kadar kaldırmış bir genç adam, hıçkıran kadını omuzlarından kavradı, kaldırdı.

Sert kemikli elleri, genç kadının narin bileğini buldu, sıktı.

Kulağına fısıldadı:

— Sus, uyanmasın!.

Meliha, bu sese uydu. Bileğinden kavrayan elin çektiği yere gitti.

Yıldızı çok bir gece..

Gökde yıldızlar komşuluk yapmağa çıkmışlar. Boşluklarda süzülüp gidiyorlar.

Yalının çakıllı yolları bitmeyecek gibi uzun.

Demir parmaklıklı kapı aralandı.

Otomobil homurdadı.

Makinanın çıkardığı ses,

Makinanın yaptığı rüzgâr.

Başı sevgilinin omuzuna dayanmış, hâlâ hıçkıran bir kadın..

Bu yol uzundur.

Bu yol belki hiç bitmeyecek.

Kocasını, kızını ardında bırakan genç kadın, sevgili ile çıktığı yolun arkasını belki hiç, hiç almıyacak.

Günler, geceler dizi olacaklar.

Aylar, yıllara eklenecek.

Baharları, kışlar kovalıyacak.

Ay güneşe kavuşmak için çırpınmaktan yorulmıyacak.

Meliha, sevgilisini sevmekten, kızını özlemekten kalacak mı? Kurtulacak mı? Yoksa bu böyle mi sürüp gidecek?

Sevgi ve özleyiş..

Bunlar biribiri ile boğuşa boğuşa, genç kadının göğsünde kopan fırtınaların sonu ne olacak? Şimşekler çaktıkca genç kadın nelerin yanıp, nelerin söndüğünü görecek?

İki ucundan çekilen bir zincir gibi çırpınacak mı; bu genç sevgili kadın, bu genç, güzel anne ?. Özleyiş bulutu kaldıkça, bu derin gözlerde sevgi kamaştıran bir ışık olacak mı? Küçücük kızı arkada kaldı diye, genç vücudu kahkahalarla sarsılabilecek mi?

Soru bir burgudur. Başladı mı çok ses verir. Açtığı yer kapanmıyacak bir boşluktur. Ve hayat ta bir seldir.

Bu sele katılmamak kimsenin elinden gelmez.

Yıldızı çok gecenin durgun göğsü üstünde yolculuğa çıkan Meliha, bu sel içinde başının ağırlığını nasıl çekip gidecek, alnının yazısını nasıl sürüp geçecek ?...

* * *

— Ben annemi isterim.

— . . .

— Dadı sen git, ben annemi isterim.

— Annen evde yok kızım. Haydi huysuzlanma. Seni giydireyim çocuğum.

— Nerede annem, beni öpmeden nereye gitti annem?

— İşi vardı çok. Seni uyandırmasın diye öpmedi. Haydi şekerim uzat ayaklarını.. Genç dadı severek, okşayarak Çiğdemin çoraplarını, pabuçlarını giydirdi. Çıktılar.

— Babama günaydın demiyecek miyim dadı?

— . . .

— O da annemle beraber mi gitti?

— Hayır, baban gece çok çalışmış. Yorgundur. Şimdi uyuyor. Ben sana kahvaltı vereceğim. Bak ne güzel çörekler var.

— Dadı, annem kahvaltı etmeyecek mi?

— Evde yok dedimya cicim.

— Kaç saat sonra gelir?

— Belli olmaz ki.. işi bilir.

— İşi bilir ne demek dadı, annemin, ne işi var?

— Şimdi daha senin aklın ermez annenin işlerine.. gel karnını doyur. Bu gün seninle çok, çok gezeceğiz.

Büyük yemek odası.

Duvarlarda gözleri oyalayan tatlı renkli tablôlar. Köşede pırıl pırıl, elmaslar gibi parlıyan bir büfe.. büyük ceviz masa.

Üstü temiz keten örtülerle süslü gümüş kahvaltı takımları.. süt, tereyağ, çörek, taze yumurta, marmalât.. hep Çiğdemin sevdiği şeyler.

Küçük kız, dadısının çekdiği sandalyaya ilişti. Dadısının yardımı ile yemeğe başladı.

Annesinin yeri boş,

Babasının da yeri öyle...

Ne tuhaf.. Bu sabah ikisi de yok.

— Dersleri var, işleri var. Çok, çok kitaplar yazıyor. Hep bunlar onu üzen, yoran şeylerdir. Baban; kızının güzel, uslu, akıllı bir Çiğdem olmasını istiyor.

Bırak denizlerin kadını uyusun denizde.. onu beklemekten ne çıkar yavrum?

— Dadı senin de annen denizlerin kadını mı oldu?

Genç dadının dökülmek isteyen yaşları yeşil göz beklerinde dondu, düşündü:

Onun da bir annesi vardı. Sarışın bir annesi.. küçücük köyleri, tertemiz

— Ben anamı isterim, diye ne kadar ağlamış, kucağında oturduğu adamın göğsünü yumruklamış, ellerini ısırmıştı. İşte o günden sonra bir daha ne köyünü, ne anasını görmüştü. El kapılarında bin türlü çile çektikten sonra buraya gelmiş, Çiğdemin dadısı olduktan sonra eski acılarını unutmağa başlamıştı.

Çiğdemin annesi ne güzel, ne cana yakın bir kadındı. Öyle tatlı dilli, iyi huylu idi ki.. evde kimseyi incitmez, herkesin gönlünü alırdı. Ayşenin el kapılarında değişen çeşit çeşit isimlerinden hiçbirini beğenmemiş:

Kuştüyü yastıklara kumral bükleleri serpilmiş; güzel, belki dünyanın en güzel kızı uyuyor burada ..

Daha dün babasına günaydın demiş, onun elinden tutarak kahvaltıya beraber gelmişti. Annesinin güzel dudaklarına yüzünü uzatmış, onunla candan öpüşmüştü.

— Sütünü dökeceksin Çiğdem!.. Doğru içsene..

Küçük kız fincanı elinden bıraktı. Peçetayı fırlattı.

Bu zengin, süslü evin şık yemek masasına başını dayayarak ağlamağa başladı:

— Ben annemi isterim dadı. Çörekler senin olsun.

***

— Dadı, denizlerin kadını artık gelmiyecek mi?

— Bunu babana hiç sorma emi canım. Bak ne kadar çok çalışıyor, yoruluyor. Onu bir de sen üzersen...

— Babamı başka kim üzüyor dadı?

evleri, çalışkan babası, sevgili annesi vardı. Yazın başaklar arasında, kışın ocak başında ne tatlı yaşar, geçinirlerdi. Birgün, köyün çeşmesinde bütün köy kadınları ağlaşarak, çırpınarak erkeklerini geçirmişlerdi. Babası da gidenler arasında idi. Kollarını boynuna sarmış:

— Ben babamdan ayrılmam, gitmesin babacığım!.. diye ağlayordu.

Annesi kucağına alabilmek için ne kadar güç kandırmıştı. İşte bu gidiş son olmuştu. Savaştan geri dönmemiş, köylerini düşman yakmış, minimini Ayşe annesinin dizleri dibinde kalmıştı.

Zavallı kadın, günden güne sararıyor, öksürüyor, yataktan kalkamıyordu.

Bir sabah komşular onu, at üstünde bir adamın kucağına vermişler: «Artık ana, baba aramak yok» demişlerdi. O zaman küçük Ayşe:

— Sana Nermin diyeceğim kızım demişti. Ayşe adı çok güzel, çok hoş. Fakat çocukluğunu düşünerek belki mahzun olacaksın. Ben senin çok şen, tasasız bir kız olmanı istiyorum. Seni okutacağım, iyi yetişmene çalışacağım. Yüzüne, vücuduna yakışan bu ismi ister misin yavrum?

Demişti.

Böyle iyi yürekli bir kadın nasıl oldu da şeytana uydu bilmem ki? Kocasını, o kadar sevdiği kızını bıraktı da yürüdü, gitti.

Nermin dadının içi, o güzel kadın için yanıyordu. Fakat böyle inci gibi güzel, kuş gibi içli yavrucuğu ağlatarak bıraktığına da kızmıyor değildi. Ona ders verirken böyle şeylerin kötülüğünü az mı söylemişti.. İyi bir kız ol Nermin! diye az mı öğüt vermişti.

(Arkası 32 inci sayfada)

EVLİLİKTEN KADINLAR MI, ERKEKLER Mİ DAHA ÇABUK BIKARLAR ?

Yazan :
Nüzhet Abbas

Evlilikte saadet muammasının, yirminci asır medeniyeti içtimaî sahasında, en büyük dertlerden birini teşkil etmekte olduğuna, hiç şüphe yoktur. Mutlak olan diğer bir mesele varsa o da "saadet„ ve "evlenmek„ mefhumlarının, içtimaî hayatımızda en cezrî şekilde tebeddüle uğrayan anlamlar arasında bulunduğudur. Dünün mesut karı ve kocalarını; hatta yarının karı ve kocalarını bile, bugün yarı saadet.. yarı bedbahtlık arasında bucalarken görüyoruz. Bir yandan da evlilikten şikâyetciler çoğalıyor. İnsanlarda umumî bir memnuniyetsizlik var.

Hiç şüphesiz ki iktisadî darlık, sinirlerin harpten sonra adamakıllı düzelememesi; ve yeni hayat şartlarına uymak gibi âmiller; bütün dünyada evlilik hayatı üzerinde müessir olmaktadır.

Evlilikten kadınların mı, yoksa erkeklerin mi daha çabuk bıktıklarını tetkik etmeden evvel, evlilik hakkında kadınların ve erkeklerin yanlış telâkkilerini şöylece,çok kısa olarak anlatalım:

1 — Umumiyetle kızlar, evlilik hayatına hiç hazırlanmadan giriyorlar. Ev, koca ve çocuk bakımı hakkındaki bilgileri çok noksan, ve bazan da hiç yok gibidir.

2 — Böyle bir hal ile karşılaşan erkeğin, ilk hayal kırıklığı buradan başlamaktadır.

3 — Genç kızların yanlış telâkkilerinden biri de: kendilerine kocalarının, analarından gördükleri muameleyi edeceklerine dair besledikleri kanaattır.

4 Koca, birçok vazifelerin kifayetle ve seve seve ifa edildiğini görmek isteyen bir mahlûktur.

5 — Birçok genç kadınlar, kocalarının kendileriyle fazla meşgul olmadıklarından, onlara bir âşık muamelesi etmediklerinden şikâyetcidirler.

6 — Fakat birçok kocalar, bir sinema artisti gibi, kadına her fırsatta ilânıaşk edecek kadar, zinde değildirler. Bütün gün akşama kadar karısını rahat ettirmek için didinen erkeğin eve yorgun avdet etmiş olacağını, genç bayanların bir ân evvel kavramaları lâzımdır.

7 — Genç kadınların, zevcelerin anlamadıkları bir mesele de: evlenmeden erkeğe terettüp eden bir vazife olan aşk yapmak meselesi, evlendikten sonra kadına ait vazife yahut zevkler meyanına geçmiştir. Kocalarının soğukluğundan, kendilerine karşı lâkaydlıklarından bahseden kadınlardır ki, ekseriyet itibariyle kocalarına bir hararetli puse bile kondurmamışlardır. Bu takdirde erkeği hatalı bulmak günahtır.

Aşk ihtiyacı yalnız kadınlara münhasır değildir. Arasıra erkeklerin de bu ihtiyacın iştiyakını çektiklerini unutmamak lâzımdır.

8 — Genç kadınların yaptıkları yanlışlardan biri de: ilk çocuklarını doğurur doğurmaz, kocayı, evi herşeyi bir tarafa bırakarak bütün kalpleriyle "müşfık ana„ rölüne başlamalarıdır. Çocukları doğmadan evvel bütün sevgisini, bütün ihtimamını kocasına verdiği, bezlettiği halde.. daha çocuk gözlerini açmadan unutulmak, bir erkeğin üzerinde müthiş bir darbe tesirini gösterir.

İlk yavruyu yürütmek üzere elinden tutarak saatlerce kocasını ihmal eden genç ana, unutmamalıdır ki erkeğin de elini tutmak üzere başka bir kadın arayacağı zaman, tam bu çağdır.

9 — Genç zevcelerin en büyük yanlışları şudur: Kocalarının her söylediğini, her yaptığını, çok ciddi ve uzun zaman düşünülmüş, tahlil edilmiş meseleler telâkki etmeleridir. Halbuki erkekler ekseriyetle âni karar veren mahlûklardır. Söyledikleri herşeyde ciddiyet aranmamalıdır. Erkeklerin ufak tefek huysuzluklarını, hatta zübbeliklerini ciddî, telâkki etmek çok yanlıştır.

Bunların haricinde hiç şüphe yok ki evlilik hayatı bekârlık kadar kolay değildir. Gerek maddî gerekse manevî ve ruhî bakımdan zordur; eziyetlidir. Hele yanlış başlıyan evlenenlerden iki tarafın acemiliği yüzünden başgösteren uyuşamamazlıklar, dargınlıklar uzatıl-

KUMARDA ŞANS

Kumarda Şans İhtimalleri. Monte Karlo Kazinolarında Kadın Kumarbazlar, Maskotları

Kumarın hangi şekli olursa olsun, kazanma ihtimallerinin en geniş tahminlerle hiçbir zaman binde altmış nisbetini tecavüz etmediği muhakkaktır. Binde altmış kazanma ihtimalinin mevcudiyeti, de bin kerre oynandığı takdirde altmış defa kazanılacağına işaret değildir.

At yarışları, yahut herhangi bir spor müsabakasının neticesi üzerinde bahsı müştereke girişildiği zaman, elde azçok istinat edilen bir esas vardır. Buna mukabil herhangi bir zar oyununda, yahut loteriyada hesaba değil, tamamile hislere tâbi olarak teklerin yahut çiftlerin şansınıza uygun geleceğine inanarak hareket edersiniz.

Ticarî mahiyet iktisap eden bazı şans oyunlarını, şöyle bir kısa tetkikten geçirelim: Vaktile memleketimizde de satılan Irlanda at yarışları (Derby) biletleri belki hatırlardadır.

Bunlardan Amerika'da: senede beheri iki buçuk dolardan yarım milyon bilet satılmaktadır. Buna mukabil kazanılacak on büyük mükâfat vardır ki satılan 500,000 biletle kazanmak ihtimali 50,000 de bir nisbetine iniyor demektir

At yarışlarında kumar oynamak, her memleketten ziyade Amerika'da modadır. Geçen sene at yarışlarındaki bahsı müştereklerde Amerika'da (171)milyon dolar sarfedilmiştir.

Piyangolara gelince, bizdeki, Tayyare piyangosunda olduğu gibi doğrudan doğruya hükûmet tarafından idare ve kontrol edilmedikçe bunlar birer tuzaktan başka birşey değildir. Hususî lotoriyalarda para kazanmak ihtimali, milyonda bir dense mübalâğa olmaz.

Zar oyunlarına gelince, hileli olmadığı takdirde zar atmakta vasat kaidesi caridir. Bunun için zarla oynanan tavliyi bir kumar addetmek doğru değildir. Seri halinde oynanan tavli müsabakalarında iyi oyun oynayanın kazanması daha kuvvetli bir ihtimal dahilindedir.

Rulet, ve bakara gibi oyunlar sırf „şans„ oyunlarıdır. Bunların kazanmak nisbeti: dokuz yüz doksan dokuzda bir derecesindedir. Bu itibarla bunlarda şans dahi mevzuubahs olamaz. Arkası arkasına iki kerre kazanmak bir tesadüf eseri olduğu gibi, bir hafta her akşam vasatî olarak bakaradan yahut ruletten "Şanslı„ kalkmak ta yine tesadüfîdir. Bundan sonrası "Şanssızlık„ devresidir ki kendini kaptıranları batırır.

Alelûmum kumarda gözü pek ve mütecaviz oyun oynıyanların «Şanslı» oldukları söylenir. Bu kısmen doğrudur. Fakat bunu gündelik hayata da teşmil ederek diyebiliriz ki muvaffak olmak için de bir mikdar cesaret ve "mütecaviz„ lik lâzımdır.

Kumarda şansa inananlar muhahhak surette mahdut tahsilli, yahut tahsilli iseler bunu iyice hazmedememiş insanlardır. Mamafih şansa inananlar arasında ekseriyeti teşkil edenlerin kadınlar olduğuna göre, pratik hayattan uzak kalmışların, şans perisinin arkasından koşmakta hususî bir zevk duymakta olduklarını söyliyebiliriz.

Monte Karlo Kazinolarında gariptir ki, profesyonel kumarbazlar arasında daha ziyade kadınlar göze çarpmaktadır.

Kadın kumarbazların diğer bir zaafları da şans getiren maskotlara karşı olan inançlarıdır. Minyatür domuz yavruları, filler bu maskotlar arasında olduğu gibi, sıfır işaretleri ve 13 rakamı da çok görülür.

Maskotlar arasında fil kılı ve tavşan ayakları da çok sık görülür. Hangi hurafevî düşünce tarzından mülhem olduğu anlaşılamıyan tavşanın uğursuzluğu, bizde olduğu gibi cihanşumuldür. Uğursuzluğun aksi olan şansı getireceği için tavşan ayağı kullananlar, Monte Karlonun bakara salonlarından hiç te eksik olmazlar.

Gayet gariptir ki Anglosaksonlar arasında tavşan ayağının şans üzerinde büyük tesirler icra ettiğine inananlar çoktur. Geçenlerde Yenidünyadan Londra'ya uçan tayyareci Jim Mollison'da maskot olarak bir tavşan ayağı bulunuyordu.

Bütün bunların haricinde kumarda kat'iyen şans mevzuubahs olamaz diyebiliriz. En şanslı insanların, kumar masasının etrafında dolaşmıyanlar olduğuna hiç şüphe yoktur.

---

dığı takdirde evlilik hayatı bıktırıcı bir hal alır.

Hata hangi tarafta olursa olsun izdivaçtan en evvel bıkanların ekseriyetini erkekler teşkil etmektedir. Bunun sebeplerini araştırmadan evvel şurasını da söylemek isteriz ki, erkekler alelumum karılarıyle tehaddüs eden anlaşamamazlıklarından, uyuşamamazlıklarından nadiren bahsederler. Buna mukabil kadınların üçü bir yere geldi mi, hemen kocalarıyle olan tatsızlıklarından, geçimsizliklerinden konuşmağa başlarlar. Erkeklerin sükûtuna mukabil kadınların biribirlerine dert yanmaları, öyle bir intiba uyandırır ki, izdivacın uygunsuzluklarından en çok şikâyet eden kadınlardır.

Halbuki hakikat bunun aksidir:

İzdivaçtan erkeklerin kadınlardan daha evvel bıkmalarının türlü türlü sebepleri vardır. Erkeklerin ekserisi (tabir mazur görülsün) kadınlar gibi "adamcil„ ve sokulgan mahlûklar değildir. Kadına nisbetle hürriyeti, başıboşluğu daha çok severler.

Başıboş ve sert erkeği en güzel, en cazip ve en zeki kadınlar bile evde zabtedemezler. Bir kere açık havanın, serbest hayatın kokusunu aldı mı; bu çeşit erkeği, en sıcak ve sehhar sinema yıldızı kadar güzel olan kadın da dizinin dibinde oturtamaz.

Erkeklerin izdivaçtan bıkmalarına başka bir sebep te: evlenmek erkek için, kadınlar için olduğu gibi biricik "büyük„ gaye değildir. Hayat mücadelesinde muvaffakıyet meselesidir ki, erkeğin hayatında izdivaçta saadet derecesinde büyük bir rol oynamaktadır. Kadın için en büyük hayalin tahakkuku, mesut bir izdivaç demektir. Erkek için bu, ancak hayallerden biridir.

Düşünecek olursak: daha küçükken bile erkek çocuk, evlenmiyeceğini tefahür makamında sık sık tekrarlar. Halbuki zavallı nazlı kızın sekiz on yaşından sonra hayalini tırmalayan ideal: güzel bir ev ve pembe yanaklı çocuklarıdır.

Erkeklerin izdivaçtan kadınlardan daha evvel bıkmalarına başka bir sebep te: erkeklerin, daha güç memnun edilen tabiatlarda yaradılmış olmalarıdır. Başındaki saçı kalmamış, göbek bağlamış.. ve yemekten sonra koltuğun üzerinde horul horul uyumıya başlıyan kocalarında, hâlâ eski romansları hatırladıkları halde; birçok kocalar karıları hafif surette şişmanladı, yahut toz pembe renklerini kaybettiler diye, başka aşklar peşinde dolaşmıya başlarlar.

İşte izdivaçta "saadetsizliğin„ sebeplerini ve bu saadetsizlik kurbanlarının kadınlardan ziyade erkekler olduğunu biz böyle anlamış bulunuyoruz Maamafih erkek olduğumuz için değil, bir hakikat olduğu içindir ki erkekleri daha acınacak mevkide görüyoruz. Çünkü evlilikten bıkmak ta bir bedbahtlıktır.

MAVİŞ

Hüsnü Başol'a

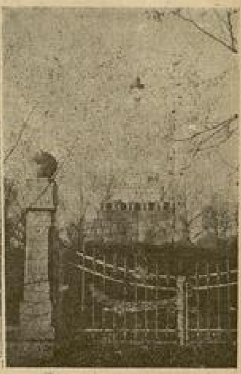

Yazan :
Tevfik Abdurrahman Tanyolaç

Bugün Lüleburgazın pazar günü. Burgazın çevresindeki köylüler de sabun, şeker, patiska ve gaz ile değiştirmek üzere yağ, yumurta, tavuk gibi şeylerle pazara inmişlerdi.

Mallarını satanlar, aylak aylak dolaşıyor.. ve diğer köy arkadaşlarını bekliyorlardı. Ve hem de gündelik yaşayışlarında büyük bir değişiklik yapan İstanbul trenini görmek için, demiryolu durağına birikiyorlar, havadan sudan konuşuyorlardı.

Tren, yanaşmış, Burgaz yolcularını indirmişti. Demir tekerlekli, boyasını atmış lândon da bir iki yolcusunu almış, kasabaya doğru çekilmişti.

Tren, gerine gerine Edirne yoluna hazırlanırken, vagonların tamponları da biribirlerine dokunarak: "tekmil haberi„ verdikleri sırada:

— Çık!..

— Gel!

— Yat!

— Dur!

Ve daha buna benzer, tek heceli çığlıklar duyuldu. Köylülerin arka sırasında duran bir delikanlı, kalabalığı yardı, bağırdı:

— Ne oluyoruz?

Uzanan parmaklar, herşeyi gösterdi. Küçük Öksüz Ahmet oyuna dalmış; vagonların altına girmiş, minik bir kedi yavrusu ile oynuyorken; duyduğu çığlıklardan şaşırmış, kedisini bırakmış, çevresini temiz çocuk bakışları ile süzüyor.

Vagonları tartaklayan lokomotif, uzun yükünü yerinden sökmeğe çalışırken; ağır ağır dönmeğe çalışan tekerleklerin biri de, rayın üzerine gelen kedi yavrusunun üzerine istemiye istemiye ilerler gibiydi. Küçük öksüz Ahmet, üzerinde kımıldayan demir silindirin tehlikesinden habersiz, kediyi

Tevfik Abdurrahman Tanyolaç

tutmak için ayağa kalkmak üzere idi.

Kalkış düdüğünün, kalkış çanının ve islim homurtularının arasına karışan çığlıklar, birân onu şaşırtmıştı. İşte, köylülerin arka sıralarından kalabalığı yararak: "ne oluyoruz?„ diye haykıran delikanlının gördüğü ve işittiği bunlardı.

Delikanlı, fazla düşünmedi. Yapılması gerekli isteğin kafasına gelmesile iş olarak doğması bir olmuştu.

Bu yağız ve çevik köy delikanlısı, kendini yere fırlattı, tekerleklerin arasından bir ok hızı ile kaydı. İlk iş olarak ince bıyıkları öfke ile titreyen tüylerini kabartan minicik kediyi kapmak oldu. Ve eğer rahatını bozduğu için, elini tırmalayan yavruyu almakta biraz gecikmiş olsaydı, minik kediyi ezecek olan tekerlek, delikanlının bileğini kopardıktan sonra uğursuz işini becermiş olacaktı. Delikanlı, diğer elile de küçük öksüzü sırt üstü yatırdı. Kendisi de, ürkek bir av gibi, yere adamakıllı yapıştı. Bir çırpıda iki işi birden görmüştü.

Son vagonun geçmesini; hâlâ ne olduğunu anlamıyan, korkusundan ağlayan Öksüz Ahmedin, köylülerin, seyircilerin çığlıkları arasında bekledi. Yüzü gözü traverslerin arasında biten dikenlerle tırmalanmış, üstü başı yağ ve katran lekeleri içinde.. gülümseyerek ayağa kalktı. Çocuğu kucağına aldı. Bir elinde de küçük kedi vardı.

Köylüler, çevresini sardılar, kadınlar:

— Allah seni anana bağışlasın Yılmaz Osman!. dediler.

Yaşlı erkekler, sırtını sıvazladılar:

— Tam Uzun Mehmedin oğlusun! diye haykırıştılar.

Yılmaz adını ona köy vermişti. Osman daha küçükken sığır güderdi. Ergene'de yüzerken sazlara takılan bir delikanlıyı, canını dişlerine alarak kurtarmıştı. İşte o gün de köy, ona «Yılmaz» lâkabını vermişti.

Köyde onu hemen herkes severdi. Şimdi onun yirmi otuz koyunu, biraz tarlası, kafasını dul annesile soktuğu iki odalı kiremitli, duvarları kireç sıvalı bir eveceğizi vardı.

Nelere saldıysa başarmıştı. Yorgunluk, yılgınlık hiç onun değildi. Toprakta, malda gözü yoktu. Yılmazın eli açıktı. Eli açık olduğu kadar da yüreği ve alnı da açıktı. Delidolu bir oğlandı Yılmaz Osman. Bütün köylü, Osmanı tasasız, şen bir delikanlı bilirdi. Arkadaşları, onu bir türlü içkiye alıştıramamışlardı. Köy delikanlıları ile uzun kış geceleri yarenlik ederken bol bol şıra, hardaliye bardaklarını yuvarlar; ve arkadaşları sarhoş oldukça coşardı. Çingene Mıstığa bağırırdı:

— Vur be şopar, bataktan domuz çıkaran havasını.. Hey!. hey!. diye üstelik bir de nara atardı..

Şimdi gülümseyerek çevresini süzen Osman kalabalığa seslendi:

— Ahmedin ninesi nerede?.

— Bakkaldan, yağ parasını almak için kasabada bekliyor. Diye karşılık verdiler.

Tren gerine gerine Edirne yoluna hazırlanırken...

— Ben, çocuğu köye bırakırım. Bu ara, kendisini vagonların altına attığı zaman başından yuvarlanan ve birkaç yeri yırtılan trablusunu bir çocuk koşa koşa getirdi, Osmana uzattı!

—Yılmaz ağacım, sürüklenmiş te ileride buldum.

Osman!

-- Eksik, olma Kasım, elim boş değil Ahmede ver.

Çocuk, Osmanın, dediğini yaptı. Bir köy arabasının tekerleğine bağladığı atını çözmek için, köylülerin arasından uzaklaştı.

Sahibini gören at kişnedi. Osman çocuğu arabaya oturttu. Kediyi heybeye soktu. Trablusunu düzeltip kafasına sarmağa başlamıştı ki, yanına komşu köyden Kiraz Hasan, elleri kuşaklarında, sokuldu:

—Abe Osman, dedi. Trablusun yağlanmış. Onu te karşıda buldular. Eğer kafan o kancaya takılaydı görürdün.. kellen de te o yere kadar sürüklenirdi. Ben, babanı tanırım. O da böyle deligözdü. Şu kızan için mi? Şu kedi enciği için mi? canını böyle pisipisine, az kaldı harcayacaktın?.

Osman, siyah kaşlarını çattı, yüzünü görmediği babasına hiç söz söyletmezdi. Kiraz Hasan, mızmız bir adamdı. Her işe burnunu sokar, jandarmayı ilkönce, o karşılar, itibar eder, dostluk eder, bilgiç geçinen bir köy ukalâsı idi.

Osman, öfkeli bir sesle karşılık verdi:

— Babama dil uzatma; büyüksün diye sayıyorum.

Kiraz Hüsnü, yayvan bir gülüşle:

— Ne olmuş ki.. dedi.

— Haydi var git işine!. Öküzü mü nallatacaksın?. Mandaları mı haydayacaksın?. Malağı mı satacaksın?. Övendireğe nodul mu alacaksın? Başımı günaha sokma!.

— Neye kızıyorsun, Osman?. diyerek, köyün Fatma ninesi sokuldu.

Osman, atın palanını sıkarak cevap verdi:

— Baksana Fatma nine; varmış benim...

— Ben, hepiçiğini duydum. Haksız mı? Bir kızan için kendini demir arabaların arasına attın, ya şu kediye ne dersin?

— Sen de mi Hasan gibi düşünüyorsun?

—Ne büyük kafası varmış bu Ahmetle yavrunun!... diyerek uzaklaşan Kiraz Hasana baktı

Köyün amatör kâhyası ihtiyar kadın, sinirlendi, fiat ödemedikleri için satmadığı yumurta sepetini, attan uzak bir yere bırakarak, kuru asma dallarına benzeyen parmaklarını açtı..

— Bre Osman! dedi. Neye susacakmışım?. Senin yaptığın delilikler, bir değil, iki değil, üç değil .. ananı kime bırakacaktın? Sen bir damla kızandın, kadıncağız, Balkan bozgununda seni sırtında taşıdı. O karıştıran çamurundan kurtardı. Herkes yavrusunu yol boylarına bırakıp gidiyordu.

Top beygirleri bile çamuru sökemiyordu. Toplar, oldukları gibi çamurlarda saplı kalıyordu. Baban da teee şu Ergene ovasında can verdi. Üç buçuk kişiye yenilmek... İşde mirtatlık vardı oğul...

Fatma ninenin, bir kere makaraları boşandı mı, aklına ne gelirse söylerdi. Balkan harbındaki paşaların adlarını saydı, doksan üçte Osman paşaya kadar çıktı. Sahifeleri yanlış bağlanmış dilli bir tarih kitabı sanki Fatma nine..

Osman, gülerek dinledi. Osmanın en ince tarafı, yüzünü görmediği babası idi..

— Nine, dedi. Ben, babama benziyor muyum?.

— Tıpkı oğlum, tıpkısı.

— Kayrık (artık) uslu duracağım. Kura çağına giriyorum.

Fatma nine, gülümsedi; başını iki yanına salladı:

— Belli, belli..

Ve arkasından uzun bir:

— İnşallahhhh... Yılmaz!.

— Buyur yine.

Fatma nine yem torbasından başını çıkaran küçük kediyi gösterdi:

— Bu kediyi ne yapacaksın?

— Hoppala.. yine mi kedi? Balkan bozgunu, Moskof kavgası, dön dolaş bu küçük kediye.. mademki eceli yokmuş.. aldım işte.. anama götüreceğim. Bak, bak, heğbeden başını çıkarmış, ne güzel gözleri var. Titreyen birer küçük yaprak sanki bu gözler.

Hele bu pembe ağız.. süt istiyor.. kim ne derse desin, gönlüm yattı bu kediye. Öyle değil mi Ahmet?

Küçük Ahmet, öküz arabasından kafasını salladı.

— Ha:

Fatma nine, yine söze başladı:

— Topla bakalım: horoz, kedi, tavuk, tavşan, keklik... kadıncağızın başına tazılar da ayrı dert.. Neyse, bana bak Osman, bu kediyi Mestan ağanın kızı görmüş.

Anlamlı bir gülüşle:

— Eminenin hoşuna gitmiş, o da kedileri çok sever. "Nineciğim, şu pamuk yumağı gibi kediyi ne yap, ne et bana alıver„ dedi. Ben de kızcağızı kırmadım. "Hem niçin vermeyecekmiş. Osman, elimde büyüdü, beni bir kedi için kırmaz„ dedim.

Fatma nine, bu sözleri o kadar yumuşak, o kadar tatlı bir dille söyledi ki, Osman, heğbenin gözünden çıkardığı kediyi uzattı:

— Al nineciğim, mademki kıymet bilirmiş, koca Kiraz Hasanın alay ettiği yavruyu o da severmiş; al, gönlü hoş olsun kızın.

Özengiye ayağını sokmadan, atın üzerine, sıçramasıyle hayvanı sürmesi bir oldu, bağırdı.

— Hoşca kal nine!

— Uğurlar olsun!.

Osman, yüz adımlık yer gittikten sonra ters yüz edip nineyi bıraktığı yere döndü. Bağıra bağıra:

— Nine, nine!. birşey soracaktım.

— O ne bağırış? ürküttün beni. Yüreğim ağzıma geldi. Hem çek şu menşur Mercan'ını beriye de, yumurta sepeti gürültüye gitmesin.

— Korkma be; bu Mestan ağa dediğin Sarımsaklıdan mı?

— Hı

— Emine onun kızı mı?

— Hı

— Yirmi adım ötede tek beygirli bir talika var. Kır beygirli; nah, İbrahimlerin öküz arabası yanında, işte orada, al yanaklı bir kız var, bizden yana bakıyor. Ne güzel kaşları var. Ne cana yakın..

Emine budur değil mi?.

— Hı

— Gözlerini açıp ne yüzüme bakıyorsun. Dilsiz kesildin, bu kıza gönlüm yattı.

— Deli oğlan, onun nişanlısı var. Hem o senin dengin mi?.

— Arkası var —

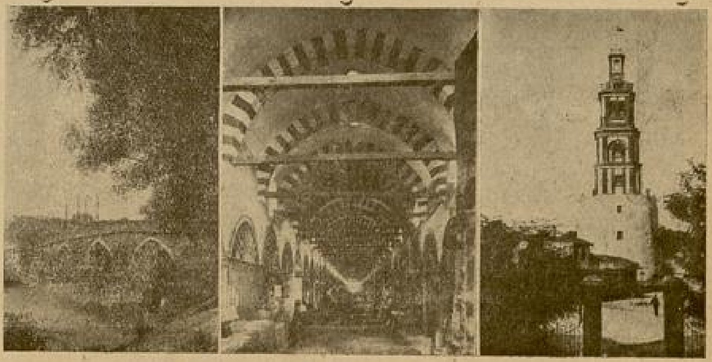

Edirnede Meriç köprüsü, çarşı ve saat kulesi.

GAZ HARBİ HAKKINDA

En Son Hakikatlar

Eski harp usulleri hiç şüphesiz ki bazu kuvvetine istinat ederdi. Devre devre sopa, kılıç, top güllesi, tüfek mermisi yahut şarapnel gibi imha aletleri kullanılmıştır. Barut ve sair patlayıcı maddelerin keşfi iledir ki insanlar bazu kuvvetinden çok daha mütekâsif kudret elde etmiş bulunuyorlar. Mamafih patlayıcı maddelerin istimal mahalli şimdiye kadar mermi ve projektillere münhasır kalmıştır, demek yanlış olmıyacaktır.

Modern harpte kullanılan «gazlar» harp tarihinde barutun keşfinden daha mühim bir devrenin başlangıcı olmuştur. Çünkü kimya harbi, darbeyi indirmek üzere düşmanın en canalıcı ve en az muhafaza olunan yerine tevcih edilebilmektedir. Gazla, evvelâ insanların ciğer, göz, burun, boğaz ve en sonra da cildine hücum edilmektedir. Gazla ölüm sessiz, seri ve mutlaktır. Gazla ilelebet sakat kalanlar olduğu gibi, aylarca iyileşmiyen yara alanlar da vardır.

Gaza karşı eski harp usulleri faydasızdır. Bundan başka gazın bir tahrip aleti olarak başka bir avantajı da harp pisikoloji üzerindeki menfi tesiridir.

Ekser gazlar alçaldıkları zaman gözle görülemediği, ve birçokları da kokusuz olduğu için modern asker "gayri mer'i ölüm„ e maruzdur. Gaza karşı kullanılan maskeler ve sair tertibat rahatsız, ve uzun zaman taşınması çok güç şeyler olduğu için; müdafaa tertibatı bu bakımdan maneviyat üzerine çok müessir olur. Eski harplerde top yahut tüfek mermisi ile öldürülen düşman askerini alelacele bir çukura gömerlerdi. Halbuki gazlanan bir asker bir aydan altı aya kadar son derece dikkat ve itina ile hastanede yatırılmak lâzım gelir. Bu da 'istihzarat bakımından müthiş ve çok pahalı zaruretler doğurmaktadır.

İki üç nesilden beri tecrübesi yapılan binlerce gazdan Büyük Harpte yirmi sekiz çeşidi kullanılmıştır. Mamafih büyük mikyaslarda kullanılacak miktarlarda istihsal olunan gazlar çeşit itibarile çok daha mahdudtur. Gaz harbinin dehşeti hakkında korkutucu yazıları okurken unutmamalıdır ki birkaç damlası binlerce insanı anî surette öldürecek gaz, henüz icat olunmuş değildir.

Umumiyet itibarile müstakbel harpte kullanılacak gazlar, kimyagerlerin sonsuz çalışmalarına rağmen son harpte tecrübesi yapılanlardan ibarettir.

Bunları sınıflara ayırmak lâzımgelse insanlar üzerindeki tesirlerine nazaran şöyle bir tasnife tâbi tutmak doğru olur :

1 — Öldüren gazlar.
2 — Ağlatan gazlar.
3 — Aksırtan ve kusturan gazlar.
4 — Cildi yakan gazlar.

Bu dört katagoriye giren gazlar da ekseriyetle biribirine iyice karışık mahiyette istihsal edilmektedir. Meselâ öldürenlerle ağlatanlar, kusturanlarla cildi yakanlar hatırı sayılır şekilde karışık olarak kullanılmaktadır.

Öldürücü gazlar ciğerler vasıtasile vücudumuzu zehirlediği gibi, nefes borularını tıkamak suretile boğmaktadırlar.

1915 de Almanlar tarafından ilk defa istimal edilen Klorin gazları sanayide kullanılan gazdan başka birşey değildir. Bundan daha öldürücü gazların keşfi ile ortadan kalkan Klorin, buna rağmen halâ öldürücü gazların istihsalinde mühim bir ham madde olarak kullanılmaktadır. Klorinden istihsâl olunan Josgen gazlarının öldürücü hassaları daha keskindir. Bundan başka Superpalite adlı diğer bir gaz da keşfolunmuştur ki, yayıldığı yerlerden çabuk tebahhur etmediği için çok daha tehlikelidir.

Ağlatan gazlar gözlere müthiş ıstırap verdiği halde gözü kör etmemektedir. Bu gazla dolu bir odaya girdiğiniz zaman biri sanki gözünüzü parmaklarile oyuyor gibi müthiş bir ıstırap hissettiğiniz halde, odadan çıktıktan on beş yirmi dakika sonra hiç birşey olmamış gibi tamamile tesiri zayi olmaktadır.

Ağlatan gazlar gaz maskesi taşımayan askerlere karşı, veyahut bunun aksine olarak asker için sıkıcı ve ezici bir işkenceden başka birşey olmıyan gaz maskelerini uzun zaman taşımağa mecbur etmek gibi avantajı havidir.

Ağlatan gazlar karşısında göz açmak imkânı yoktur. Ağlatan gazla uzun zaman temas; tamamile iyileşmek için otuz güne ihtiyaç gösteren bir belâdır.

Aksırtan ve kusturan gazlar: gaz maskelerinin çıkarılmasını icap ettirdiği için avantajlıdır. Maskeyi çıkarınca daha öldürücü gazlardan yutmak tehdidi karşısında kalan düşman askeri için, bu gazlar hakikî bakımdan çok müessirdir. Burun, boğaz ve cihazı teneffüsiye üzerine çok çabuk tesir yaparlar.

Gazların en tehlikelisi deri üzerine tesir edenidir. Kimya harbinin en müthişi olan buna karşı avantajla kullanılacak bir vasıta da yoktur. Vücudun sair kısımlarını muhafaza imkânlarına karşı deriyi muhafaza muhaldir.

Hardallı gaz adı verilen bu gaz 1917 senesine kadar bilinmiyordu. Bunu Almanlar 1917 de Ypers cephesinde birinci defa olmak üzere kullanmışlardır. O gün olduğu gibi bugün de en nüthiş gaz budur. İstihsali için en adî ham maddeler kifayet etmektedir. Kokusu çok az ve tesiri maruz kalındıktan epeyi bir zaman sonra meydana çıkar. Atıldığı yerde günlerce kalmaktadır,

Esvaptan çok kolaylıkla geçer ve müthiş tesirler yapar. Bu gazdan askerler kadar katır ve atlar da müteessir olmaktadırlar.

O kadar kuvvetlidir ki demir üzerine düşünce pas ve küf yapmaktadır.

Deri üzerinde bu gazdan açılan yaraların iyileşmesi çok uzun sürmektedir. En hafifi bile haftalarca tedaviye ihtiyaç hissettirmektedir.

Tesiri yavaş ve bidayette güçlükle hissedildiği için, hardal gazı maneviyat üzerine müthiş fena tesir etmektedir. Ayni zamanda müthiş zehirlidir. Gelecek harpte ihtimaldir ki bu gazı top mermileri ile düşman safları arasına yaymak usulü takip olunacaktır. Bu takdirde yalnız deriye değil, aynı zamanda ciğerlere de hücum ederek boğucu tesirlerini de gösterecektir.

ÇİRKİNLİK HER KADININ KENDİ KUSURUDUR

Yazan: Meşhur Aktris Gertrude Lawrence

Bu yazıya böyle bir başlık koymama sebep: güzel olmıyan kadınların bu mevzu üzerinde biran için bana kızmalarını teminden ibarettir. Elbette diyeceklerdir ki: «Burnumuzun çarpıklığı, gözlerimizin şaşılığı.. yahut ta saçımızın renksizliğinde bizim ne kabahatimiz olabilir? Adam delirmiş ! »

Birkere sizleri bu tarzda münakaşaya sevkettikten sonra, benim için ötesi daha kolaydır.

Mamafi bu mevzuu tahlile başlamadan evvel, birkere «Güzel» mefhumu hakkında ne düşündüğümü söylemek isterim. Eminim ki birçoklarınız buna da itiraz edeceksiniz !

«Güzel» liği müthiş bir kadın ekseriyeti; Venuas, Cleopatra, sinema yıldızı, sosyete bebeği tiplerinde tecessüm ettirmektedirler. Derhal söylemeliyim ki bu tiplerin haricinde daha enteresan, daha mühim bir «güzel» tipi vardır. Bana kalırsa «güzel» kadın; noksanlarını, «çirkinliklerini, iyiliklerini, fenalıklarını ve istidatlarını iki elinin içine alarak, bunları şahsiyetinin eksiksiz ve mükemmel bir ifadesi halinde yoğurmak azmine sahip olanıdır. Bu kadın tıpkı bir tiyatro piyesi gibi birçok tecrübe ve yorgunluklardan sonra kendi kendini en mütekâmil halinde teşhir etmek kudretini ihraz etmiş demektir. Sıhhat, neşe, fikrî ve bedenî ahenk böyle bir kadında en yüksek mefhumu bulmuştur.

Şimdi size sorsam, böyle bir «güzel» liği inkâr kabil midir? Yüzü ve vücudu Allah tarafından güzel yaratılmış yüz binlerce kadın, sırf içleri güzel olduğu için, hergün gözünüzün önünde betbaht ve sefil bir hayata katlanmıyorlar mı? Şu halde bir çift donuk göz, biraz renksiz cilt yahut şişmanca kalçalar değil; kadının güzelliğini, her şeyden ziyade her manasında tekemmül etmiş olmak temin eder.

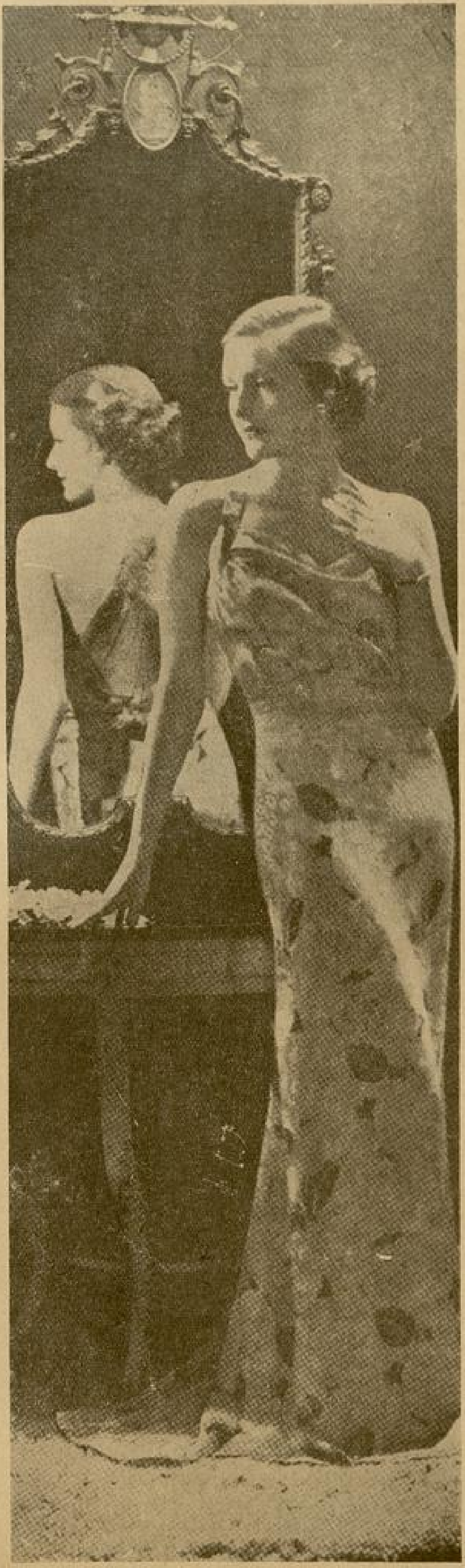

Bu kadın kendi kendini en mütekâmil halinde teşhir etmek....

Her gün sokakta, tramvayda; sinemada, çaylarda güzelliklerini tam olarak ifadeye kudret bulmamış binlerce kadına rastlamıyor mıyız? Sıhhatsiz, renksiz ciltlerin arasında ateşin bakışlılar; vücutlarını biçimsiz gösteren elbiseler içinde mevzun kıvrımlı vücutlarını, çirkin göstermekte biribirlerile müsabakaya girişmiş kadınların çocukluğu, insanı ümitsizliğe düşürecek kadar fazladır.

Bunlar, ellerindeki materiel'i bilerek hareket etmiş olsalardı, erkeği cezbedecek hiç olmazsa bir tarafı bulunmıyan kadın olmazdı dünyada !

Sıhhati iyi olmak şartile her kadın vücudüne güzel bir biçim verebilir. Güzel bir cilt çok zaman bir Allah vergisi olmaktan ziyade iç ve dışın temizliğine bağlıdır. Saçların parlaklığı da onlara verilen ihtimam, yahut ademi tekayyüt derecesile azalır, çoğalır. Bu üç şeyi temin etmesini bilen kadın, işe büyük bir sermaye ile atılmış demektir. Üç esas üzerinde toplanan sermaye: güzellik mütehassısları, kuvaförler, manikürler, terziler ve korseciler elinde yoğurularak muazzam bir servet haline inkilâp edebilir.

Mamafi değişmek, cazip olmak hususunda birinci ihtiyaç bu gayeye karşı duyulan arzu ve histir. Azim ve sebat ta iki mühim ve ihmal edilemez amillerdendir. Çok gençken ben de çirkin bir şeydim. Gözlerim küçük, donuk saçlı, berbat ciltli bir kızdım. Fakat bütün bunlardan daha mühim olan bir vasfım vardı ki, o da kat'i ve müthiş azmimdi. Hem işimde, hem de kendimi güzelleştirmek hususundaki azmimin önüne hiçbir hail duramıyacak kadar kuvvetli idim.

Siz de böyle olursanız benim gibi sebat ederseniz, emin olunuz ki muvaffak olursunuz. Mamafi şimdi size bu kuru nasihatların fevkinde bazı faideli malûmat vermek sırası gelmiştir. Beni dinleyin ve derhal harekete geçin !

Şunu da unutmayın ki söylediklerimi tutmak hususunda kat'i kararınızı verirseniz, muvaffakıyet o kadar çabuk baş gösterecektir ki.. siz de şaşıracaksınız...

Hem tavsiyelerim, sizi büyük masraflara da sokmıyacaktır. Esasen güzelleşmek, «Mükemmel» bir hale gelmek para ile değil, azim ve sebatla olur işlerdendir.

Sizlere birinci tavsiyem: idman ve spordur. Yemek yemek hususunda da bilerek, anlıyarak hareket esas şarttır. Temizlik hakkında tavsiyeye bile hacet yoktur. Çünki gül gibi temiz olmıyan kadın, hiç birşeyde muvaffak olamaz.

Şu halde :

a — İdman, b — Yemek, c — Temizlik.

«Güzel» olmanın ilk üç şartıdır.

— Aakası 30 uncu sayfada —

Yazan :

CEMAL ATAÇ

◆

№: 7

◆

Köylülerin birçoğu nedense artık adak adamıyor. Zaman değişti. Bizim de günâhlarımız o nisbette azaldı. Bunca senedir gazep eylemeyen Pir, şimdi mi gazeplenecek?.. Geç bunları!.. Efendi hazretlerine de görünen, herhalde bir başka akıllı olsa gerek; zira Hacı Sadık efendi bukadar keskin zekâya sahip değildir. Ne dersen de Molla. Ben, senden şüpheleniyorum; ve senin kurduğun tuzağa düştüm. Buraya geldiğiniz gündenberi benimle mübarek yıldızınız barışmamıştı. Şimdi artık biribirimizi anladık. Anlaşmamıza bir mani yoktur.

Molla Mustafa da kafayı iyice dumanlamıştı.

— Canım bu sonraki iş.. hele sen şu civanı çağır da gelip birer bade sunsun.

— Hay hay Mollam. İstersen artık yandaki odaya geçelim orada bir başka âlem yaşayalım.

— Olur.. cenneti adnanı terkedelim, cennetülfirdevse geçelim.

— Hay babana rahmet!..

Molla, sallana sallana yandaki odaya geçti. Orada hakikaten yeni bir âlem vardı.

İki kadın hafif hafif ud ve darbuka çalıyor, iki genç ve yarı çıplak kadın da oynıyordu. Molla Mustafa herşeyi unutmuştu :

— Hakikaten cennet burası. Şeyhim hakikaten cennet... «Ölüp te buraya gelmek için dünyayı feda eylerdim ya Allah!» diye bağırarak oynıyan kadınlara iştirâk ederek, kıvırmaya başladı.

Molla pek güzel oynıyordu. O esasen medresede çömezlik ederken: «Civelek molla» diye şöhret almıştı. Bir çiftetelli oynayışı vardı ki Kel Hasan merhumun şantözleri bile onun kadar oynıyamazlardı. Molla, böyle müsait bir sahneyi bulunca sabredemedi. Kadınları bile hayrette bırakacak bir şakraklık ve kıvraklıkla oynadı.. oynadı. Yoruluncaya, yere düşünceye kadar oynadı.

Sabaha yakın bir saatte artık yatmak ihtiyacını duydular. Fakat, şeyhle mollanın arası bu sırada tekrar açılmağa yüz tuttu. İkisi de sarhoştu. Molla Şamlı civanı sarmak istemişti; şeyh ise buna razı olmamıştı. Ona, kadınların cümlesini birden terketmeğe razı idi; fakat Molla da bunları kabul etmiyordu. Nihayet bu işin çaresini Şamlı civan buldu. Dışarı çağırdığı kadınların birisile kendi elbiselerini değiştirdi. Onu Molla ile diğer bir odaya gönderdi. Şeyh te rahat bir nefes alarak yatağına girdi. Ertesi gün öğleye yakın bir zamanda kalktılar; yanlarında kimseler yoktu. Sabah çorbasını ihtiyar bir mürit sayvana getirmişti. Gidip orada içtiler. Şeyh abdest alıp tekkenin mescidine indi; cemaat bekleşiyordu. Molla da arka kapıdan sıvışarak daireye gitti.

***

Hacı Sadık efendi, önce Saliha hanımla iyice atışmıştı. Ne oluyordu, ne bitiyordu, Saliha hanımın hiç birşeyden haberi olmıyordu. Hacı bugünlerde daha çok şaşkınlaşmıştı. Ne evin umuruna bakıyor, ne de Saliha hanımla meşgul oluyordu. İbadet mi ediyor? kabahat mi işliyor? belli değildi. Dairede düşüp kemikleri iyice incinelidenberi galiba aklına da bozukluk gelmişti. Zaten İstanbuldan çıkarken belli idi. Hacı biraz sapıtmıştı. Lâkin burada mal mülk sahibi olacaklar, Saliha hanım bir hanımefendi gibi kurum satacaktı. Saliha hanım aslından kurumlu bir kadın değildi, şimdi ise böyle birşeye yine hevesi yoktu; yalnız refah içinde âhırı ömrünü geçirmek istiyordu. Fakat geleli bir hayli zaman olduğu halde, henüz farklı birşey olmamıştı. Sadakat tutturuyordu:

— Hani bizim atımız arabamız olacaktı? Babam böyle söylemişti. Ben bir sultan olacaktım? nerede bunlar, ne zaman alacağız! diye ter ter tepiniyordu.

İşte o akşam Saliha hanım, efendi hazretlerine bunları açmıştı.

Efendi hazretleri, buralarda değildi, o gördüğü rüyaların tabiri için elinden yıldıznameyi düşürmiyordu. Ne karısına, ne de sevgili kızına bir tek lâf olsun söylemiyor. Fasılasız dualar, tehlilerle evi inim inim inletiyordu.

Yavaş yavaş Saliha hanıma da evham sarmıya başlamıştı. Bu hallere hem kızıyor.. hem de kocasına acıyordu.

— Efendi hazretleri! dedi. Biz buraya dua etmeğe, tehlil ve tesbih çekmeye mi geldik? Eğer böyle olacaktı ise, İstanbulun nesi vardı? o kocaman selâtin tekkelerin birine mürit olurdun, rahat rahat yaşardın; bizim de yerimizi yuvamızı dağıtmazdın.

— Hatun, fazla söyleme; cenabı Allahın her hususta bir takdiri vardır. Belki hayırlısı bu yoldadır. Maaş pek cüz'i, tuttuğumuz yolun patikası bile olmıyor.

Şeyh Ayetullâhı görmüyor musun, çifte çifte konaklar, birkaç yerde çiftlikler, hanlar, hamamlar, koca memleketin yarısı onun. O, bu serveti nereden aldı; hep Allaha tevekkül ile kazanmıştır. Herşey o zata malûm oluyor.

Geçen gün beni bir tarif eyledi, bir tarif eyledi.. sanki benim ruhumun içinde yaşamış gibi beni bildi; ve Cenabıhakkın bana da tevcihi vechi ilâhiyesini bahşeylediğini söyledi. Eyup peygamberin de Allâh evvelen mallarını, sonra evlâtlarını aldı; ve daha sonra da vücuduna bir illet verdi. Onu denedi ve neticede bütün cihanın yarı servetini bahşeyledi.

— Aman Hacı sus, tövbe de!.. Ssen de kendini peygamberlerle mi eş tutacaksın?

— Hatun yine şaşırdın; ben Hacı değilim!.. Sen adam olmıyacaksın, Allah seni elimden alsa da kurtulsam bari.

Bu söze Saliha hanım dayanamamıştı. Aylardanberi içinde biriken bütün dertlerini dökmeye vesile yaparak, hem ağlıyor hem söyleniyordu:

— Benim ne parada, ne malda, birşeyde gözüm yok. Bir tek evlâdım onu da nasıl olsa büyütürüm. Hanlı hamamlı,

çiftlikli, çubuklu şeyhlere de imrenmiyorum. Allah göstermesin büyük babam anlatırdı. Bu tekkeler olmasaymış millet daha çalışkan, daha rahat ve zengin olurmuş. Tekkeler ahâlinin elindeki avucundakini aldığı gibi, kendilerini de miskinliğe, tembelliğe sürüklermiş. Şeyhlerin fıkarası görülmemiştir; görülmemiştir amma hepsi haram ve hepsi cehennem sermayesi imiş. Ben böyle zenginliği istemiyorum. Yerin dibine batsın.

Hacı Sadık efendi fena halde kızmıştı. Derhal Mollayı görmek istedi, fakat Molla ortalarda yoktu. Mollanın böyle gece yarılarına kadar dışarda kaldığı vaki değildi. Acaba nerede idi? Yoksa efendi hazretlerinden gizli dalavereler peşinde'mi idi? Hacı erenler yine dünya iğvasına düşmüştü. Ayetullah ile birleşip kendisini terkederse, işler fena olurdu. O, zaten Molladan şüpheleniyordu. Dairede, gizli gizli başkâtiple beraber bazı işler çevirdiğini biliyordu.

Hacı, bunları kurdukça kurdu, kurdukça kurdu... tehlil ve tesbihi unutmuştu. Yeniden dünyaya meyil bağlamıştı. O gece sabaha kadar uyuyamadı.

Erkenden kalktı. Daireye gitti. Molla oraya da gelmemişti. Öfkeli öfkeli oturuyordu. Başkâtip bazı evrakı imzaya getirmişti.

— Çık, habis çık; ne yaptığınızı biliyorum, yediğiniz haltları birer birer burnunuzdan getirmezsem bana da efendi hazretleri demesinler !...

Diye avazı çıktığı kadar bağırmıştı. Kapının önünde evkaf mü'tezimi Hacı Sabur efendi duruyor, başkâtibin imzaya götürdüğü kâğıdı bekliyordu. Sabur efendi, başkâtiple uyuşarak on bin a'tınlık bir kelepür yakalamıştı. Başkâtibe üçyüz altın vermişti. Kâğıdı eline alıp, katlayıp koynuna koyunca ikiyüz a'tın daha verecekti. Bu işi bir başkâtip bir de kendisi biliyordu. Başka hiç kimsenin haberi yoktu.

Müdür efendi, kâğıtlara bakmadan bu işi nasıl anlamıştı. Eh artık müdürün ermiş olduğuna, ve söylendiği gibi keramet ehlinden bulunduğuna şüphe kalmamıştı. Başkâtip hemen orada yere yüzünü koymuş, tövbe istiğfara başlamıştı. Hacı Sabur efendi, hiç durmamış, uzaklaşmıştı. Başkâtip yalvarıyordu:

— Efendi hazretleri, ömrümde bir kere şaştım. Şaşmaz, şaşırmaz bir Allahtır. Affediniz işte aldığım para koynumdadır. Bir tek kuruşuna dahi dokunmadım. Huzurunuzda boynum kıldan incedir. Efendimize herşey malûmdur.

Hacı Sadık Efendi örme bir kesenin içindeki sarı sarı altınları görünce gözleri faltaşı gibi açıldı.

— Vay habis vay, bu haltı da mı yiyordun ?

Başkâtip birdenbire doğruldu. Demek

Tekkeler ahalinin elindeki, avcundakini aldığı gibi, kendilerini de miskinliğe, tembelliğe sürüklemiş...

ki efendi hazretleri bu altınları bilmiyordu. İhtimal ki iki gün evvel büyük camiden kaldırılıp satılan büyük Acem halısı işini biliyordu. O birşey değildi. Kendi hissesine ancak on beş sarı düşmüştü, üst tarafını imam'a mütevelli Hacı Osman iç etmişlerdi. Şimdi ne halt etmeğe bunları meydana koymuştu. Kendi elile kendi boynunu vurmuştu:

— Affedersiniz efendim; bir yanlışlık olmasın, sizin bildiğiniz nedir ?

— Ben herşeyi bilirim.

Bu defa da Hacının budala aklı yerine gelmişti. Kâtibin bu ürkek halinden istifadeyi ihmal etmedi.

Bu sırada Molla Mustafa kaleme girdi. Yeşil sarıklı kâtipler, biribirine fısıl fısıl, birşeyler anlatıyorlardı.

— Ulan, Aziz, bizim aldığımız paralar birşey değil ama, ya öteki şeyler de bu herife malûm ise, nasıl yanına gideriz? Ben bir daha gidemem. Dividimi alıp buradan sıvışsak daha iyi; memlekete kepaze olacağız.

— Hele'dur bakalım, belki öyle şeyler malûm olmuyordur inşallah.

Molla Mustafanın gözleri kanlı, sarığı karışıktı. Kâtipler bunda da bir fevkalâdelik bulmuşlardı. Hemen anlattılar:

— Efendi hazretleri bizim başefendi-

(Arkası 30 uncu sayfada)

"Ölüp te buraya gelmek için dünyayı feda eylerdim ya Allah!.., diye bağırarak şarkı söyleyin dilber.....

SABIKALI

Yazan :

Mahmud Yesari

Hava, boğucu sıcaktı... deniz üstünde bile rüzgâr esmiyordu... bir yağ havuzu içinde yüzüyor gibi ilerleyen vapurun, arkasında bıraktığı köpükler, kabarcıklar, kısa çırpıntılardan sonra pıhtılaşıyor, yumuşak kırışıklar yayıla yayıla düzleniyor, ve sular, eski durgunluğa dönüyordu.

Akşam yemeğinden sonra, arka güvertede oturuyorduk. Yol arkadaşım, iç sıkmayan, hoş konuşan, sevimli yüzlü bir ihtiyardı. Havanın sıcaklığından, o da şikâyetçi idi :

— Fırtınalı havalarda karadakiler, denizdekiler için: «Allah yardımcıları olsun!» derler. Bu sıcaklarda da, karadakilere Allâh imdat eylesin... denizde böyle olursa...

Birdenbire sustu. Merdiven tarafından, biri kadın, öbürü erkek, iki gölge görünmüştü. Bu iki gölge ağır ağır ilerledi. Bize doğru geliyorlardı.

Söz söylerken, arkadaşımın gözleri, yeni gelenlere takılmış olacaktı. Kadınla erkek, hizamıza geldikleri zaman, arkadaşım, hemen yerinden kalktı, eğilerek selâmladı.

Kadınla erkek, ihtiyar arkadaşımın selâmına, sonsuz bir saygı ile mukabele etmişlerdi.

Kadın, uzun boylu ve aksaçlı idi. Yanındaki erkek de boylu, fakat çok gençti. İkisinin giyinişleri sade ve kibardı.

Tekrar yerine oturan arkadaşımın neş'esi kaçmış gibiydi. Ak saçlı kadınla genç erkek, arka güvertenin parmaklıklarına yaslanarak, vapurun geride bıraktığı uzun köpüklü yola baktılar.

Arkadaşım, artık konuşmuyordu.

Aksaçlı kadınla genç erkek, geldikleri gibi, ağır adımlarla döndüler, ve tekrar merdiven tarafından, gölgelere karıştılar.

Arkadaşım, arkalarından uzun uzun bakıyordu; onlar, gözden kaybolunca, içini çekti :

— Bu çocuğu acıyarak severim.

Benim sormama hacet bırakmamıştı:

— Yanındaki annesidir. Koş koca delikanlıya çocuk! deyişimi tuhaf bulmayın. Ben, onu, çocukken, çocuk denecek bir yaşta iken gördüm. O hatıranın izini kafamın içinden silemedim.

İhtiyar yol arkadaşım, oturduğu koltuğa iyice yaslanmıştı :

— Hâkimlikten istifa etmeme sebep olan, bu çocuktur.

Hiç birşey söylemeden, onun yüzüne bakıyordum.

Yaşlı adam, gülümseyordu :

— Hâkimliği bıraktım, avukatlık ta edemedim. Neden? Yoruldum mu? Mesleğimden soğudum mu? Hayır! Mesleğimi halâ severim. Ve beni, güler yüzlü görüp, yumuşak bir adam olduğumu da sanmayınız. Hâkimlikte en umulmadık ve hiç beklenilmeyen, hatır ve hayale gelmeyen vak'alar, hadıseler ve sıkıntılarla karşılaşılır. Fakat insan, göre göre, her vak'aya, her hadiseye, her vaziyete alışır ve nihayet kanıksar.

Sesimi çıkarmıyorum; yalnız, onu dikkatle dinlediğimi anlatmak için ara sıra, başımı sallayordum.

İhtiyar arkadaşım, bebeklerinde ateş benekler yanan tatlı bakışlı gözlerini, ancak yıldızların ışığıyle aydınlanan gecenin durgun karanlıklarında gezdiriyor, ve ince dudaklarından hiç eksik olmıyan nazik, müsamabalı gülüşile, birteviye gülümsiyordu :

— Bundan on, on bir yıl evveldi... vilâyetlerden birinde ceza mahkemesi reisi idim. Hangi vilâyetti? İstanbulda mı, Ankarada mı, İzmirde mi, Adanada mı? o kadarını sormayın. Hem ne lüzumu var?.. Anlatacağım vak'anın yerle, zamanla bir ilişiği yok... İnsanlar hep bugünkü insanlar oldukça, böyle vak'alara, dünyanın her yerinde rastlayabiliriz.

Gözlerini karanlıklardan çevirdi, uzun uzun yüzüme baktı :

— Sizi, sıkmıyorum, değil mi? Size, mühim, karışık bir dâvadan; roman, hikâye, piyes mevzuu olan «Hatayı adlî» lerden, «Jüri» lerden de bahsetmiyeceğim. Alelâde görünen bir vak'a.. bir hırsızlık vak'ası...

Elile işaret etti :

— Bir cigara verir misiniz?

Uzattığım tabakadan aldığı cigarayı yaktı :

— Mahkemeye getirilen suçlu, on, on iki yaşlarında bir çocuktu. Yüzü gözü, üstü başı temizdi. İyi aile çocuklarının da, kayıtsızlık, ihmâl yüzünden yollarını şaşırdıklarını görüyor, biliyordum. Bunu da, birçok çeşidini dinlediğim suçlardan sanıyordum. Evraka göz gezdirdiğim zaman, kanıksamış olmaklığıma rağmen, tüylerim ürperdi. Kolundan bir polisin tutarak mahkeme huzuruna çıkardığı bu cocuk, kaşerlenmiş sabıkalıların güç becerebilecekleri bir hırsızlık serisi ile zan altında bulunuyordu. Çocuğa, dikkatle bakıyordum. Yıllarca ve yıllarca, maznun, müttehem, mahkûm, masum, sabıkalı, kadın, erkek, genç, ihtiyar, çocuk, her çeşit insan gördüğüm için, «İnsan eksperi» olmuştum. Evet, «İnsan sarrafı» değil, «İnsan eksperi». Karşıma çıkarılan insanları, yalnız, göründükleri gibi değil, içlerine kadar da tanıyordum. Çocuk, önüne bakıyordu. Yüzü, hafif kızarmıştı. Kendisine, usulen, adını, yaşını sordum. Bana, titremeyen bir sesle cevap verdi. Onda, suçlu hali, göremi-

— Fırtınalı havalarda karadakiler, denizdekiler için : "Allah yardımcıları olsun!" derler...

yordum. Öyle sakin, öyle soğukkanlı duruyordu. Bir ara, bukadar senelik tecrübeme rağmen, onun bir yanlışlık eseri olarak mahkemeye getirildiğini düşündüm... Tekrar tekrar baktım . . İçin için her halini, her duruşunu tetkik ve tahlil ettim.

Öyle tabiî ve masumdu ki-... «Yine bir hatayı adlî mı? .» mülâhazası fıkrimden geçti...

Karakter kuvveti, yalnız büyüklerde değil, çocuklarda da vardır. Çocuğun dik başlılığını, bir mizaç vuzuhiyeti telâkki etmek mecburiyetinde idim, sordum :

— Seni hırsızlık yaparken tutmuşlar.

Gözlerini gözlerime dikmişti :

— Hayır! Beni, hırsızlık yaparken değil, malı, yerine koyarken görüp yakaladılar.

Bu, doğru idi :

— Peki, o malı, sen, çalmamış mı idin?

Çocuk, hiç temkinini bozmıyordu :

— Ben, çalmıştım.

— Yalnız, bu değil... polis, daha birçok hırsızlıkları da, senin yaptığını söylüyor. Buna, ne diyeceksin?

Çocuk, omuzlarını kaldırmıştı :

— Hiç!

— Nasıl hiç?

Meslekte pişmiş ve kanıksamış olmama rağmen, sinirlenmeğe başlamıştım. Bu çocuk, arsız, sıyrık bir mahalle çocuğu değildi; iyi ve temiz bir aile çocuğuydu. Suçunu inkâr etmediği halde, suçsuzmuş gibi, gözlerimin içine bakıyordu.

İhtiyar arkadaşım, cigarasını yere atmıştı :

— Garip bir muamma karşısında idim. Muhakeme uzamıştı; şahitler dinleniyor, fakat çocuğun bu vak'aların faili olduğu kat'iyetle tesbit edilemiyordu. Beni şaşırtan, çocuğun, inkâr etmemesi, bütün suçları kabul etmesi idi. Yalnız, nasıl ve ne şekilde çaldığını itiraf etmiyordu. Bütün sorgularımıza :

— Çaldım!

Demekle iktifa ediyordu. Zorladık, nihayet, şu cevabı aldık :

— Çalmak, hoşuma gidiyor!

Arkadaşım, tekrar, yıldızların uzak ışıklarile aydınlanan gecenin durgun karanlıklarına bakmağa başlamıştı :

— Bu cevapla, çocuğun "Kleptoman" olduguna hükmedersek mesele kapanıverir. Hayır! Bu çocukta, Kleptoman hali de yoktu. Bakışlarından, duruşlarından, her halinden, onun, mert, cesur, ahlâkı sağlam bir çocuk olduğunu seziyordum. Çocuk, bir seneye mahkûm oldu.

İhtiyar arkadaşım, içini çekti :

— Hapse gireceğini anlayınca, çocuk, ağlamağa başlamıştı. Ve bu, yalandan bir ağlama değildi. Çocuğun o âne kadar gösterdiği mukavemet, birden erimiş gibiydi.

Arkadaşım, koltuğunda doğrulmuştu:

— Dâvanın geçirdiği safhaları bırakalım. Dâva, temyiz edildi, temyiz nakzetti; dâvaya yeniden başladık. Çocuğun ilk mukavemeti sarsılmıştı. Onu daha dikkatle ve daha kurnazlıkla isticvap ediyordum. Çocuğun, gizlediği birşey, bir sır vardı. Günlerce, gecelerce, hep bu, sırrı düşündüm ve bir gün, mahkemeyi "hafi" yapmağa karar verdim.

İhtiyar arkadaşım, yine elile işaret etmişti :

— Bir cigaranızı daha ziyan edeceğim!

Uzattığım tabakadan aldığı cigarayı yaktı :

— Mahkemede, çocukla karşı karşıya kalmıştık. Ve çocuğun ağzından, müthiş, korkunç sırrı almıştım.

Yüzüme yorgun yorgun bakıyordu :

— Çocuğun annesi, demin selâmlaştığımız ak saçlı kadın, işte "Kleptoman" olan odur. Ve annesinin bu huy sakatlığını bilen çocuk, bütün suçları üzerine almıştı!...

Niçin mi istifa ettim? Çünki, çocuğu, tekrar mahkûm etmek mecburiyetinde idim. Anayı, dâvaya sokunca, bu aile, temelinden yıkılacaktı. Çocuğun mahkûmiyeti tecil edildi. Fakat neye yarar? Çocuğun, adı, bir kere kötüye çıkmıştı. Başka vilâyete gittiler. Onlara, işte arasıra rastgeliyorum. Çocuk, büyüdü; koskoca delikanlı oldu; lâkin annesinin yanından ayrılmıyor. Onu bir dakika bile yalnız bırakmıyor. Delikanlı, anasını korumakla, kendi namusunu haysiyetini korumuş oluyor. Çünki, sabıkalı olan bu çocuktur. Ve bu, öyle bir sabıkadır ki.. hiçbir zaman temizliyemiyecek ve kendisile birlikte mezara götürecektir. Ana, çocuğun fedakârlığınakarşı, ne yapıyor? Ne düşünüyor? dersiniz?.. Hiç birşey yapmadığına, hiç birşey düşünmediğine eminim. Çünki, hastalar kendilerini mazur görürler...

Sardanapalin Ölümü

Ninva hükümdarı, kollarının arasına aldığı genç bir kadını birdenbire sedire fırlattı:

— Heyyy, ahmaklar!.. Şarap, şarap istiyorum!.. Beni ayıltmayınız!. diye bağırdı.

Önüne gümüş mahfazalı, büyük bir şarap kadehi getirdiler. Bir kaldırışta hepsini içti:

— Koy, daha koy!. taşsın!.. Durmadan koy!..

Birbiri arkasına beş kadeh şarabı, soluksuz içti, sonra, yanıbaşında duran genç bir kadını kolundan tutup çekti:

— Tanrıların sevgilisi!.. Söyle, nasıl eğlenelim!.. Durmadan eğlenelim, delice eğlenelim!.. Karşı köşeden biribiri üstüne yığılmış gibi kaynaşan bir sürü kadın, sarhoş kahkahaları ile çılgın gibi gülüyorlardı. Sardanapal, başını o tarafa doğru çevirdi. Bir müddet gözlerini süzerek baktı ve birdenbire:

— Buldum, dedi. Buldum, buldum...

Ve hızla ayağa fırladı. İki bacağı üstünde vücudu dal gibi sallanıyordu:

— Beni dinleyin, güzel kadınlar.. hepiniz, hepiniz... Şimdi erkek elbisesi giyeceksiniz.. anlıyor musunuz? Hepiniz.. ben de... Ben de. Kadın elbisesi giyeceğim!..

Kadınlar hayretle, oturdukları yerden doğrulup hükümdara baktılar. İçlerinden biri kısık bir sesle:

— Çıldırmış!. dedi.

Bir diğeri:

— Muhakkak ki çıldırmış!.. Diye ilâve etti.

Sardanapal kolunu boşlukta sallayarak bağırdı:

— Duymadınız mı be!.. Haydi, haydi, çıkın dışarı.. hepiniz birer erkek elbisesi bulup giyin, yine gelin... Amma... Çok çabuk.. çok çabuk istiyorum!..

Yarı çıplak, sarışın, kumral, esmer, bir sürü kadın biribirlerini ezerek kapıya doğru yürüdüldr. Sardanapal, iri ve geniş omuzlu bir zenciye seslendi:

— Haydi, sen de git, bana içlerinden birinin elbisesini al, getir!.. dedi.

Halâ sallanıyordu. Elile etrafta birşeyler arar gibi yaptı, sağa sola döndü, sonra kadınların çıktığı kapıya bakarak evvelâ hafif, sonra gittikçe artan bir kahkaha ile gülmeğe başladı:

— Âsur kralı eğlenecek!. Âsur kralı bir kadın olacak!. Bütün kadınlar da erkek olacak!. Ah, bunu Tanrılar bile yapamaz!. Sardanapal eğlenecek!..

Bu sırada içeriye geniş omuzlu zenci girdi. Elleri üstünde hafif, süslü ipek bir kadın elbisesi tutuyordu:

Sardanapal uzun bir:

— Haaaaaa!. çektikten sonra bir ânda kuşağını çözüp attı; ve üzerindeki elbiseyi çıkardı. Sonra, iki tarafa sallanarak kadın elbisesini giydi, uzun saçlarını kulakları arkasına attı. Kıllı kolları, kıllı göğsü meydanda kalmıştı. Süzük gözlerle üzerindeki elbiseye bakıyordu:

— Enfes!. enfes!.. Beni görürlerse âşık olacaklar!.. Hey, kara şeytan!.. kadınlar nerede?.

— Geliyorlar hükümdarım!.. İşte, hepsi geldi!..

Kapıdan bir sürü kadın görünmüştü. Hepsinin üzerinde erkek elbiseleri vardı. Baş arına birer erkek külâhı giymişler, ayaklarını dolamalarla sarmışlar, kollarını, göğüslerini tamamen kapamışlardı.

Hepsi de kapıdan girer girmez, Âsur hükümdarının acaip, çirkin, gülünç kıyafetine hayretle ve korkuyla baktılar.

Sardanapal yayık bir sesle:

— Nasssssıl?.. Nassssıl!. Bana kadınlık yakışmamış mı?. Bana âşık olabilir misiniz?. diye bağırdı.

Kadınlardan biri, ayakları dolanarak koştu, Sardanapalın boynuna sarıldı:

— Sana ben âşık oldum hükümdarım!..

Sardanapal titiz bir sesle:

— Hükümdar yok, Kraliçe var, dedi. Ben şimdi kraliçeyim. Sen erkeksin!. Boynuna sarılma, ben senin boynuna sarılacağım!..

Kapı önünde toplanan erkek kıyafetindeki kadınlar, hep birden koşarak hükümdarın etrafını sardılar. Kimi kollarını,

YAZAN:
RAGIP ŞEVKİ

kimi de boynunu çimdikliyor, Sardanapal, bayılacakmış gibi, deli kahkahaları atarak aralarında kıvranıyordu.

Nihayet sürükleye sürükleye hükümdarı bir sedir üstüne attılar; ve bütün kadınlar hep bir ağızdan:

— Kraliçemiz!.. Güzel kraliçemiz!.. Sehhar kıraliçemiz!. diye bağırmağa başladılar.

***

Henüz güneş batmamıştı. Uzaklardan Diçlenin şırıltılarına karışan boğuk uğultular, haykırmalar geliyordu. Sarayın muhafız alayı komutanı, büyük koridordan nefes nefese koşarak geldi; ve birdenbire Sardanapalin eğlendiği odanın kapısını ardına kadar açtı. Evvelâ birşey söyliyecekti. Bütün kadınları erkek kıyafetinde Sardanapalin üstünde görünce şaşırdı, kekeledi.

Kadınlar komutanı görünce yavaş yavaş çekilmişlerdi. Sardanapal, yattığı yerden boğuk bir sesle:

— Hangi hayvan bizi rahatsız ediyor! diye haykırdı ve yerinden fırladı.

Komutan hükümdarı bir kadın elbisesile gülünç, çirkin, iğrenç bir halde görünce:

— Hükümdarım!. diye kısık bir çığlık kopardı.

Sardanapal:

— Hayvan!. Hayvan!. Yine sen mi?. Çık dışarı! diye bağırdı...

Kumandan birdenbire dimdik durdu, sonra sert, gür bir sesle:

— Midya prensi Arabeks ile Babil prensi Belezis isyan ettiler. Büyük bir ordu Ninva üzerine geliyor!. dedi.

Sardanpal ayakta bir iki sallandı, başını sağa sola çevirerek yüzünü buruşturdu ve kekeledi:

— Anlamadım, Arabeks ile Belezis isyan mı ettiler. Neden, niçin?. Ordular Ninvaya mı yürüyor?..

— Prensler sizi devirmek istiyorlar hükümdarım. Uzaktan, yukarı Dicleden bütün âsi askerler göründü. Şehir kapılarını kapattım, askere sokak başlarını tutturdum. Şimdi sizi bekliyoruz.

Sardanapal, sağında ve solunda korkuyla bu muhavereyi dinleyen sarhoş kadınlara bakıyordu. İçlerinden biri oynak bir sesle:

— Eğlenelim!.. Ninva kraliçesile eğlenelim! diye güldü.

Sardanapal birdenbire:

— Sus kahbe! diye bağırdı. Sonra birdenbire kapıya doğru yürüdü ve ardısıra gelen zenciye:

— Benim zırhlarımı, silâhlarımı, atımı hazırlayın! dedi.

***

İki yıldanberi Ninva hükümdarı askerlerinin başında mütemadiyen çarpışıyordu. Fakat hergün yeni ve taze kuvvetler alan Midya ve Babil prensleri Sardanapali, şehre kadar sürdüler. Nihayet hükümdar Nınvaya kapanmak mecburiyetinde kaldı.

Hükümdar, büyük iskelelerle şehri zabdetmeğe çalışan prenslere şiddetle mukavemet ediyordu. Fakat hergün kafası içinde ayni cümle dolaşıyordu.

Bir kâhin ona demişti ki:

— Dicle birgün taşacak ve şehrin etrafındaki surlardan birini yıkacak!. İşte o güne kadar muzaffer kalacaksın!..

Sardanapal, üzerinde zırhı, elinde kılıcı ile kuleden kuleye, surdan sura koşuyor, askerlerini teşci ediyor, tahta iskelelerle, ip merdivenlerle Ninvaya girmek isteyen prenslerin askerlerile bizzat döyüşüyordu.

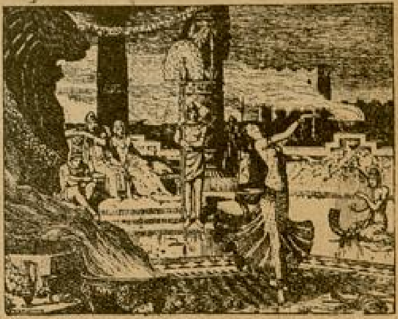

Bir sabah şiddetli bir yağmur başladı. Birkaç saatin içinde şehrin bütün sokakları sularla doldu. Uzaklardan Diclenin boğuk, korkunç akışı duyuluyor, gökyüzü mütemadiyen şimşeklerle açılıp kapanıyordu.

Asker sevinç içinde idi. Âsilerin, bu yağmurun şiddetile çekileceklerini ümit ediyorlardı. Fakat Sardanapal, sarayının pencerelerinden, alabild ğine uzanan Diclenin yukarılarına korkuyla bakıyordu. Dicle tıpkı azgın bir deniz gibi köpüre köpüre akıyordu. Oğultu gittikçe artıyor ve sular gittikçe yükseliyordu.

Hükümdar, son defa, sekiz karısının bir arada toplandığı odaya girdi. Hepsi de şimşek ve gökgürültüsünden sapsarı kesilmişlerdi. Hükümdarı görünce koşarak dizlerine kapandılar. Sardanapal hepsinin yanaklarını ayrı ayrı öptü, hiç birşey söylemedi. Dışarı çıktığı zaman aşağıdan askerlerin bağrıtılarını duydu:

— Dicle taştı, Dicle taştı!...

Sardanapal korkuyla durdu. Ta uzaklardan müthiş bir su uğultusu geliyordu. Birdenbire duvar yıkılmasını andıran bir gürültü oldu... ve askerinin çığlıkları duyuldu.

Hükümdar:

— Surlarr yıkılıyor, surlar yıkılıyor!.. diye mırıldandı. Bir ân şaşkın şaşkın etrafına bakındıktan sonra, karılarının bulunduğu odaya doğru koştu. Kapıyı hızla açtı. Boğuk bir sesle:

— Gelin, benimle gelin!.. diye bağırdı.

Güzel karıları arkasından bütün hızıyle koşmağa başladı. Kadınlar:

— Ne var, ne oluyor?.. diye bağrışıyorlar, fakat hükümdardan hiçbir cevap alamıyorlardı. Hazine dairesine girince, Sardanapal kapılardan biri önünde yanan bir çırayı kaptı. Kuşağının arasından bir anahtar çıkardı, kanadı açtı ve bütün kadınları içeri soktu.

Oda, kapakları açık bir sürü mücevher altın, gümüş sandıkları ile dolu idi. Hepsi de taşar gibi doldurulmuştu. Demir parmaklıklı pencereden gelen ışık, bu binlerce kıymetli şeyi pırıl pırıl parlatıyordu.

Sardanapal içeri girer girmez kapıyı arkasından kapadı. Anahtarı kuşağının

— Arkası 31 inci sayfada —

CEHENNEM ALEVLERİ

— *Geçen sayının devamı* —

Dolapları açıyor. Herşeyi karıştırıyor. İlâç şişelerini elinde evirip çeviriyor, kapaklarını kaldırıp kokluyor, ve kesik kahkahalarla gülüyordu. Ben de, onu memnun etmek için mütemadiyen anlatıyor, izahat veriyordum. Bilmem böyle nekadar zaman geçti. Birden, sahifelerini hızlı hızlı çevirdiği kitabı bırakarak, bana döndü. Gözlerime bakmaga başladı. Yepyeni bir bakışla onun güzel gözlerinin pekçok manalarla değiştigini görmüştüm. Fakat bu seferki gibi parlıyan bir ıstırapla irileştiğine tesadüf etmemiştim. Şaşırarak sordum:

— Ne oldunuz.. rahatsız mısınız?

Sesini çıkarmadı. Buna rağmen birşey söylemek istediği belliydi. Ufak bir tereddütten sonra tırnaklarını saklıyarak, yumuşayan bir kedi sokulganlığı ile kendini göğsüme, kollarıma bıraktı...

Artık bu kadını çılgın gibi seviyordum. Onunla beraber geçirdiğim saatlarda yaşıyor, yumuşak vucüdünü kollarımda bulamadığım günler, saatlar, havasız kalmış bir adam gibi, manasız düşüncesiz hareketlerle çırpınıyordum. Bir gece nasılsa merak ederek:

— Kocan ya uyanırsa? diye sordum.

Emin, kati bir sesle cevap verdi:

— Uyanmaz!.

— Peki ama, ben iyi hatırlıyorum. İlk günler kocan hep uykusuzluktan şikâyet ederdi

— Sen onun sözlerine bakma.. yoksa artık bıktın mı? Rahatsız ediyorsam gelmiyeyim.

Hırçınlaşmış, adeta darılmıştı. Tabiî barışmak derdile hasta kocayı yine unuttum. Lâkin iki gün sonra, nihayet gözlerimi açmak. anlamak mecburiyetinde kaldım. Akşam onlara uğradığım zaman kapıyı açan hizmetçi telâşla:

— Aman Bay doktor! öyle merak içindeyiz ki sormayın.. bizim Bay hâlâ uyanmadı, dün gecedenberi mışıl mışıl uyuyor, dedi.

Derhal hastanın yanına koştum. Adamcağıza kuvvetli, hem çok kuvvetli bir uyku ilâcı verilmişti. Karısı karyolanın ayak ucuna dayanmış, hastaya ve bana bakıyordu. Yanına yaklaşarak sordum:

— Ne yapıyorsun çıldırdın mı? Adamı öldüreceksin.. ne verdin? Söyle!.

Sert, dik bir bakışla yüzüme bakarak:

— Budala!. dedi:

Bu cevap beni o kadar şaşırtmıştı ki, sesimi çıkaramadım. O devam etti:

— Hiç birşey vermedim.

Odadan çıktı. Hastayla yalnız kalınca vaziyeti anlıyarak, muayene ettim. Zavallının hali pek ecidi. İki buçuk ay evvel bulduğum dinç ihtiyarın yerine, karşımda ölmek üzere olan çökük bir vücut vardı. Kalp durmak üzereydi. Saatlarca çalıştım. Ne yapmak mümkünse yaptım ve adamı kurtardım. Açılan gözlerimle tetkik etmeğe başladım. Bu adama, nelerden sakınılması lâzım geliyorsa onlar yapılıyordu. Yaşlıca emektar bir hizmetçileri vardı. Ondan sordum. O birden boşandı:

— Ah evlâdım bilmezsin! çocuk gibidir. Sağ olsun dünyada kimseyi dinlemez ki!.. Hem evhamlıdır, hem de nerede muzır şey varsa onu yapar. Senelerden, gençliğindenberi bıraktığ itiyatlara başladı. Rakı kim sen kim?.. bu yaştan sonra içilir mi?..

Ürkmüş gibi:

— İçmeğe mi başladı? diye sordum.

— Ya Oğlum!... Bize sakın doktora söylemeyin; diye tenbih etti. Artık söylemek kimin haddine düşer. Allah Allah kasıp kavurur. Zavallı genç kadıncağız ondan neler çeker!.. İnsan değil melek biçare.. Birgün sancılanmıştı, sesini çıkarmıyordu. Ama baktım kıvrım kıvrım kıvranıyor. Bayın ilk karısı sancılandığı zaman bir iki kadeh rakı alırdı. O zaman evden eksik olmazdı.

Bizim Bay pek düşkündü. Hemen aklıma geldi: «A iki gözüm! bir şişe rakı aldıralım. Bir iki kadeh iç birşeyin kalmaz» dedim. Tazecik te razı oldu. Sahiden de bir iki kadeh içince sancısı geçiyodu. Ama alışmamış hemen kustu.. Ne de güzel oluyormuş sarhoşluğu, bir neş'elendi. Ortada cıvıl cıvıl dolaşmaya başlayınca bay da dayanamadı «Bari bir kadeh te bana verin» dedi: «Ah bir kadehten ne olur?» dedik. O, bir kadehle kalmadı ki, ondan sonra da dadandı. Üstelik tazeyi de alıştırdı.

A iki gözüm! bu yaştan sonra içki, genç kadın.. sabahlara kadar safa onun haddimi? İçmediği geceler büsbütün uyumamağa başladı. Brgün bana: «Kalfa! dedi, bayanın bir uyku ilâcı var. Aldığı geceler sabaha kadar mışl mışıl uyuyor... Ama bana vermiyor. Şudolaba korken gördüm; bir arayıver bakalım: «Aman Bayım!.. öyle şey yapma!.. Bayanın vermemesinde elbet bir hikmet vardır» dedim. Sözde vazgeçti ama bizi kandırmış. İşte zahir alıp duruyordu. Ben onu unutmuştum da: bu adama ne oldu. Geceleri kalkmayıp, öğlelere kadar uyuyur?» diye kendi kendime meraklanıyordum.

Kalfadan aldığım bu izahat büsbütün şüphelerimi arttırdı; fakat hâlâ kızıl saçlı sevgilimin böyle yavaş yavaş, düşüne taşına bir cinayete yürüyebileceğine inanmak istemiyordum. Deli gibi kendi daireme fırladım. Çalışma odama girerek dolabı açtım. İlâç şişelerini karıştırmağa başladım. Birkaç şişe eksikti. Ve bu şişeler ihtiyar adamı, belli etmeden öldürebilirdi.

Bilhassa böyle onu yorarak, hırpalıyarak yardım da edilrse!..

Dolabın karşısındaki koltuğa çöktüm. Ellerimle yüzümü kapattım. Öyle iğrenmiş, tiksinmiştim ki.. Hem kendimi bir cani gibi görüyordum. Bu kadına ders veren, bilmeden cinayeti idare eden, şişeleri gösteren ben değil mi idim? Sonra nasıl, elimin altında bir hastanın yavaş yavaş öldüğünü farketmemiştim. Kendimi zevke bırakırken, bana tevdi olunan bir hayata karşı gözlerimi kapamıya hakkım yoktu. Hayır, ben de bu kadından daha az cani değildim. Acı düşünceler arasında saatler geçti. Kapının çalınışı ile titredim. Her zaman beni sevinmeye sürükleyen bu çalınıştan, birden ürkmüştüm?

Kapıyı kendimle mücadele ederek, zorla açtım. Yine sakin bir hal ile içeri girdi. Bu kadından iğreniyordum. Çalışma odama girmiştik. Açık duran dolabın önünde biribirini okumak isteyen iki düşman gibi bakıştık. Yavaşca omuzlarını kaldırarak:

— Daha yeni mi anlıyorsun?

diye sordu. Bu sözler, bu müstehzi ses bir kırbaç gibi suratıma indi.

Bu kadını görmemek, ona birşey yapmamak için arkamı döndüm. O devam ediyordu:

— Sahi, bazan şüpheleniyordum. Anlayıp ta sesini çıkarmamandan. Çünkü farkına varmaman o kadar gayri tabiî idi ki..

Ağlar gibi bağırdım:

— Seni seviyordum!

Bılmem, neden cevap olarak sade bunu söylemiştim. Ve o da kâfi bulmuş gibi susmuştu. Yumuşayan bir sesle sordu:

— Neden şimdiye kadar söylemedin?

Hakikaten bu kadını çılgın gibi sevdiğim halde söylememiştim. Ne için bilmem? Helecan, coşkunluk arasında geçen saatlerde aşk sözlerine vakit mi kalmamıştı? Yoksa, beni toy bir genç kız gibi kollarının arasına alan, ve sevgiden hiç bahsetmeyen bu kadına, aşkımı ilân etmeğe utanmış mı idim?.. Birden ona doğru dönüp kollarından yakaladım. Kırarcasına sıkarak:

Yazan:

Perihan Ömer

— Şimdi geçmişi bırak!.. dedim. Bu adamı öldürmekten vazgeçeceksin.. anladın mı? İhtimal daha kurtarabilirim. Eğer ufak birşey sezecek olursam.. seni haber veririm. İğrenç bir cani olduğunu herkes bilir. Birkaç zehir şişesine hırsızca sattığın güzel vücudun, kuf kokulu zındanlarda çürür.

Acı bir kahkaha ile:

— İhtimal, dedı; zındanlarda çürümesine de vakit kalmaz. Benim kocamı öldürdüğüm gibi kanun da beni öldürür. Fakat sen bunu yapamazsın. Bir kere isbat edemezsin, isbat etmen için herşeyi anlatman lâzım: Senin metresin olduğumu, ve beraber öldürdüğümüzü. Hem bak bir kere bana.. yetmişini geçmiş bir ihtiyar için çürüteceğım vücude bak!.. Ve düşün ki bu vücut ilk defa bütün arzluarile, isteğile senin oldu. Senin kollarında zevk kelimesinin manasını anladım. Ben daha küçükken anam ölmüştü. Belki de, ayyaş babamın çektirdiği işkencelere tahammül edemiyerek çöküvermişti. Sonra bu işkenceleri ben çekmeğe başlamıştım. Açlıktan burkulan midemi susturacak birşey bulmak için, ümitsiz nazarlarla etrafıma bakınırken, yaptığım ufak bir sersemlık için dövülür, tekmelenirdim. Bir evin bodrum katındaki küçük taş odada oturuyordum.

Bir akşam yine çok sarhoştu. Eline ne geçerse üstüme atıyor, öldüresiye dövüyordu. Yarı çıplak bir halde sokağa fırladım. Canımı kurtarmaktan başka birşey düşünemiyordum. O sırada karşıki köşkün bayı evine dönüyordu. Bana uzun uzun baktıktan sonra, arkamdan koşan babama nasihat etti, ve kolumdan çekerek beraber götürdü. O günden sonra babam karşıki köşke gidip gelmeğe başladı. Çok geçmeden de o yaşlı bayla evlendim. Safaletten kurtulmuştum. Fakat hayatta sefaletten acı şeyler de var. Kocamı sevmiyordum. Buna rağmen yanından bir dakika ayrılmağa hakkım yoktu. Her zevkini, ve her işini yapmağa mecburdum. Üstelik bana mütemadiyen hakaret ediyor, beni dayaktan, açlıktan kurtardığını hizmetçi-

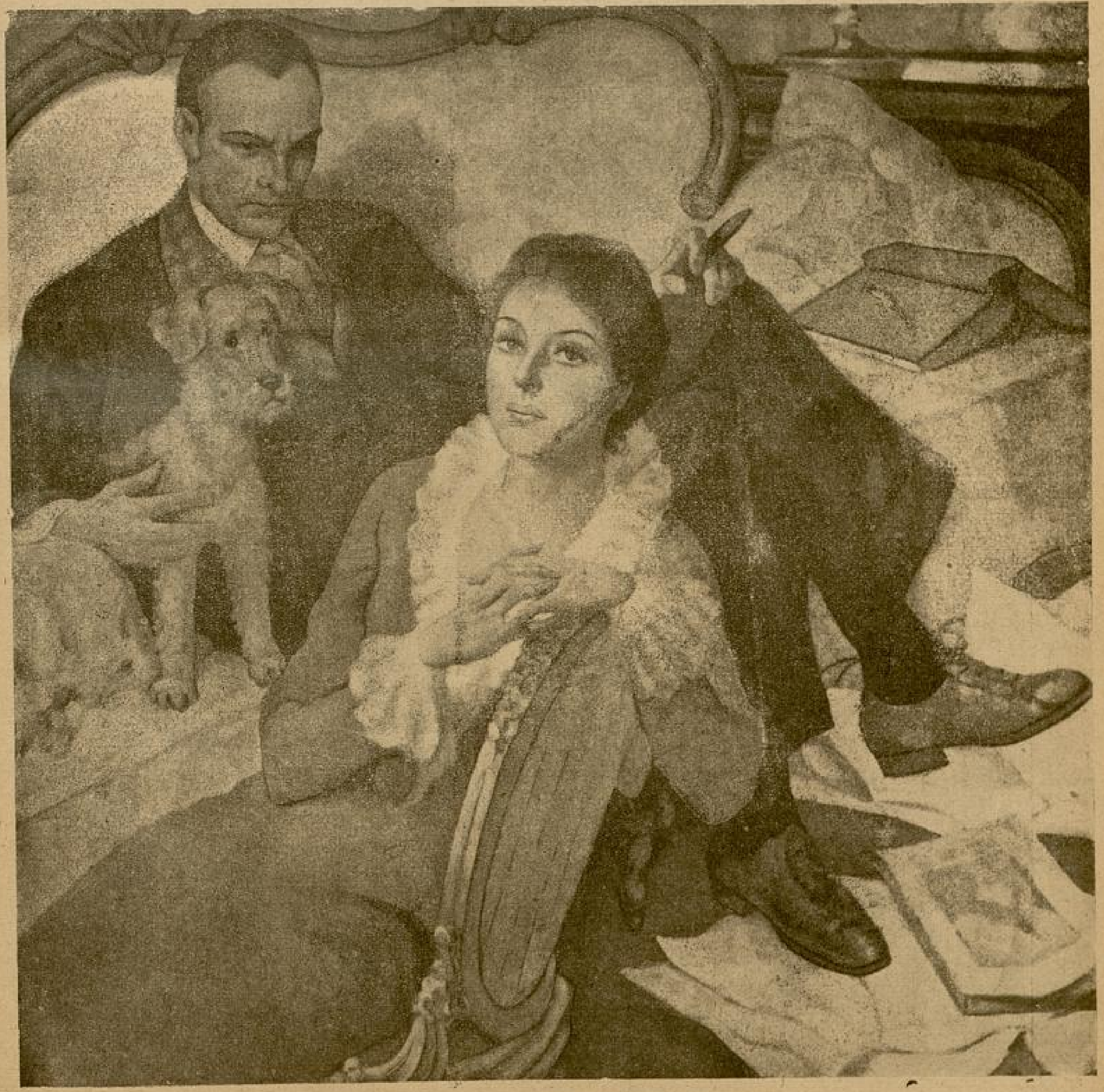

Yoksa artık bıktın mı?.. Rahatsız ediyorsam gelmiyeyim...

lerin, misafirlerin yanında bile yüzüme vurmaktan çekinmiyordu. Babam da, anam da yüksek ailelere mensuptular. Çok fakir düşmüştük. Babam, kimbilir nasıl dertlerle bir ayyaş, bir deli olmuştu. Fakat ne de olsa ben bir asildim. Gizlemeğe mecbur olduğum hırçın, mağrur bir kan taşıyordum. Beni, bazan bir besleme.. ve bazan para ile satın alınan bir sokak kadını gibi kullanan kocamı sade sevmemekle kalmadım. Ondan nefret ettim. Lâkin bu nefret ettiğim adamla beraber yaşamağa mahkûmdum. Gidecek bir yerim olmadığı gibi, çalışmak için de yüksek tahsilim yoktu. Üstelik güzel idim. Güzellik, bilmezsin parasız bir kadın için ne büyük bir düşmandır. Sevmediğim birçok erkeğin olmaktan, etimi her saat bir başkasına satmaktan ise; hiç olmazsa kocam diye bildiğim bir taneyi tercih ettim. Bir gün babamın ölüm haberi geldi. Düşmüş, beyni parçalanmıştı. Kocama, babamı yanımıza almamız için çok yalvarmıştım. Lâkin kabul etmemiş, her seferinde acı sözlerle beni susturmuştu. Eğer yanımda olsaydı belki de onu kurtarırdım. Halbuki ufak yardımlarda bile bulunamamıştım. Sefalet, işret ve yalnızlık içinde ölmüştü. Duyduğum zaman hıçkıra hıçkıra ağlamağa başlamıştım. Kocam, her zamanki gibi karşımda idi. Evvelâ sesini çıkarmadı. Sonra tahammülü kalmamış gibi bağırdı:

— Bayan! Allâhını seversen sus! artık içime kasvet çöktürdün. Yediğin dayakları unuttun galiba! Öldü ise ne yapalım? dünyadan bir musibet kalktı.

Ölen, herşeye rağmen benim babamdı. Ona değilse bile benim acıma hürmet etmesi lâzımdı. Sustum. Fakat, ilk defa olarak onun ölümü ile de dünyanın birşey kaybetmiyeceğini düşündüm.. ve senelerce bu düşünce beynimde yaşadı. Adeta kıpırdandı, dolaştı, yerleşti, kocamın ölümü benim saadetim demekti. Serbest ve zengin olacaktım. Beklemeğe başladım. Yaşlı idi ve daima sıhhatinden şikâyet ederdi. Böyle seneler geçti. Lâkin o, ölmek değil çökmüyordu bile. Halbuki benim sıhhatim eskisi gibi sağlam değildi. Bu evhamlı, hırçın adamla on beş sene beraber yaşamak beni sinirli yapmıştı. Yüzümü tetkik ettiğim aynada, ince kırışıklar bulmağa başladım. Belki de daha on sene.. yirmi sene yaşayacaktım. Ben bütün gençliğimi azap içinde geçirdikten sonra serbest kalacaktım. İhtimal ki ondan evvel ölecektim. Birden karar verdim: Talihi yenmeğe..

Sustu sonra yalvaran bir sesle sordu:

— Onu öldürmekle büyük bir fenalık mı yapıyorum? Artık yaşamaktan ne zevk alıyor. Bazı mesut ihtiyarlar vardır. Etraflarındakileri severler ve kendilerini sevdirirler. Uzun seneler yaşamış olmalarına rağmen, daha hayattan zevk alabilirler. Hattâ bir çocuk ruhu temizliği taşırlar. Eğer kocam da öyle olsaydı, ona şefkatle bakardım. Halbuki o, sade ıstırap çekiyor ve çektiriyor. Yaşadığı seneleri unutmuş, yaşayacakları kıskanıyor. Kendi, bir genç kadar dinç olamadığı için, genci ihtiyar etmeğe uğraşıyor.

Yorulmuş gibi bir zaman sustu. Sonra emin bir sesle söylendi:

— Hayır, ona fenalık etmiyorum. Ve kendimi kurtarıyorum. Her insanın kendini kurtarmağa hakkı vardır. Hem ona azaplı bir ölüm vermiyorum. Yaşayarak ölüyor.

Hırsla bağırdım:

— Evet içki, aşk, tatlı tatlı, uyuşturucu zehirler. Senden iğreniyorum, iğreniyorum.

Bu sözlerim doğru idi, daha bir gün evvel çılgıncasına sevdiğim kadırdan, hiç birşeyden iğrenmediğim gibi iğreniyordum. Yerinden kalktı, ve yüzüme bakmadan ilerledi. Düşüncesiz bir hareketle peşinden sürüklendim. Yine bileğini kırarcasına yakalayarak bağırdım:

— Bu adamı öldürmekten vazgeç; yoksa..

Bileğini kuvvetli bir silkişle elimden kurtardı. Ve cevap vermeden çıkıp gitti. Ne yapacağımı bilmiyordum, sabaha kadar uyuyamadım. Bu kadını vazgeçirmek imkânsızdı. Zaten daha birkaç gün devam etmesi kâfiydi. Haber vermek.. bunu da yapamazdım. Hem artık hastayı kurtarabileceğime de emin değildim. Hatta ümidim de yoktu. Azap ve ümitsizlik içinde geçen gece ve sabahtan sonra; hizmetçi aşağıdaki kalfanın geldiğini söyledi. İhtiyar kadın beni görünce boynunu bükerek:

— Size Bay ve Bayan tarafından vedaa geldim.

Bay, sabahleyin: «bu yaz sayfiyeye çıkmadık da ondan böyle hasta oldum!» diye tutturdu. Hemen Erenköydeki köşke gidiyoruz. Bay size adres yolladı: «muhakkak beklerim, bizi unutmasınlar!» diyor, bilirsiniz hep evdedirler. Ne zaman aklınıza eserse geliverin.

Kadıncağıza teşekkür ederek uzattığı kâğıdı aldım. Bütün gayretimle tabiî olmağa çalışmama rağmen o, hayretle:

— Hasta mısınız, neniz var? diye sordu.

Birden ürktüm, daha ellerinin kanını temizliyemeden yakalanan bir câni gibi ne diyeceğimi şaşırdım.

. . . .

Arkadaşım bir zaman sustu.. yorumuş, hatta hikâyesini anlatmağa başlıyalıdanberi yaşlanmış gibiydi.

Daha kırgınlaşan bir sesle devam etmeğe başladı:

— Aradan bir ay geçti. Adamın öldüğünü duyalı sekiz dokuz gün oluyordu. Onu, birden, hiç beklemediğim bir zamanda karşımda buldum. Bilmem bana gelmeğe nasıl cesaret etmişti.

Söylemek istediğim pek çok şey olmasına rağmen, sesimi çıkaramıyordum. Bir koltuğa çökdü. Bütün siyahlar giymiş ve zannedersem çok zayıflamıştı. Eyik tuttuğu gözlerini yavaşça bana kaldırdı. İncelen yüzünde bu gözler daha iri, daha derin iki damla zehir kadar yeşil ve parlak gözüküyordu. Gırtlağımı yırtarak nefretle boğuklaşan bir ses çıktı:

— Nasıl memnun musun?

O, yalvarır gibi yavaşca:

— Niçin benden nefret ediyorsun? Sana ne yaptım? dedi.

Ve ancak duyulabilecek kadar hafifleyen bir sesle devam etti:

— Onu öldürürken talihi yenebileceğimi, artık ıstırap çekmiyeceğimi zannediyordum. Halbuki yanılmışım. Yine talih beni yendi. Her gelen ıstırap, geçenden kuvvetli oluyor. Serbest ve zenginim. Amma çok bedbahtım. Seni seviyorum, ne yazık ki bunu çok geç anladım, ancak kaybettikten sonra. Çünkü bütün hayatımı iki kelimeye bağlamıştım. Başka birşey düşünemiyor, istiyemiyordum. Çok sefalet çektiğim için zengin olmak; bir esir gibi yaşadığım için serbest kalabilmek. Evet sana kendimi ilâç şişeleri için verdim. Lâkin hayatın ilk zevkini de bu verişte buldum. Amma kocamın yanına döndüğüm, onun işkencelerini çekmeğe başladığım zaman unutuyor, kurtulmaktan başka bir şey düşünemiyordum. O ölünce boş kalan saatlerde, günlerde anladım seni seviyorum, hem beni yalnız sen kurtarabilirsin.

Öldüğü dakika herşey bitecek zannetmiştim. Halbuki beni bırakmıyor. Bilsen nasıl takip ediyor. Bir dakika rahat vermiyor. Hele geceler.. artık hiç uyuyamıyorum. Hep, hep o.. ilk gece elektriği söndürerek gözlerimi kapatmış, uyumak biraz dinlenmek istemiştim. Birden karşıma dikildi. Yüzünde çirkin, ürkünç bir gülüş vardı. Bana doğru eğilerek yüzüme bakmağa başladı. Sonra: «Kalk! dedi. Neden beni yalnız yolladın, haydi kalk, seni almağa geldim» omuzumdan tutarak çekti.

Vücuduma soğuk bir elin temas ettiğini hissettim. Bütün kuvvetimle yorgana, yatağa sarılmıştım. Kaçmak istiyor, kıpırdıyamıyordum. Haykırmak istiyordum, sesim çıkmıyordu. Baygın bir halde gözlerimi kapadım. Dayanamıyarak açtığım zaman, odanın karanlık köşesinden beyaz bir hayalin sırıtarak beni seyrettiğini gördüm. Ve bilmem nasıl ânî, düşüncesiz bir hareketle elektriği açtım. Aydınlıkla beraber hayal de kayboldu. Lâkin o geceden beri elektriği söndüremiyor, hatta gözlerimi kapayamıyorum. Sanki gözkapaklarıma resimlerini yapıştırarak gitmiş gibi, indirir indirmez onu görüyorum. Ah bu aydınlık ve uykusuz gecelerin yanlızlığı! . Bilmezsin ne güç. Yalnız seni düşünmek istiyorum. Halbuki o mütemadiyen aramıza giriyor. Aşka bile.. onun gittikçe çirkinleşen, korkunçlaşan suratının arkasından bakmağa mecbur oluyorum. Ne olur beni bırakma! Beni bu hayalden, yalnız sen kurtarabilir-

mıştı. Eyik
na kaldırdı.
a iri, daha
eşil ve par-
ırtarak nef-

ediyorsun?

dar hafifle-

enebileceği-
ni zannedi.
Yine talih
geçenden
zenginim.
seviyorum,
dım, ancak
ün hayatımı
şka birşey
Çok sefalet
ir esir gibi
lmek. Evet
in verdim.
bu verişte
döndüğüm,
başladığım
başka bir
e boş kalan
seni seviyo-
tarabilirsin.
cek zannet-
yor. Bilsen
rahat ver-
iç uyuyamı-
ce elektriği
ış, uyumak
irden karşı-
ürkünç bir
rek yüzüme
dedi. Neden
alk, seni al-
tarak çekti.
temas etti-
le yorgana,
tiyor, kıpır-
istiyordum,
halde gözle-
ak açtığım
inden beyaz
ettiğini gör-
şüncesiz bir
ınlıkla bera-
o geceden
hatta gözle-
kapaklarıma
gi, indirir
bu aydınlık
l. Bilmezsin
k istiyorum.
giriyor. Aş-
en, korkunç-
kmağa mec-
ni bırakma!
kurtarabilir-

sin. Eminim, senin yanında başka herşeyi unutacağım. Göğsüne sokulduğum zaman o, beni omuzlarımdan yakalıyamıyacak. Makul düşünebildiğim dakikalar kendimi fazla kabahatlı bulmuyorum. Beni yalnızlık çıldırtıyor. Amma senden başka kimseyi istemiyorum. Sensiz daima yalnızım. En kalabalık yerlerde bile.. Ne olur beraber gidelim, başka bir memlekete. Onun hiç gezmediği, yaşamadığı, bilmediği bir yere.. bana bütün maziyi unuttur. Sana zincirli bir esir gibi sadık, boğulurken kurtarılan bir insan gibi minnettar kalırım. Nihayet ne kaybedersin?

Çirkin değilim ve seni hiçbir kadının sevemiyeceği kadar kuvvetle seviyorum.

Bana böyle yalvarırken hakikaten çok güzeldi. Fakat her nedense bu kadına tam bir merhamet duyamıyordum. Herhalde hayatıma bir vicdanazabı katarak zehirlediği için değil... Cinayeti işlerken sakin hali gözümün önünden gitmediği.. sözlerinin arkasında değişik hakikatler aradığım için olacak. O, anlattıkça: «kimbilir, diyordum, yine ne maksadı var? Samimî görünüyor. Amma senelerce kocasına da samimiyet, şefkat rolünü oynıyarak aldatmamış mıydı?». Ve adama saklı telkinlerle çılgınlıklar yaptırırken, bardağına öldürücü maddeler damlatırken, bütün ev halkı: «melek gibi kadın! ne çekiyor bu adamın elinden» dememişler miydi? Bu düşüncelerime rağmen ona uzun uzun nasihat verdim. Sinir doktorları, seyahat tavsiye ettim. Fakat beraber yaşamamızın imkânsız olduğunu söyledim. Sesini çıkarmadan kalktı. Onu kapıya kadar teşyi ettim. Çıkarken birden dönerek yalvaran gözlerle bakarak:

— Beni yalnız sen kurtarabilirdin.. korkuyorum, dedi. Ve yüzümden cevabımı anlamış gibi, telâşlı adımlarla uzaklaştı.

***

Aradan aylar geçtiği halde onu unutamamıştım. Sade bu unutamayışın sevgiden değil, nefretten geldiğini zannediyordum.

Bir kızıl saç, bir zehir şişesi, bir cinayet kelimesi, bir ihtiyar adam, herşey bana onu hatırlatıyordu. Ve daima tiksinerek başımı, düşüncelerimi çevirmeğe uğraşıyorum. Hiç, ne olduğunun merakına düşmemiştim. Beni unuttuğuna, yeni sevgilere düştüğüne emindim. Ortalarda görünmediği için, bir seyahate çıktığını tahmin ediyordum. Yine kendimi mesleğime verdim. Birgün sevdiğim bir meslekdaşımı ziyaret için, müdürü bulunduğu hastaneye gitmiştim. Kendisi asabiyeci idi. Ve hastanede de sadece zengin deliler vardı. Biraz konuştuktan sonra: «Sana hastaneyi gezdireyim! dedi.

Bu kübik bina çok sıhhî bir tarzda yapılmıştı. Hastaların ayrı ayrı birer daireleri ve birer hastabakıcıları vardı. Her yeni odaya girişimizde arkadaşım bana, göreceğimiz zavallı hakkında izahat veriyordu. 28 numaralı kapının önüne geldiğimiz zaman arkadaşım yavaşça:

— Burada, dedi, güzel bir kadın var. Daha çok ta genç.. bilsen nekadar ıstırap çekiyor, hem geçmesi imkânsız bir delilik. Böyle söylerken kapıyı açmıştı. Gözüme bir yığın kızıl saç çarptı. Bize doğru arkası dönük oturan hastanın, omuzlarına kadar dökülen alev renginde saçları vardı. Olduğum yerde kaldım. Hiç gözümün önünden gitmeyen yüzünü öyle iyi tanıyordum ki.. arkadaşım kulağıma doğru eğilerek söylendi:

— Saçlarına mı bakıyorsun? Zavallı onlara el sürdürtmiyor, kesmek istediğimiz zaman: «Dokunmayın onlara, CEHENNEM ALEVLERİ onlar.. başımda kalacak! diye bağırıyor.

Hasta, bize doğru dönmüştü. Helecanımı belli etmemek için kendimi zor tuttum. İlk gördüğüm gündeki gibi yeşil gözlerini dik, sabit bir bakışla gözlerime dikti. Beni tanıdığını zannederek yanına yaklaştım. Halbuki arkaya doğru kaçtı ve ellerile saçlarını saklamağa uğraşarak hırsla söylendi:

— Saçlarımı kesmeğe geldin değil mi?

Sonra acı kahkahalarla güldü:

— Ellerinyanar dokunamazsın ki... onları benim başıma cehennemden attılar. -Ve sesini alçaltarak esrarlı esrarlı mırıldandı: - Her gece gelip üflüyor, alevini tazeliyor. Bazan başım öyle yanıyor ki...

Ürke ürke etrafına bakındı elini ağzına kapayarak:

— Sakın duymasın! dedi.

Onu göğsüme çekerek hıçkıra hıçkıra ağlamamak için, kendimi zor tuttum. Yüzümü yüzüne yaklaştırarak yalvarır gibi sordum:

— Beni tanımadın mı?

Ayni dik, manasız gözlerle baktı ve cevap vermedi. Etrafımdakileri, her şeyi unutmuştum. Zorla ellerini yakalıyarak beni tanıması için yalvarıyordum. O da sade ellerini kurtarmağa, kaçmağa uğraşıyordu. Nihayet ismimi söyledim:

— Refik Niyazi.. Doktor Refik Niyazi.. Düşün, hatırla!.. dedim. Ve birçok kereler ismimi tekrarladım. Kaşlarını çatarak dalgın dalgın söylendi!

— Refik Niyazi.. bana neye bu ismi söyliyorsunuz? Bu adam kırmızı saçlı bir kadını öldürdü..

Gözleri bir noktaya dikilerek parmağı ile işaret etti!

— Bak, bak işte o merdivenden inen kadın!.. Nasıl ağlıyor görüyor musun? O görmedi.. Refik Nıyazi görmiyor.. neden o kadının ağladığını görmiyor?. Neden o kadını kovdu? Neden o kadın öldü? Refik Niyazi öldürdü.. O istese idi ölmezdi.

Hakkı vardı ben doktor değil, bir cânî idim. Bana ilk geldiği gün de ayni pırıltılı, dik nazarları vardı demek?.. Demek daha o zamanlardan normal bir insan olmaktan çıkmağa başlamıştı. Küçüklüğündenberi çektiği ıstıraplar, nihayet âsabını sarsmağa başlamıştı. Fakat ben, birşeyin farkına varmamıştım. Geçirdiği buhranları, tereddütleri bir kör gibi sonuna kadar görmemiş; onu kollarım arasına almaktan, zevkimden başka birşey düşünmemiştim.

Ve son gün onu kurtarmam için yalvardığı zaman da, onun bir zavallı olduğunu bildiğim halde, ufak bir merhamet duymadan kovmuştum. Halbuki onu kurtarabilirdim. Deli gibi sevdiğim halde ne için böyle hareket etmiştim?

Birden sustu. Gözlerinde derin bir acı vardı.

Yavaşça:

— Kabahat sende değil, aşkta.. dedim. Faz'a sevmişsin, herşeyi unutturan, her hissi öldüren sevgiler ancak felâket yaratabilirler. Sen artık ne bir doktor, ne de görebilen bir insan değil; kızıl bir pençenin gözlerini kapadığı, beynini sıktığı bir zavallı idin. Elinden tutulup sürüklenen körler gibi, senin idare edilmen lâzımdı. Sen bir âşıksın, bir cânî değil.

Ağır bir hareketle başını salladı. Dikkatle bakınca, daha çok genç olmasına rağmen, sert çizgili yüzünün çökükleşen yanaklarından iki damla yaşın sızdığını gördüm:

— Haftada iki gün onu görmeğe gidiyorum, bana adeta alıştı. Daima korku ile bakınan gözlerinde, beni görünce hafif bir gülümseyişle görünüyor. Fakat ona doktor Refik Niyaziden bahsedecek olursam, kaçmak ister gibi yerinden kalkarak:

— O, kırmızı saçlı bir kadını öldürdü, diyor.

SON

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasını öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden:

Dahilîye Mutehassısı

Dr. Hafız Cemal

LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbulda Divanyolunda (104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon: 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

SİNEMA

Yeni Senaryolar

Sinema Yıldızlarının Hakikî Hayatları Aaraştırılarak Tertip Olunan Bu Senaryolar, Cidden Çok Enteresan Olacaktır.

Büyük icadlar ve keşifler yavaş inkişaf eder, sonra birdenbire yanardağın feveran etmesi gibi meydana çıkarlar. Holivudda da bu şekilde için için ilerlemiş bir ihtira ânsızın ortalığa hayret verdi.

Şimdiye kadar sinema şirketlerinden her biri, çevireceği filim için muayyan bir senaryo bulup ta rejisörünü de tayin edince; rejisör, rollerin tevzii işile meşgul olacak şefi çağırır ve rolleri oynıyacak aktörleri bulmasını bildirirdi. Bu vaziyete göre tevziat şefi, aktörlerin mukadderatına tamamile hâkim bir adamdı. Birini var etmek veya yoketmek elinde idi. Bu adam, abanoz masasının arkasında kocaman pro sigarası ağzında, bütün Holivud için korkunç bir tip teşkil ederdi.

Umumiyetle bir filimde en ziyade iki yüksek şahsiyete ehemmiyet verilirdi. Genç kadın ve genç erkek. Tevziat şefi filimdeki haleti ruhiyeye nazaran, kunturat altında bulunan yıldızlardan o rollerde muvaffak olabilecekleri seçer; ondan sonra reklâm şefini çağırır o iki artist etrafında lâzım gelen malûmatın.. efsanelerin neşrine başlanmamasını söyler. Bakarsanız, o zamana kadar hiç biribirini görmemiş, biribirile konuşmamış iki genç; en derin aşk ve heyecan hislerile dolu olmıya çalışarak, karşılaşırlar. Birinin öteki, ötekinin beriki hakkında.. ve belki de hiç sempatisi olmadığı halde; filim çevirmeğe başladıkları ândan itibaren çıldırasıya seviştikleri işae edilir. Hatta kendilerine, buna dair makaleler yazdırılır. Biribirlerile alâkası olmıyan bu iki insan, artık sade stüdyoda değil, dışarıda da müşterek bir hayat yaşamağa koyulurlar. Lôkantalarda, balolarda, gece eğlentisi yerlerinde hep birlikte dolaşırlar. Haklarında zorakî binbir dedikodu icad edilir. Yakın zamanda evlenecekleri iddiası ortaya atılır. Hattâ kimseye haber vermeden gizlice nikâhları kıyılmış olduğu söylenecek kadar ileriye varılırdı.

***

Fakat bir gün, tevziat şefinin seçiş zevki, bir filimde partöner olarak, vaktile hayatlarını resmen de birleştirmiş olan iki genç üzerine düştü. Filmin adı: Haşmetlû şeytan hazretleri! Yıldızların ismi de Margaret Sullavan ile Hanry Fonda idi.

Bunlar bir zamanlar sevişerek evlenmiş, sonra da ayrılmış bir çifttir. Vakıâ bu, müstesna bir vaziyetti, lâkin istifade edilmeğe şayan bir haldi. Filimlerde biribirile hiç alâkası olmıyan iki şahsiyeti birleştirmektense, vaktile hakikî maceralar geçirmiş insanları karşılaştırmak daha enteresan olmaz mıydı? Hattâ sade boşanmış, ayrılmışları değil.. bugün hâlâ karıkoca olanları niçin bu şekilde oynatmamalıydı?

Böyle bir seçimin faydaları olacaktı:

Umumiyetle bir filmde en ziyade iki yüksek şahsiyete ehemmiyet verilirdi: Genç kadın ve genç erkek...

1 — Reklâm işi fazla 'gayrete ihtiyac göstermeden, hayalî vak'alar icadına hacet kalmadan kendiliğinden hâsıl olacaktı. Halk bu suretle yeni bir heyecan membaı karşısında kalmış olacaktı. Seyirciler beyaz perdede piyesi bir defa seyrederken, ayni zamanda hakikî hayatta hususî bir maceranın kahramanlarını göreceklerdi. Nitekim «Haşmetlû şeytan hazretleri!» nde Margaret Sullavan, Henry Fonda'ya rol icabı:

— Siz benim eski kocam olduğunuzu hatırlamıyor musunuz?

Dediği vakit, halk gülmekten katılıyordu. Çünkü herkes bunların hakikî hayatında da biribirlerinden ayrılmış bir çift olduklarını biliyordu.

Sonra birlikte oynadıkları kordelâlardan birinde William, Jean Harlow'a:

— Dünya yüzünde son kadın olarak kalsanız, yine sizi karı olarak almam!

Deyince seyirciler Jean'ın boğuk hiçkırıklarla dolu sesindeki heyecanı pek haklı bulmuşlardı. Zira bu iki artistin seviştiklerini,. ve pek yakında evlenmek üzere oldukları herkesçe malûmdu.

2 — Hakikaten sevişenlerin, karı koca olanların, birbirlerinden ayrılmış sabık karı ve kocaların sevişme sahnelerinde aldıkları vaziyet; sinema meraklılarını, rasgele karşılaşmış artistlerden daha fazla alâkadar edecekti.

3 — Aşk ile san'atkârlık arasında bir zıddiyet olmadığı meydana çıkacaktı. Halbuki şimdiye kadar efkârı umumiye bunun aksine kaildi. Sevişenlerin, karı kocaların, filimlerde tabiî aşk sahneleri yaratmıyacaklarını zannediyordu. Bugün o nazariyenin tamamile yanlış olduğu meydana çıktı. Çünkü pekâlâ görüldü ki, birçok artistler hakikî hayatta geçirdikleri aşk maceralarını, makinanın önünde birbirlerine yabancı olanlardan daha iyi yaşatıyorlar.

4 — Kim diyor ki hakikî hisler fotojenik ve fonojenik değildir. Kim iddia ediyor ki bütün ruhile duyarak ağlıyan kadın, beyaz perde üzerinde çirkin görünür. Bilâkis.. Sun'î ve zoraki gözyaşları insanı tiksindirir. Onun için bu suretle sanat'kârlar hususî hayatlarını umumileştirince daha ziyade muvaffak oluyorlar. Zaten Şekspir, Roméo ve Juliete'ini; diğer büyük muharrirler, bir çok eserlerini o tarzda yazmış değil midirler?.

***

Sullavan - Fonda, Harlow - Powel çiftlerinden sonra; Joan Blondelle - Dieck Poweli, Barbara Stanwick - Robert Taylor çiftlerinin çevirdikleri filimler de muvaffakıyet kazanmıştır. Bunların her üçü de karı kocadır. Eski karı koca Williames Powell ile Caroles Lombardes kordelâlarile ise müthiş alkışlanmaktadır.

— Lupe Velez - Jhonny Weismuller, Jannette Mac Donald - Gene Raymond, Joel Mac Goa - Frances Dee, Errol Flynn-Lily Damita çiftlerinin çevirecekleri filimler de sabırsızlıkla bekleniyor.

Zannedilmesin ki, bu çiftler mütemadiyen oynıyacak ve herkes bıkıp usanacaktır. Hayır.. Çünkü Holivuddaki evlenme hayatlarının kısalığı; ve boşanmaların sıklığı bu tek ahenkliğe mâni olacak, seyirciler daima değişiklik ve yenilik göreceklerdir.

Diğer taraftan bunu bir takım yeni kombinezonlar daha ilâve edilebilecektir. Meselâ, ayni filimde karı kocaların yanına, kadının eski kocası veya erkeğin eski karısı da ilâve edilebilecektir.

Bu suretle ekseriya sinema yıldızlarının hakikî hayatları, hemen hemen değiştirilmeden beyaz perdeye aksedecek, bunlara dair yüzlerce senaryo tertib olunacaktır.

— Dünya yüzünde son kadın olarak kalsanız, yine sizi karı olarak almam!...

Yeni Filimler:

Tuzak

Alman artisti Renate Müllerin yaptığı «Tuzak» ismindeki filim her tarafta büyük rağbet görmektedir. Renate bu kordelâda muzip bir Polonyalı kız rolünü oynamakta ve Polonya zabıtasını parmağının ucunda oynatmaktadır.

Moskova - Şanghay

Yakında şehrimizde gösterilecek olan «Moskova - Şanghay» filmi birçok kordelâlarda olduğu gibi ihtilâlden evvelki Rus hayatını kendisine mevzu ittihaz etmiştir. Filmi tanınmış artist Paul Vegener idare etmiştir. İçinde Don kazakları korosu ve güzel musiki parçaları vardır. Kordelâ 1917 ihtilâlile başlamakta ve 1930 da Şanghaydaki Rus mültecileri arasında cereyan eden vak'alarla bitmektedir.

Yeni Alman Filimleri

Martha Eggerth, tanınmış Holandalı tenor J. Heestersle birlikte "Saraydaki konser„ Villy Friç "Vatansız adamlar„ Lili Dagover Tolstoinin meşhur eseri «Kroyçersonat» ı ve «İrenkızı» ı çevirmektedir.

Mişel Strogof

Avrupada yapılan Mişel Strogof filminde gösterdiği muvaffakiyet üzerine ayni filmi çevirmek üzere bir Amerikan şirketi tarafından angaje edildiğini evvelce yazdığımız Adolf Volbrük, Amerikaya vasıl olmuştur. Bu filimde başkadın rolünü Amerikalı güzel artist Gertrude Mikael oynıyacaktır.

Fenerbahçe antrenörü Mis. Elyot

SPOR

Gökten inme spor muharriri Sadun Galibe ithaf

Son senelerin yetiştirdiği spor muharrirlerinden biri olan Sadun Galip, C. F. R namındaki Romen takımının yaptığı son maç hakkındaki yazıma, fena halde sinirlenmiş olacak.. ateş püskürüp durdu.

En ufak bir tenkide tahammül edemeyen bu ateşli spor muharririnin hergün, her dakika en temiz bir şekilde çalışan kulüplere, sporculara çatmaktan adeta zevk aldığı halde pek hak'ı bir şekilde yaptığım neşriyattan dolayı hiddetlenmesi, onun hiç spor yapmamış olduğuna ne canlı bir misaldir.

«İğneyi kendine, çuvaldızı başkasına!» derler.

Bu atalarsözüne iyice dikkat etmek lâzımdır. Kalemi eline alıp sağa, sola diledigi gibi saplarcasına kullanan Sadun Galip ile, aramızda zaman zaman bu kabil münakaşalar olmuş; fakat bunların hepsinde mevzudan uzaklaşa uzaklaşa, kaçacak bucak aramak suretiyle ortadan çekilip gitmiştir.

Bir futbol maçı vesilesiyle yazdığım tenkidi, kendine maleden Sadun Galip, her zaman olduğu gibi bu defada işi şahsiyata dökmek suretiyle: «1928 Amisterdam olimpiyadında 800 metre koşarken ayağıma basmışlar ve bu yüzden sonuncu gelmişim, bu hadiseden dolayı çok müteessir olmamaklığım için o zaman çalışmakta olduğu gazetede beni medhüsena etmiş.»

Ben: «bayram haftası diyorum, Sadun Galip çamaşır tahtası» diyor.

Romanyanın C. F. R takımının Fenerbahçe — Güneş muhteliti ile yaptığı maçı tenkit nerede, Sadun Galibin bu yazıdan dolayı kaleme sarılıp 1928 olimpiyadındaki benim 800 metrelik müsabakam nerede?.

İşte hiç spor yapmamış, ömründe spor için küçük bir efor sarfetmemiş olan Sadun Galip; daldan dala, mevzudan mevzua atlamak suretiyle, münakaşa âleminde bir yenilik daha yapmış oldu. Amisterdam olimpiyadına giderken hiç bir iddiam yoktu ki, ayağıma bastılar da sonuncu geldim diye esef edeyim. Olimpiyaddan on beş gün evvel Peştede yapılan Macaristan şampiyonasında ikinci olmaklığım, o günlerde iyi bir formde olduğumu gösteriyordu. Atletizm, nihayet krnometre ve çelik ölçüye vurulabilen bircik riyazî bir spor olduğundan Peştedeki müsabakada yapabildiğim (2) dakikalık koşunun, olimpiyaddaki seri birincisi İngiliz Sovun elde ettiği 2-3 dakikadan daha iyi olduğunu, ben değil konometre göstermişti.

Ben yarış kazanamadığıma değil, hiç değilse o dereceyi tutamamış olduğuma müteessir olabilirdim.

Sadun Galip hiç spor yapmaduğundan, olimpiyada gidecek kadar yükselmiş bir sporcu için nihayet galibiyet ve mağlubiyetin, biraz talih meselesi olduğunu, bunun ne şekilde tecelli ederse etsin nihayet bir spor olduğunu bile düşünememiş olmasına

Profesyonel olduğu takdirde iyi para kazanacak olan Fenarbahçeden Fikret!

hiç te hayret etmiyorum. Tabiat Sadun Galibi bu mazhariyetten mahrum etmiş, o spor zevkini -bir gazetede söylediği gibi- «stadyomun bir köşesinde maç seyretmiş, kulübünde o maç hakkında iş bilenlerden fikir almış, bir pastanede sütlü kahve içerken spordan bahsetmiş, bir sinemada Paris - Belgrad maçını seyretmiş; ve bu suretle spor zevki duyup gitmiştir!». İşte spora ve sporculuğa sarfettiği efor bundan ibaret olan spor muharriri Sadun Galip, spor âlemimizde bu kadar yükselmiş bir şahsiyettir.

Ömer Besim Koşalay

Profesyonelliğe doğru ilk adımı Fenarbahçe ile Güneş atıyor!.

Memleket sporunda yeni yeni hadiseler üzerinde bulunuyoruz. İstanbul futbol kulüplerinden Fenarbahçe ile Güneş kulübü, ortaya çıkan rivayetlere inanmak lâzım gelirse, yakında profesyonel takımlar halinde faaliyete geçeceklermiş!

Ötedenberi profesyonellik arasında kuvvetli bir cereyan olduğuna göre, bu işte ön ayak olacak kulüplere bugünkü şartlar içinde bir parça da hak vermek lâzımdır.

Spor bünyemizin ihtiyaçlarını lâyıkile karşılamaktan çok uzak olan amatörlük, günden güne futbolün istediğimiz yüksek neticesini vermemektedir.

Amatör olarak çalışan futbolcü, kendi keyfine göre çalıştığı için, istenen randımanı vermiyor. Bu yüzden hem takımlar kuvvetli bir şekil alamıyor, hem de onları idare eden kulübciler namütenahi müşkilât içinde bocalayıp, kıvranıp duruyorlar.

Bizde yükselmiş futbolcılardan bir çoğunun, para alarak oynadığı kulaktan kulağa duyulduğuna göre; bizde, gizli bir şekilde yürüyen profesyonellik, esasen mevcut demektir.

Bunu bugün daha açık bir şekilde tatbik etmeği düşünmüş olanlar, belki de uzun tecrübelerden sonra artık bu vaziyetin tahakkuk etmesini beklemektedirler.

Şu veya bu şekilde ortaya atılacak olan profesyonellik, sporcuların karakterleri üzerinde fena bir tesir yapmıyacak olursa, spor bakımından büyük faideler bekleyebiliriz.

Her oyuncuyu muayyen bir şekilde bağladıktan sonra: «parayı veren düdüğü çalar kabilinden kulüp, o sporcudan verdiği para mukabili azamî antirenman istiyecekrir.

Bugün bin naz ile antrenmane gelen, arzu ettiği ve canı çektiği zaman koşup atlıyan futbolcu, o zaman muayyen gün ve saatte çalışacak, bu suretle oyun kabiliyeti bugüne nazaran daha iyi bir şekilde inkişaf etmiş olacaktır.

Dünya futbolunun beşiği olan İngilterede, uzun tecrübelerden sonra kuvvetli bir şekilde tatbika başlanmış olan futbolde profesyonellik; bugün Avrupanın bir çok milletleri tarafından çoktan kabul edilmiş bir haldedir.

Ergeç tahakkuk edecek olan bizde de profesyonellik, bugün yarın başlarsa futbolumuz için ayrı bir kazanç vesilesi bulacağız!..

M. Nuri Vural

Fenarbahçe takımının birkaç oyuncusu

Yan Hakem Kaleci Olabilir mi ?

Geçenlerde oynanan Galatasaray - Beşiktaş karışık takımı C. F. R. maçında şimdiye kadar sahalarımızda göremediğimiz, ve dünyanın hiç bir yerinde tesadüf edilemiyecek kadar gülünç birşeye şahit olduk.

Son zamanlarda yan hakemsiz oynanan B takımları maçları seyrettik; ve haklı olarak bu işin önüne geçilmesi için yazmıştık. Fakat cumartesi günkü hal hiç aklımdan geçmemişti.

Yan hakemi, yaralanan kalecinin yerine oynamak için sahaya fırladı ve elindeki bayrağı kenara bıraktı. Kaleci durdu.

Okulda, mahalle aralarında top peşinden, veya limon kabuğu arkasından koşarken bile böyle bir iş olabilir mi bilmem?!..

Güneş kulübünden olan yan hakemi, yine eski klübünün kalesini - istemiyerek diyemiyeceğim - müdafaa etmek mecburiyetinde kaldı. Çok garip şey!. Bu gidişle orta hakemleri de istedikleri takımda yer alırlarsa, işte o zaman Türk futbolu en yüksek mevkiini alır!..

Mamafi en iyi hakem olarak geçinenler de, büyük takımların on ikincioyuncusu olmakta ve içlerinde en çok çalışarak galibiyeti temin etmektedirler.

Bu suretle amatör takımlarda bir de profesyonel oyuncu bulunması, halkı profesyonelliğe alıştırmak için bir sebep olsa gerek...

Hakemlerin bu şekilde diğer takıma karşı bir fazla oyuncu olması, memleketin her tarafında görülen birşey.. fakat, geçen maçta olduğu gibi, takımın esas oyuncusu olduğu zaman artık ne Topkapı gol rekoru kırar, nede Eyüp berabere kalır.

Cehti Şahingiray

KADIN MEFKÜRELERİNİN

TETKİK ve TAHLİLİ

— Başı 7 inc sayfada —

ve niçin sevildiğimi bilmek istiyordum. Bu, gururumu yükselten, bir kadını en zaif noktasından vuran noktadır. Kocam bana hiçbir zaman bu sebebi tahlil etmedi? O, akşamları eve yorgun argın gelir, benim bin bir müşkül içinde hazırladığım güzel elbiselerime, güzel tuvaletlerime hiç de âşina olmıyan bir nazarla yaklaşır, dudaklarıma sahte bir aşkla gülerdi. Bekler, bekler, saatlarca beklerdim. Benim için hiçbir şey söylemezdi. Saatlarca ayna karşısında kendimi tahlil ederdim. Sevilmiyecek kadar çirkin değildim... Hatta güzeldim. Güzel olmak için.. güzel görünmek için her kadın gibi birçok fedakârlığa katlanıyordum. Fakat onun lâkaydisi karşısında benim ne güzelliğim, ne süsüm, ne gençliğim para etmiyordu. Bazan geceleri sabaha kadar beklediğim boş odada başımı yastıkların altına kor, sabahlara kadar ağlardım. Bu mücadelede yalnız kalbimi değil, güzelliğimi ve gençliğimi de kaybediyordum. Bu ıstırap, elimdeki bütün hazineleri de benden götürecekti. Bir gece eve sarhoş gelmişti. Cebinden mendilini alırken yere birşev düştü. Bu bir kadın fotoğrafıydı. Eğildim, aldım, ikimiz beraber seyrettik. Sonra, kalbimden taşan çok samimi kıskançlıkla, fotoğrafı yırttım ve parçalarını suratına attım:

— Yazık değil mi, dedi, o da güzel bir kadın..

Kocamı benden alan o kadının güzelliğini herşeyden fazla kıskandım.. Ben niçin onun kadar güzel değildim... Hem kocam ne cesaretle bana onun güzelliğinden bahsediyordu. Bu rabıtayı burada kırmak isterdim. O sarhoştu, ne yaptığının farkında değildi.

Çekmeleri boşalttım, eşyaları altüst ettim, artık gidiyordum. O; sabah uyandığı zaman herşey hazırdı:

— Ne o göç mü var? dedi.

Bilseniz kalbim, sanki bir tutam iplik gibi birbirine girdi. Cevap vermedim, o, suali tekrar etti. Yerdeki yırtılmış parçaları gösterdim. Topladı, yanyana koydu. O zaman, bir bulut arkasına saklanan sarhoş dimağı perdesinden sıyrıldı, hakikatla karşı karşıya geldi. Ne diyecek diye gözlerine bakıyordum :

— Çocukluk etme, dedi...

Çocuk: biz doğar, büyür ve ölürüz; fakat çocukluktan hiç kurtulmayız. Hayatın en müthiş faciası karşısında bile bizi çocuklukla itham edersiniz... Bu defa iradem biraz daha kuvvetliydi... Eşyalarımı topladım.

— Nereye gidiyorsun? dedi...

Yatağından henüz kalkan minimini çocuğum da geldi :

— Nereye gidiyoruz anne? dedi...

Nereye.. Bilmem... Onu ben de düşünmemiştim. İşte o zaman önümde bir dünya devrildi. Hayatta izzetinefsimi çiğneyenlere karşı bile: "gidiyorum!" diyemiyecek kadar âciz olduğuma ağladım.. Çocuğum, o beni susturmak istiyordu.. Nereye, nereye gidebilirdim?..

Hiçbir yere gitmedim. Ve her zaman orada kaldım ve halâ oradayım...

— Şimdi varacağınız noktaya geldiniz mi?.

— Hangi nokta?

— Ne arıyordunuz? Nereye varmak istiyordunuz? Güzellik mi, Gençlik mi, Aşk mı? Para mı?...

— Bunların hepsini istiyordum. Fakat hayat bana çok tamahkâr davrandı. İstediklerimin hiçbirini vermedi. Şimdi ne istiyorum, bilmem, nereye varacağım, burada niçin oturuyorum, bunları hiç bilmiyorum. Beni buraya bağlıyan âmili tahlil bile etmiyorum.

Yalan söylüyordu. Tahlil etmişti... Fakat bilerek katlandığı mezelleti, hiç olmazsa bilmiyerek göstermekle teselli buluyordu... Tesellisine hiç dokunmadım. Fakat ben, onu oraya bağlıyan âmilin: o yuvarlak maden olduğunu iyice sezdim. Bu kadınlardan her ikisi de bana ne memleketten, ne hayattan, ne fikirden bahsetmediler. Ellerindeki vasıtalara.. ve ruhlarında gizlenen mefûrelere baktım.

İkisi de, manevî kuvvetlerini aynı gaye ve aynı kuvvetle bu para üzerinde temerküz ettirmiştiler. Ellerinde mefküre diye tuttukları yuvarlak maden yükseldikçe; onlar güzelliklerile, gençliklerile, aşklarile, bütün bu mefkûre kırıntılarile alçalıyorlardı...

ÇİRKİNLİK HER KADININ KENDİ KUSURUDUR

— Başı 15 inci sayfada —

İdman için hergün vaktiniz yoksa, haftada iki gün de kâfi gelir. Ancak bu iki gün daha uzun idman yapmalı.. tamamile terleyinceye ve yoruluncaya kadar idman etmelidir.

Esvap meselesine gelince, bunda en mühim mesele dikkatli olmaktır. Bugün biçimli elbise ve ayakkabı, uzak yakın tarihin herhangi bir devrinden, daha ucuz ve kolay tedarik olunabilmektedir. Bunun için çirkin esvap ve biçimsiz ayakkabı, açık açık bir intihap noksanına dalâlet eder.

Yüz güzelliği her gün ihtimam ister. Bunu her ne bahasına olursa olsun, ayda bir kere bile ihmal etmeyiniz. Size kim ne derse desin, aynanın önünde sarfettiğiniz dakikalar boşuna değildir. Kendinizi ve bilhassa noksanlarınızı iyice bilmek ve buna göre tedbir almak «Güzel» olmanın birinci şartıdır.

Daha samimî olarak size şu tavsiyelerde bulunuyorum. Birgün yalnız başına oturup :

Saç, cilt, göz, diş, kirpik, kaş, ense, kol, bacak ilâ.. kelimelerini yazarak; ve kendinizi iyiden iyiye tahlil ederek bu kelimelerin karşılarına cevaplarını koyunuz. Hattâ: ses, yürüyüş, tavır ve hareketiniz hakkında etütler yapınız. Yazdığınız cevaplar :

«Güzel, iyi, orta, çirkin»şeklinde olsun; ve bunları yazarken hiçbir hisse kapılmadan hakikati olduğu gibi görerek yazınız.

Listenin nihayetinde hesabınızı çıkardığınız vakit güzelleri, iyileri daha güzelleştirmeğe, orta ve çirkinleri ise baştan başa ıslâh etmeğe azmediniz.

«Güzelleşme» projenizi en ince teferruatına kadar çizdikten sonra, bunlara harfi harfine sadık kalmağı kararlaştırınız. Çünkü emin olun ki «Çirkinlik» kendi kabahatinizdir. «Güzellik» her kadının en hayatî ihtiyacıdır. Kadın olarak muvaffakıyetsizlik, her halde erkek olarak muvaffakıyetsizlikten çok daha kötü bir şeydir. Fakat yine tekrarlıyorum: sebatla, azimle işe başlarsanız, muvaffak olmamanız imkân haricindedir.

Erenler ve Erdirenler

— Başı 17 in sayfada —

nin hesabını görüyor, aman yetiş bakıver.

Molla, müdiriyet odasına girdi. Başkâtibin elinde ağzına kadar dolu bir kese, efendi hazretleri ise hayran ve şaşkın ona bakıyordu.

Molla, derhal işi anlamışdı. Şeytan zekâsı hemen bir tedbir bulmuştu. Başkâtibe hitaben :

— Koy şu haram nesneyi elinden, yarın herbiri bir ateşpare olup gövdene yapışacak, tutma elinde.

Başefendi, eli yanmış gibi keseyi yere düşürdü. Bir yığın altın etrafa yayıldı. Molla, başefendiyi yerden kaldırıp koluna girdi, bir hasta gibi odadan çıkardı; ve hemen geri döndü. Fakat efendi hazretleri altınların yarısını toplamıştı.

Yarısını da Molla Mustafa topladı.

— Senin gibi bir evliya namzedine bu yakışmaz; ver o altınları bana, yoksa hazret, Pir gider, Şeyh Ayetullaha haber verirse senin ermişliğin de hapı yutar ha!

Hacı Sadık efendi, melâl dolu bir nazarla Mollanın yüzüne bakarak avucunda tuttuğu altınları yavaş yavaş cebine aktardı. Geçip tahtına oturdu. İçinden :

— Bu kâfir de nereden çıktı? diye söyleniyordu.

Başkâtip kederinden ve yesinden dairede duramamıştı. Evine gidip kapandı. Öteki kâtipler de birer birer sıvışmışlardı. Molla Mustafa kalemde biraz uyku kestirdi, ve ikindi ezanı okunmadan efendi hazretlerile eve döndüler.

Bir odaya kapandılar. Hacı Sadık efendi Mollaya altınların hesabını soruyordu.

— Canım, başı âtip bir halttır işlemiş, bir fukaradan bu parayı almış, şimdi sendekileri de ver de yarın sahibine iade edelim.

Hacı, Mollanın yüzüne dikkatle bakıyordu. Acaba böyle yapmak mı daha iyi idi; yoksa Mollaya yalvarıp yakararak bir hal çaresi bulduktan sonra, altınları iç etmek mi lâzımdı? Bunu düşünüyordu. Molla devam etti.

— Haydi, haram nesneyi yedinizde fazla tutmayınız yarın her birisi bir ateşpare olup cennetlik teninize yapışır.

— Ulan, Mustafa, yapma şu oyunbazlığı, yetişir bana yaptığın, artık yeter.

— Hayrola efendi hazretleri, ben size iyilikten başka ne yaptım ki?...

— Öyle öyle amma şimdi şu altınları geri vermek olur mu? Buna bir çare bul.

— Ha! Vay gidi ermişler, hacılar, hani yahu, sen Eyüp peygamber gibi sabır ve tahammül imtihanına girmiştin ne oldu, yoksa imtihanı kazanamadın mı?

— Canım bırak bu boş lâfları. Bunlardan birşey çıkmıyor. Bizim hatunun bile aklı ermiş te, dün gece bana bir hayli ders verdi.

— Ya; demek Saliha hanımın da gözleri açıldı ?

— Hele, hele şu altınlara bir çare bul.

— Çıkar sen cebindekileri.

— Onlar dursun cebimde sen çareyi bul.

— Çıkar da hepsini sayayım, bakalım nekadar.

— Üçyüz altın!..

Molla, kendisindekileri saydıktan sonra parmaklarile bir hesap yapar. Ver bakalım, daha yüz elli altın verirsen geri kalan senin olur.

— Pek iyi ya sendekiler ?

— İşte hepsinin hesabını yaptım. Benim senden alamadığım kâhyalık maaşları, sonra bu işteki komisyonculuk, elli altın da bulduğum çarenin ücreti, mütebakisi senin. Yine sen kârdasın, açıktan kırk altın kazanıyorsun.

— Pek insafsızsın Molla!.. kırk altını ben ne yapayım ?

— Yahudiye borcunu verirsin; herif her gün gelib gidiyor, bereket versin camilerin zeytinyağlarını ona ihale ettik de sesini çıkarmıyor.

— Pek iyi başkâtibe ne diyeceğiz ?

— Ona söylenecek birşey yok!.. memuriyetinden olmasın da ses mi çıkaracak sanki.

— Pekâla bu parayı aldığı adam elbet buna bir iş yaptırmıştır. Ona ne cevab verecek.

— Onu bana bırak.

— Sen dün gece nerede idin?

— Sorma; tekke de ayinlerde idim. Yarın gece büyük ayin var. İkiyüz kişilik bir zikir halkası yapılacak; istersen seni de götüreyim.

— Olur mu ?

— Neden olmasın, hem gitmen lâzım, şeyhe de biraz mültefit bulunacaksın.

Fakat fazla değil ha, o sana ne sorarsa Allahü âlem der geçersin.

— Arkası var —

ÜÇ MEKTUP

— *Başı 5 inci sayfada* —

Saadetimi, saadetimizi sen ellerinde tutuyorsun Cevat... Onun içindeki bu şüphe yılanını boğ.. öldür.

İki elimi uzatarak sana yalvarıyorum kardeşim.

Cevaddan Hilmiye

Sen, dünyadaki insanların milyonda birine nasip olamıyacak kadar büyük bir saadete kavuştuğun halde; ondan şüphe etmek hakkını nerede buluyorsun küstah Hilmi?

Evet ben de, benden evvel birçok erkeklerin yaptığı gibi, Nebilenin peşinde dolaştım, ona kendimi beğendirmek ve sevdirmek hevesine düştüm; fakat o, beni de, benden evvelkiler gibi görmeden geçti. Ona uzanan kalbimi tatlı kardeş sesiyle yatıştırdı; fakat beni sevmedi.

Dünyanın en temiz kızından şüphe etmek cesaretini kendinde nasıl buldun sen? Belki de ben ve benden evvelkiler onu tam manasile sevmemiştik, belki de onu asıl ve ilk seven sensin. Şüphen, benim içimde bu şüpheyi yarattı şimdi ve seni kıskandım; ona inanmayacak kadar onu sevebildiğine ve onun tarafından sevildiğine kıskandım.

Üç sene ben Nebile ile beraber çalıştım; bu üç sene içinde, Direktörden başlıyarak en aşağı memurlara kadar onu seven, ona en cazip tekliflerde bulunan erkekleri gözlerimle gördüm ve kulaklarımla dinledim.

Bütün bunları reddettiği halde onun seni sevmesine şaşıyorum. Ne yaptın ve nasıl kendini ona sevdirdin? Bunun sırrını bana söyler misin?

Gözlerinden öperim bahtiyar Fanî.

Sardenapalin Ölümü

— *Başı 21 inci sayfada* —

arasına, şamdanı da duvardaki demir bir halkaya koydu. Sonra yerdeki altın zincirlerden bir kaçını aldı. Kadınlardan birinin önünde durdu:

— Sevgilim, düşmana bir hile hazırladım. Bunu muvaffakıyetle yaparsak kurtulacağız. Yalnız sizden istediğim bana itaat etmektir. Ellerini arkaya koy, hah, evet, öyle.. hayır, itiraz etme. göreceksin ki kurtulacağız, göreceksin ki kurtulacağız.

Kadın, sapsarı yüzünde büyüyen gözlerini Sardanapala dikmiş, korkuyla bakıyor, mırıldanıyordu.

— Ne yapacaksın, ne yapacaksın?..

Sardanapal güzel kadınlarını bağlarken hep ayni şeyi söyliyordu:

— Bak, duyor musunuz? Surlar yıkıldı, âsiler şehre giriyorlar.. Evet işte Midyalıların avazları, işte Babillilerin haykırışları... Amma, prens Arabeks ile Belezis aldanıyorlar!.. Aldanıyorlar.

Sardanapal kadınların ellerini arkalarına bağladıktan sonra hepsini sürükledi, ortadaki direğe getirdi ve bu defa hepsinin ellerindeki zincirleri bir başka zincirle bu direğe bağladı.

Kadınlar korku ve dehşet içinde titreşiyorlardı:

— Bizi ne yapacaksın!.. Bizi ne yapacaksın!..

— Ah öleceğiz!..

— Hayır, hayır.. ölmek istemiyorum!..

Sardanapal herşeyi bitirince durdu, dışarıdan gelen uğultuları dinledi, sonra boğuk bir sesle:

— Evet, hepimiz öleceğiz!. Prens Arabeks ile Belezis'in ellerine düşmemek için öleceğiz!. Bütün bunlarla, bu altınlar, gümüşler, mücevherlerle yanacağız! hepimiz öleceğiz!

Gözleri yuvalarından fırlamıştı. Müthiş bir çığlık kopararak pencereye koştu ve dışarı baktı. Surların biribiri arkasına yıkılmasından hasıl olan gürültüler devam ediyordu.

Sokaklarda kendi askeri durmadan kaçıyor, ta ileriden atları üzerinde sağa sola kılınç sallayarak Babil muharipleri geliyordu.

Sardanapal:

— Gelin, gelin!. Benim gül yüzlü kadınlarımı, büyük hazinemi, beni burada bulacaksınız!. diye bağırdı.

Sonra kuşağının arasından kapının anahtarını çıkararak pençereden fırlattı. Hızla döndü, duvardaki çırayı kaptı. Evvelâ sağdaki ipek perdeleri, sonra ince tahtaları tutuşturdu. Çırayı elinden attı, müthiş, canhıraş çığlıklarla bağrışan kadınların yanlarına gitti:

— Öleceğiz!. Öleceğiz!. Hepimiz öleceğiz!. diye bağırdı.

Ateş bir ânda dört tarafı kapladı. odayı kurşunî bir duman bastırdı. Alevler gittikçe büyüdü, büyüdü, büyüdü ve her tarafı doldurdu.

Kadınlar artık bağırmaktan yorulmuşlar, sesleri kısılmıştı. Birkaçı birbiri ardısıra boyunları sarkarak bayılmıştı.

Sardanapal, dört yanından, döşemelere kadar ateş ortasında kaldığı zaman bile, dışarıdan Midyalıların, Babillilerin naralarını duyuyordu.

Pamuknine Cevap Veriyor.

Karagümrük: *H. R. K.*

Kızım,

Onyedi yaşındasın, ev kızısın! Birbuçuk senedir sevişiyorsun, ailen seni o gence vermiyor.

Vermediklerinin sebebi, yaşının küçüklüğü, ve talip olan gencin sana münasip olmamasından ileri geliyor. Herhalde aileni dinlesen iyi bir iş yapmış olursun. Onlar, on yedi yaşındaki bir genç kızdan çok tecrübelidirler.

Bir daha sevememekten korkma. Her yaşın kendine mahsus sevgilisi vardır. Bu korkun da boş.

İmroz İskimit:

Kızım,

Mektubuna ancak bu şekilde cevap verebileceğim. Çünkü ismin, yazın, ifaden, bana samimi bir tesir yapmadı... Doğruyu söylemiyor, yazmıyorsun hissine kapıldım.

Niyetin, hoşca vakit geçirmek, ve ne cevap gelecek diye beklemek galiba. Fakat çocuğum, ümidin boşa çıktı. Ben, bana iyi tesir yapmıyan, hakikat tesirini vermiyen - bak hakikat tesirini yapmıyan diyorum; o gelen mektuplar hakikat olmasa bile, bana, o tesiri vermelidir - mektuplara düşünerek cevap yazmam. Esasen, boş ve saçma şeylerle uğraşacak vaktım da yoktur.

Onun için kusura bakma. Yok, eğer hislerim beni aldatmışsa, tekrar yaz, beni alay etmediğinize inandır, o vakıt istediğin cevabı alırsın.

Resimli Ay

Bu mükemmel aylık mecmuamızın 11 inci sayısı 2 incikânunun 7 inci günü satışa çıkarılmıştı. Buna rağmen bir çok okuyucularımızın bizden mektupla, telefonla mecmua aramaları; tevzi işinin muntazam yapılmadığını göstermektedir. Bu hususta lâzım gelen tertibat alınmıştır. Resimli Ayın 12 inci sayısı: Şubatın 7 inci günü satışa çıkacaktır. Kitapçı veya müvezziinizden aramanızı rica ederiz.

SUS UYANMASIN

— Başı 9 uncu sayfada —

Kitaplarda okuyup ta pek ayıpladığı şeylere, kendisi düşmüştü. Ne kötü alınyazısı bu.. Nerminin düşüncesi uzadıkça uzayordu. Çiğdemi: «Annen denize gitti» diye kandırmıştı. Şimdi o, hergün deniz kenarında :

— Denizlerin kadını gelmiyecek mi?

Diye bekliyor, ağlıyor, üzülüyordu.

Babası, bu fena kadının adı evde anılmasın diye, ilk gün söyliyeceğini söylemiş; şimdi kendisini kitaplarına bırakarak odasından çıkmaz olmuştu.

Artık üniversiteye de gitmiyordu. Dışarıdaki işlerinden çekilmişti. Evde okuyor, yazıyor, sabahtan sabaha beş dakika kızını göriyor, bir de Çiğdem uyuyuncaya kadar karyolası başında bekliyordu.

Çiğdem annesini, denizlerin kadınını ona soramıyordu.

Sorarsa kendisine küsecek, bir daha odasına gelmiyecek sanıyordu. Her sabah :

— Günaydın baba,

Diye onun çalışma odasına giriyor, beraber kahvaltıya geliyorlar... Sonra o, bitip tükenmek bilmiyen kitaplarına, yazılarına kapanıyor, Çiğdem bahçede güneş saatini bitirdikten sonra denize gidiyor; kumlarda durgun, düşünceli bir şeyler bekliyordu.

Eskiden denize taş atmağı, kumlarda böcek kabukları toplayarak onları birer birer suya bırakmağı çok severdi. Şimdi bu çok sevdiği oyundan ürküyordu. Belki attığı taşlar denizlerin kadını olan, hâlâ yollarını gözlediği annesinin başına gelir diye...

Bunu dadısına söylediği zaman genç dadı, hıçkırıklarını zor tutmuştu.

Çiğdem, zeki ve hayali geniş bir çocuktu. Uzun uzun dalışları olurdu. O saatlerinde Nermin ne söylerse onun küçük başını, büyük düşüncelerinden alamazdı.

— Dadı, denizde ben hep onu görüyorum. Beyaz elbiselerile.. saçlarına her zaman taktığı çiçeklerle, elindeki büyük tüylü yelpazesi ile hep onu görüyorum.

Dadı o da beni görür mü dersin?

— . . . . .

— Ah bir kerecik bu sulardan çıksa, bir kerecik başını çıkarsa da beni öpse.. Çiğdem, gözlerine yaş getiren bu büyük dileği söylerken, minik elini göğsünde acıyan bir yere basardı.

. . . .

İşte böylece yıllar geçti.

Çiğdem sıra ile okulları bitirdi. Güzel bir Fransızca öğrendi. Mükemmel piyano çaldı. Üniversiteye geçti. Babası şimdi iyice çökmüştü. Saçları bembeyaz, yüzü çizgilerle dolu idi. Kitapları Avrupa dillerine çevriliyor, büyük şehirlerde yapılan kongrelere çağrılıyordu.

Denizlerin kadını bir daha dönmemiş.. baba kız, bir kere bile beraberce anmadıkları bu sevgili kadını unutmuş görünmekte devam etmişlerdi.

***

Çiğdemin Mektuplarından

Bilmem ki şimdi nerelerdesin?.. yaşıyor musun?. Yoksa çocukluğumda söylediğim gibi, denizlerin kadını değil de toprakların kadını mı oldun?

Sana, hiçbir zaman okumıyacağın bu satırları yazarken, bilsen nasıl titriyorum. Çocukluğumda gözlerimden gitmiyen o sevgili beyaz hayalini kararmış, solmuş, çökmüş gördüğüm yılların acısı benliğimi kavrayor yine.

Aklımın erdiği sıralarda senin için ne kötü şeyler düşündüm anne.

Kaçışını, babamı, beni.. seni o kadar seven iki kalbi çiğneyerek gidişini anladığım zaman seni tel'in ettim.

Ne fena şeyler yordum sana anne.. Fakat şimdi sana acıyorum, ve sana hak veriyorum.

Sevgi, gönlüme belirsiz bir adımla gireli, sevgimin yarattığı acılar iliklerime işleyeli; seni daha iyi anlayorum. İşlediğin büyük günahı affedecek kadar seni yana yana arıyorum. Bugün yaralı korkak, ne yapacağını bilemiyen kızın; sevginin karşısında eğiliyor, günahının gölgelerini silecek kadar sana yakınlık duyuyor anne.

Yuvanı arkada bırakabilmek, cihana meydan okuyan bir pervasızlıkla kaçabilmek için kimbilir ne acılar çektin, ne çilelere göğüs verdin. Bu; muhakkak böyle oldu.

Sen ki anne.. çocuk kafama çizilen güzel başın, ince vücudunla, genç kızlığımda gördüğüm resimlerinle, bu toprakların üstünde yaşıyan bir ruh gibi benliğime girdin. Kafam ve kalbim sana öyle yüksek bir yer verdi ki anne! seni bu toprakların sefil günahları kirletemez.

Ne yaptınsa haklısın gibi geliyor bana.

Yoksa ben de yanılıyor muyum bilmem ki?..

Sevgimin bir hoş görüşü mü bu?

***

Sen güzel, çok güzel bir kadınmışsın anne! Artık seni dadımla her zaman konuşuyoruz. Ta küçüklüğümdenberi seni her anışımda içi titreyen o sevgili kadın, beni anlıyor ve bana acıyor anne.

Bütün resimlerin karşımda. Dadım ne iyi etmiş de, babam ötekileri parçalarken bunları kaçırabilmiş. Babama yazdığın birkaç mektup da nasılsa kalmış. Yazını da tanıyorum.

Bu yazı da incecik, sevimli, senin gibi zarif anne.

Şaştığım, çok şaştığım birşey varsa: senin gibi güzel, genç, şen bir kızı bu yaşlı babama nasıl vermişler? bunu dadım da bilmiyor. "Ben geldiğim zaman annen iki yıllık evli idi, birkaç gün sonra da sen doğdun„ diyor.

***

Güzel ve şık bir kadınmışsın. Durgun yüzlü, düşünceli, ağırbaşlı babamın yanında bir kelebek, bir kuş gibi şen, şakacı imişsin.

Dadım seni anlatırken: "Adeta çocuktu annen„ diyor. Babamın yanında kızı gibi kalırmışsın.

Güzel piyano çalar, şık giyinir, evini süslemeği pek bilirmişsin. Babamın genç talebeleri bayramlarda, isim günlerinde falan geldikleri zaman sana hayran hayran bakarlarmış. Üniversitenin kız ve erkek talebeleri arasında sen, gönüllerde yaratılmış bir kadın gibi, periler diyarından dünyaya uğramış birşey gibi söylenirmişsin.

Seni herkes beğenirmiş anne..

***

Ben gözlerimi, yalnız gözlerimi seviyorum anne. Çünkü hepsi söylüyor ki, gözlerimi senden almışım. Tıpkı, tıpkı onlar da seninkiler gibi koyu siyah.

Gözlerime gözbebeklerini bıraktın da mı gittin anne?

***

Bir kitapta okumuştum. Karısını çok seven bir adam, onun arkasından bırakıp gittiği odayı kilitlemiş. Orada o yatak odasında karısından kalan herşey saklı imiş. Bunu okurken içim derin derin sızladı. Babam senin olan herşeyi kül etmekle ne kazandı sanki?

Bilsen senin kokunu duymağa ne kadar muhtacım. Senin de, bıraktığın gibi örtülü kalmış, bir yatağın olsaydı.. gönlümün sızladığı dakikalarda oraya başımı dayıyarak eteklerinde ağlayormuşum gibi ağlasaydım.

Güzel ellerinin değdiği şeyler üstünde, sensizliğimin acısını dindirseydim. Seninle barışmak için Bülendi sevmem lâzımmış anne.

Ancak onu sevdikten sonradır ki.. seni yana yana seviyorum ve arıyorum.

***

Bilmiyorum, kaçıncı sınıfta idim. Öğretmen bir tahrir vazifesi vermişti :

«En sevinçli ve en içli gününüzü yazınız» diye.. ben okadar düşündüğüm halde birincisini bulamadım. İkincisi kısa idi. Kısa olmakla beraber acısı ve sarsıntısı halâ geçmemiş, hâlâ varlığımda yaşamakt idi.

(Arkası var)

No. 48 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 48

Bilmece No. 48

H..ır o. .e.ğ. ..t.r i..n s.lh. ..lâ.

Noktaların yerlerine öyle harfler koyun ki, bugün Türk milletini çok yakından alâkalandıran İskenderun meselesine uygun, manzum bir öğüt çıksın.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız :

Birinciye: Beş gümüş lira; İkinciye: Üç gümüş lira; 3 - 5 inciye: Birer gümüş lira; 6 - 15 inciye: Biriyantir; 16 - 100 üncüye: Birer tane Resimli Ay takvimi.

---

46 inci bilmecenin doğrusu: (Okuyucularımıza Güzel bir Yeni Yıl Dileriz) dir.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

Paltoluk kumaş: İzmir Göztepe Kâtipmuslihttin sokak No. 123 Bay Ali Osman oğlu Fehmi Tanar.

Yün süveter : Kuleliburgaz Samanpazarında zahireci Habibullâh kızı Emine Kazancı.

Biryantin: İstanbul Kadıköy Hünkârimamı Fıstıklı çıkmazı No. 8 Cemal Kural. İstanbul Vefa Lisesi sınıf 4 - a No. 317 Münif. İstanbul Yedeksubay okulu Bl.6 Tb.2 No. 1940 Emin Acar. İstanbul Şark ecza Türk An. şirketi M. Soley. İstanbul dördüncü vakıfhan Saime Oktan. İstanbul Hukuk Fakültesi 1 inci Sınıf No. 5654 Atıfet. İstanbul Büyükada sanatoryomunda Celâl. İstanbul Belediye teftiş heyetinde daktilo Halide Tulun.

Yüz kuruşluk kitap : İstanbul Çamlıca Sarıgazi sokağı No. 43 Neclâ Hicran. İstanbul Kadıköy Sen Jozef lisesi Selim Ergüven. İstanbul Beyoğlu yabancı As. Ş. de Ahmet Münir. İstanbul Çapa kız öğretmen okulu 3 - B No. 788 Vedia. İstanbul Samatya Narlıkapı caddesi No. 52 Selma Uluöz. İstanbul Heybeliada sanatoryomunda Medenî Akı. Samsun belediye memurlarından Naciye Serap. Samsun ağır ceza mahkemesi sekreteri Şefik Önen. Samsun Salâhiye mah. Müfti hamam sokak No. 28 evde Emine Aylâ. İzmir Konak Postrestand 13 Adnan Günal. İzmir Bayraklı Menemen caddesi No. 28 Zeki Yavaş. İzmir Karantina tramvay durak yerinde bakkal Nezir yanında Hasan. Bursa Kız öğretmen okulu sınıf 5 - B No. 383 Ulviye Alkaya. Bursa Uray yazı ve zat işleri direktörlüğünde Gülizar. Ankara Ticaret lisesi 1 - a No. 256. S. Karlı. Ankara Emniyet iş umum müdürlüğü şube 1 memuru Nerime Onuk. Ankara orman çiftliği bira fabrikası Rasim kızı Feriha. Ankara Erkek Lisesi 5 - B No. 293 Sedat Celâl. Lefkoşa-Kıbrıs-Moda potin mağazası No. 38 - 36 Mehmet Necdet. Eskişehir Ses Millî kütüphanesinde gazete müvezzii Mustafa Hüseyin.

Elli kuruşluk kitap : İstanbul Kadıköy Gazi mektebi 376 Rifat. İstanbul Halıcıoğlu M. Tunç. İstanbul Akay kontrolunda M. Erman. İstanbul üniversite hukuk fakültesinde 4980 Adnan Kemal Göksel. İstanbul Aksaray tramvay caddesi 376 Burhan DoğanTan. Ankara Hilâl kırtasiye mağazası Naciye. Ankara siyasal bilgiler okulu sınıf 1 No. 746 Ali. Ankara şehri imar müdüriyetinde Münire Mayda. Ankara Keçiören Avnipaşa mevkiinde No. 9 Nihal Gürel. Bursa Setbaşı Umurbey Çeşmeli sokak No. 6 Ahmet Yayılan. Bursa Kız Lisesi sınıf 3 151 Nihal. Konya Çiftemerdiven mahallesi No. 1 Müşerref Hıncer. Konya süel orta okul sınıf 8 bölge 3 No. 4980 Tahsin. Konya süel orta okul sınıf 8 - 1 No. 4748 Ferit Kalkan. Eskişehir emniyet direktörlüğünde polis memuru Necdet kardeşi Sabriye Oğultürk. Eskişehir Sakarya caddesi No. 125 Saim Reşat. İzmir Karantina Mimarkasım sokak No. 8 Hatice Atamgazi. Samsun vilâyet idare heyeti başkâtibi Halil Türer kardeşi Mehmet Türer. Samsun vilâyet daimî encümeni kâtibi Nimet Aydıner. Manisa memleket hastahanesi makinisti Sadık Yücel. Manisa İnhisarlar M. M. muhaşebe memuru S. Eroğlu. Zonguldak orta okul 2 - a No. 251 Türkân. Zonguldak postahane santral memuru Nusret Hüseyin oğlu. Amasya kültür sekreteri Ali Mahir. İstanbul Fatih Hırkaişerif caddesi No. 15 Saim Sezal. Dörtyol Ökkaş Yıldırım. Adana Asfalt caddesi 447 Nejat Sönmez. Adana Erkek lisesi 3 - c No. 593 Abdülkadir Güngör. Çorlu III Kar Top. Tb. 5 Bl. gd. erbaşı Mehmet Ongüm. Yalva Sağlık işyarı Muzaffer Ülke eşi Feriha Ülke.

Yirmi beş kuruşluk kitap : İstanbul Acıçeşme, Numansokak No. 3 Melek Gürel. İstanbul Maltepe süel lisesi sınıf 9 şube 6 No. 2925 Mustafa Tonay. İstanbul Maltepe süel lisesi son sınıf kısım 3 No. 2538 Muzaffer. İstanbul Çarşıkapı Bekçiler sokak No. 15 Kadir. İstanbul Fındıklı Eskisalıpazarı Cami sokak No. 19 Aliye. İstanbul Bakırköy hükûmet doktoru Salim Dinççağ kızı Hüceste. İstanbul Beşiktaş Lâmia Şakar Konya süel orta okul sınıf 8 kısım 2 No. 4905 Hakkı Süalp. Konya Ereğlisi İnhisarlar satış memuru Süleyman Esmer. Giresun orta okul öğrenicilerinden sınıf 1 şube B No. 172 Neclâ Oksal. Kütahya Baytar direktörlüğünde İzzet Erten. Kütahya Küçükçarşıda bakkal İ. Hakkı elile Sami. Karabük D. demiryolları Karabük istasyonu şefi Reşat. Diyarbekir Lise birinci devre II - B şubesinde 484 leylî talebelerden Vasfi Arıkan. Diyarbekir lise II - B de No. 375 Halil Oral. Hadımköy Galippaşa apartmanında Meliha Kutay. Bozöyük C. H. Partisi Ali Erkan. Burdur Ziraat Bankası buğday alım direktörü oğlu Özkan Soyugüzel. Turhal şeker fabrikasında stajyer İsmail Girgin. Kırklareli Cumhuriyet caddesi No. 179 Celile Sarıdoğan. İstanbul Haydarpaşa Lisesi 4 - F sınıfında 1695 Ali Pamuk. İstanbul Kadıköy İzzettin sokağı No. 31 Neriman Tekdöl. İstanbul asliye birinci hukuk mahkemesi zabıt kâtibi Naşide Özgenç. İstanbul Heybeliada Hamam sokak No. 25 Seniha Fuat Driner. Bolu Sakarya yatı ilkokulu sınıf 5 - B No. 234 Cevat Aksoy. Afyon İzmir hat çavuşu D. Turgut kızı Münire Gülşen. Kırıkkale süel sanat okulu sınıf II No. 15 Salih Süerdem. Sivas Lisesi sınıf 4 şube B No. 206 F. Ertan. Sivas Erkek Öğretmen Okulu sınıf No. 321 M. Ateş. Kayseri İstiklâl okulu öğretmeni Kemal kızı Aysel Vural.

On kuruşluk kitap : Burdur orta okul öğrenicilerinden sınıf 1 - a No. 63 Türkân Kiper. Kayseri lise fen okulu No. 333 Mahmut Molu. Tokat orta okul öğretmeni Faik Sümer kızı Bedia Sümer. Edirne Kaleiçi Türkocağı caddesi No. 14 Rana Umural. Niğde Emekli sandık emini Yusuf Soylu kızı Leylâ Yusuf. Gördes Askerlik Şubesi reisi torunu Timuçin Tunay. Mesudiye mahkeme başkâtibi Nazım Özalp. Kastamoni P. T. T. memurlarından M. Sert. Antalya Basımevi makinisti Mehmet Güvenç. Balıkesir Defterdarlık muhasebe kâtibi Mustafa.

Yazı direktörü: Emin Refik Üzman ◆ No. 48 ◆ 1 Şubat 1937 ◆ Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON SENE GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

" TOKALON„ kreminin "Pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.